

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

TUTANAK DERGİSİ

44'üncü Birleşim
16 Ocak 2020 Perşembe

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve turnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

II.- GELEN KÂĞITLAR

III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) Milletvekillerinin Gündem Dışı Konuşmaları

- 1.- Niğde Milletvekili Selim Gültekin'in, Niğde İl Özel İdaresinin çalışmalarına ilişkin gündem dışı konuşması
- 2.- Kayseri Milletvekili Çetin Arık'ın, Kayseri ilinin sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması
- 3.- İstanbul Milletvekili Hayrettin Nuhoglu'nun, 1 Ocak itibarıyla İstanbul Havalimanı'nda uygulanmaya başlanılan İstanbul Havalimanı Güvenlik Komisyonunun aldığı karara ilişkin gündem dışı konuşması

IV.- AÇIKLAMALAR

- 1.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün, Kayseri Milletvekili Çetin Arık'ın yaptığı gündem dışı konuşmasındaki bazı ifadelerine yönelik gerekli bilgiyi aldıktan sonra değerlendirme yapacaklarına ilişkin açıklaması
- 2.- Bursa Milletvekili Erkan Aydın'ın, ilaç sektöründe sıkıntı yaşandığına ilişkin açıklaması
- 3.- Mersin Milletvekili Ali Cumhur Taşkın'ın, Hakkâri ili Çukurca bölgesinde atış eğitimi esnasında meydana gelen kazada şehit olan Piyade Sözleşmeli Er Tolga Kaplan ile Piyade Sözleşmeli Er Sait Miyanyedi'ye Allah'tan rahmet dilediğine, 20 Ocak tarihi itibarıyla başlayacak olan yarıyıl tatilinin öğrenci, öğretmen, idareci ve velilere hayırlı olmasını dilediğine ilişkin açıklaması
- 4.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Hakkâri ili Çukurca bölgesinde atış eğitimi esnasında meydana gelen kazada şehit olan hemşehrili Piyade Sözleşmeli Er Tolga Kaplan ile Piyade Sözleşmeli Er Sait Miyanyedi'ye Allah'tan rahmet dilediğine ilişkin açıklaması
- 5.- Mersin Milletvekili Cengiz Gökçel'in, Mersin ili Mut Devlet Hastanesinin uzman doktor ihtiyacına ilişkin açıklaması
- 6.- Osmaniye Milletvekili İsmail Kaya'nın, Suriye, Irak ve Libya başta olmak üzere birçok Müslüman ülkede kargaşa çıkaran şer güçlerinin birlik beraberliğimizi bozmaya yönelik faaliyetlerine devam ettiğine, vatan toprağında hür şekilde yaşama imkânı sağlayan şehitlerimizi rahmetle andığına ilişkin açıklaması
- 7.- Osmaniye Milletvekili Mücahit Durmuşoğlu'nun, Hakkâri ili Çukurca bölgesinde atış eğitimi sırasında şehit düşen askerlerimize Allah'tan rahmet dilediğine, Mısır polislerinin Anadolu Ajansı Kahire Ofisine yapmış olduğu baskını kınadığına, açılışı yapılan TürkAkım Projesi'nin ülkemize ve bölgemize hayırlı olmasını temenni ettiğine ilişkin açıklaması
- 8.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, mobilya sektörünü canlandırmak amacıyla yapılan indirimlerin ihracatçı firmaları zor durumda bırakması nedeniyle mobilya ham maddelerindeki KDV'nin yüzde 8'e düşürülmesi gerektiğine ilişkin açıklaması
- 9.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Güler'in, tarımda girdi yükünün hafifletilmesi, üretimin sürdürülebilir kılınması için elektrik birim fiyatının düşürülmesi ve elektrik faturalarına yansıyan yüzde 1 Enerji Fonu, yüzde 2 TRT payı, yüzde 18 KDV'nin kaldırılması gerektiğine ilişkin açıklaması
- 10.- Manisa Milletvekili Ahmet Vehbi Bakırhoğlu'nun, Türkiye Büyük Millet Meclisini ziyaret eden ziraat odası başkanlarının dile getirdiği çiftçi ve üreticilerin sorunlarına yönelik çözüm önerilerinin hayata geçirilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması
- 11.- Malatya Milletvekili Mehmet Celal Fendoğlu'nun, öğretmen adaylarının atama, ücretli öğretmenlerin de kadro beklediğine, maarif müfettişi sayısının artırılarak atamalarının yapılması gerektiğine ilişkin açıklaması
- 12.- Muğla Milletvekili Burak Erbay'ın, Avrupa Birliği tarafından Avrupa Birliğine aday ülkelere ortak tarım politikası geliştirmek ve kırsal kalkınma politikası oluşturmak için destek verilmesi kapsamında Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu tarafından tarım potansiyeli olan 42 ilimizin projeye alındığına ve Muğla ilinin de bu projeye dâhil edilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması
- 13.- Kahramanmaraş Milletvekili Ali Öztunç'un, Kahramanmaraş Havalimanı'nın faaliyete geçmesini talep ettiklerine ilişkin açıklaması
- 14.- Kahramanmaraş Milletvekili İmran Kılıç'ın, şehitlerimize Allah'tan rahmet dilediğine, ülkelerin stratejik konumunda boğaz ve kanalların önemine ilişkin açıklaması
- 15.- Çanakkale Milletvekili Özgür Ceylan'ın, Aydın ilindeki çevre tahribatı ortadayken neden şimdi de Çanakkale ve Asos'a JES projesi için "ÇED Gerekli Değildir." kararı verildiğini öğrenmek istediğine ilişkin açıklaması
- 16.- Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap'ın, Yoncalı Fizik Tedavi Hastanesinde çalışan fizyoterapistlerin sözleşmesinin yenilenmemesi nedeniyle yaşanılacak mağduriyete ilişkin açıklaması
- 17.- Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan'ın, Kahramanmaraş çiftçisinin mağduriyetine ve ülkemizin geleceği adına tarımsal faaliyetlerin desteklenmesi gerektiğine ilişkin açıklaması
- 18.- İzmir Milletvekili Tamer Osmanağaoğlu'nun, Hakkâri ili Çukurca bölgesinde şehit olan askerlerimize Allah'tan rahmet dilediğine, kamyoncu esnafının mevzuat ve uygulamalardan kaynaklı sorunlarının artarak devam ettiğine ilişkin açıklaması

19.- İstanbul Milletvekili Ali Kenanoğlu'nun, rehabilitasyon öğretmenlerinin Öğretmenlik Meslek Kanunu kapsamına dâhil edilerek mağduriyetlerinin giderilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

20.- Kastamonu Milletvekili Hasan Baltacı'nın, 2 Ocakta Resmî Gazete'de yayımlanan kararın yüksek faiz oranlarıyla kredi kullanmak zorunda kalan ve borçlarını ödeyemeyen çiftçilerin sorunlarına çözüm olmadığına ilişkin açıklaması

21.- İzmir Milletvekili Kani Beko'nun, hayatın her alanında sorun yaşayan engellilerin istihdamı konusunda kamuda büyük boşluğun olduğuna ve engelli vatandaşların sorunlarının çözülmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

22.- Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan'ın, Kocaeli ili Kandıra ilçesinde yapılması planlanan Sungurlu Barajı Projesi'nin gerçekleştirilmesi hâlinde yüzlerce yıllık tarım arazileri ile birçok köyün yok olacağına ilişkin açıklaması

23.- Kırklareli Milletvekili Vecdi Gündoğdu'nun, Anayasa'nın "Herkes, kamu giderlerini karşılamak üzere, malî gücüne göre, vergi ödemekle yükümlüdür." ibaresinin yer aldığı 73'üncü maddesini Maliye Bakanına hatırlatmak istediğine ilişkin açıklaması

24.- İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, Hakkâri ili Çukurca bölgesinde şehit olan askerlerimize Allah'tan rahmet dilediğine, 2019 yılı değerlendirme toplantısında ifade edilen üretim ve verimlilikle ilgili birçok çalışmanın eksik yönlerini tespit ettiğine, Ödemiş Organize Sanayi Bölgesi ile Kiraz ve Beydağ ilçelerinin kendilerine söz verilen doğal gazın gelmesini talep ettiğine ilişkin açıklaması

25.- Kahramanmaraş Milletvekili Habibe Öçal'ın, İYİ PARTİ Antalya Milletvekili Feridun Bahşi'nin 134 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde şahsı adına yaptığı konuşmasındaki Kahramanmaraş Valiliğine ve şahsına yönelik ifadelerine ilişkin açıklaması

26.- Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer'in, Basın İlan Kurumunun gazetelere yönelik ilan ambargosunun devam ettiğine ilişkin açıklaması

27.- Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygün'un, Tekirdağ ilinde Cumhuriyet Halk Partisinden Adalet ve Kalkınma Partisine geçen Süleymanpaşa, Hayrabolu ve Kapaklı Belediyelerinde işçi kıyımı yaşandığına ilişkin açıklaması

28.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in, ağır ekonomik kriz ortamında yaşam mücadelesi veren kamyoncu esnafına kolaylık sağlanması gerektiğine ilişkin açıklaması

29.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, esnaf ve sanatkârların yaşadığı sıkıntıların bir nebze olsun giderilebilmesi için kredi faiz oranı düşürülmeden önce çekilen kredilere yönelik yapılandırma çalışmasının yapılıp yapılmayacağını, kredilerdeki yüksek kesinti kalemlerinin yeniden düzenlenip düzenlenmeyeceğini, kredi borcu olan esnaf ve sanatkârlara yeni kredi verilmeyeceğinin doğru olup olmadığını Ticaret Bakanından öğrenmek istediğine ilişkin açıklaması

30.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, vefat eden Meclis emektarı Orhan Aydemir'e Allah'tan rahmet dilediğine ve Türkiye Büyük Millet Meclisinde yapılacak cenaze törenine ilişkin açıklaması

31.- İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun, şehitlere Allah'tan rahmet dilediğine, Kahramanmaraş Milletvekili Habibe Öçal'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine, İYİ PARTİ Grubu olarak şahsı meselelerin Türkiye Büyük Millet Meclisinin gündemini meşgul etmesinde duruşları olduğuna, 16 Ocak Türkmen Şehitleri Günü'ne, Mısır polisi tarafından Anadolu Ajansı Kahire Ofisine baskın düzenlenerek çalışanların gözaltına alınmasını şiddetle kınadıklarına ve yaşanan bu vahim durumun Hükûmetin başarısız ve yanlış dış politikasının sonucu olduğuna, uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Fitch'in Türk bankalarına yönelik "batık kredi" uyarısına ilişkin açıklaması

32.- Kahramanmaraş Milletvekili Habibe Öçal'ın, İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

33.- İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun, Kahramanmaraş Milletvekili Habibe Öçal'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

34.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün, Hakkâri ili Çukurca bölgesinde atış eğitimi esnasında meydana gelen kazada şehit olan 2 askerimize Allah'tan rahmet dilediğine, 16 Ocak Türkmen Şehitleri Günü vesilesiyle bağımsızlık mücadelesi verirken şehit olan Doktor Necdet Koçak, Adil Şerif, Doktor Rıza Demirci, Abdullah Abdurrahman ve bütün Türkmeneli şehitleri ile tüm şehitlerimizi rahmetle andıklarına, Mısır polisi tarafından 14 Ocak 2020 akşamı Anadolu Ajansı Kahire Ofisine baskın düzenlenerek 1'i Türk vatandaşı olmak üzere 4 muhabirin gözaltına alınması olayının takipçisi olacaklarına ve muhabirlerin serbest bırakılarak Türkiye'den özür dilenmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

35.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, İnsan Hakları İzleme Örgütünün yayımladığı raporun Türkiye'yle ilgili bölümünde gazetecilerin, insan hakları savunucularının ve siyasetçilerin keyfi tutukluluklarının Türkiye'nin insan hakları ile hukukun üstünlüğüne saygı gösterdiği iddialarına gölge düşürdüğünün ifade edildiğine, Diyarbakır Barosu Başkanlığını temsilen Baro Başkanı Cihan Aydın'ın İçişleri Bakanlığına, Diyarbakır Büyükşehir Belediyesine kayyum atanması kararının hukuka aykırılığını gerekçe göstererek açmış olduğu yürütmeyi durdurma ve iptal davasına, Hâkimler ve Savcılar Kurulunun hâkim ve savcılarının terfileri konusunda aldığı karara, İstanbul Havaalanı'nda uygulanan 36 dilde ve 80 lehçe de anlık çeviri hizmeti içerisinde Kürtçenin yer almadığına ilişkin açıklaması

36.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Hakkâri ili Çukurca bölgesinde atış eğitimi esnasında meydana gelen kazada şehit olan Piyade Sözleşmeli Er Tolga Kaplan ile Piyade Sözleşmeli Er Sait Miyanyedi'ye Allah'tan rahmet dilediğine, "evrensel" gazetesinin Basın İlan Kurumunun ilan ve reklam kesme cezasına yaptığı itiraza, vefat eden Meclis fotoğrafçısı Orhan Aydemir'e Allah'tan rahmet dilediklerine ve Orhan Aydemir'in fotoğrafının milletvekillerinin vefatında olduğu gibi Genel Kurul salonuna konulmasının Meclise uygun bir davranış olacağına, Anayasa Mahkemesinin Soma maden faciasının protestosu sırasında polis müdahalesi sonucu yaralanan Sıla Koç, Betül Öztürk Gülhan'ın başvurusuna ihlal kararı vermesinin ibret verici olduğuna, Varlık Fonunun Sayıştay denetimine tabi tutulmadığı gibi Varlık Fonu denetim raporunun Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülmediğine ilişkin açıklaması

37.- Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın, Hakkâri ili Çukurca bölgesinde atış eğitimi esnasında meydana gelen kazada şehit olan Piyade Sözleşmeli Er Tolga Kaplan ile Piyade Sözleşmeli Er Sait Miyanyedi'ye Allah'tan rahmet dilediğine, Mısır polisinin Anadolu Ajansı Kahire Ofisini basarak çalışanları gözaltına almasını kınadıklarına ve konuyu yakından takip ettiklerine, Hakk'ın rahmetine kavuşan Meclis fotoğrafçısı Orhan Aydemir ile 16 Ocak yazar Afet İlgaç'a ölümünün 5'inci yıl dönümünde Allah'tan rahmet dilediklerine, 16 Ocak 1998 tarihinde Refah Partisinin kapatılmasıyla Türk siyasetinin bir utançla daha karşı karşıya kaldığına ve Refah Partisi Genel Başkanı Necmettin Erbakan Hoca'yı rahmetle yâd ettiklerine, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptığı açıklamasındaki Varlık Fonu denetim raporuyla ilgili ifadelerine ilişkin açıklaması

38.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün, Kayseri Milletvekili Çetin Arık'ın yaptığı gündem dışı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

39.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine, Grup Başkan Vekillerinin Genel Kurulda yaptıkları her türlü değerlendirmeyi önemli gördüklerine, her parti için üzerinde mutabakata varılması gereken konuların tartışılacağı bir toplantının yapılmasını beklediklerine ilişkin açıklaması

40.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

41.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün, Gaziantep Milletvekili Mahmut Toğrul'un HDP grup önerisi üzerinde HDP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

42.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Adalet ve Kalkınma Partisinin on iki yıldır Hrant Dink'le ilgili araştırma komisyonu kurulması talebine yönelik grup önerilerini reddettiğine ilişkin açıklaması

43.- Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

44.- Zonguldak Milletvekili Ahmet Çolakoglu'nun, Hakkâri ili Çukurca bölgesinde atış eğitimi esnasında meydana gelen kazada şehit olan Piyade Sözleşmeli Er Tolga Kaplan ile hemşehrisi Piyade Sözleşmeli Er Sait Miyanyedi'ye Allah'tan rahmet dilediğine ilişkin açıklaması

45.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, İstanbul'da son günlerde yaşanan çökme ve heyelan vakalarının sebeplerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla verdikleri (10/1233) esas numaralı Meclis Araştırması Önergesi oylanırken yarın öbür gün bir yerde bir bina çöktüğünde burada kullanılan oyun, yapılan konuşmaların hatırlanılacağı düşünülerek oy verilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

V.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Süreyya Sadi Bilgiç'in, Orhan Aydemir'e ve tüm şehitlerimize Allah'tan rahmet dilediğine ilişkin konuşması

2.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Süreyya Sadi Bilgiç'in, İç Tüzük'te ya da yasalarda milletvekili yakınlarının ticaret yapamayacağına dair herhangi bir kısıtlamanın olmadığına ve Parlamento çatısı altında şahsi meselelerin tartışılmasını yanlış bulduğuna ilişkin konuşması

VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) Önergeler

1.- Başkanlıkça, İzmir Milletvekili Cemal Bekle'nin, Millî Savunma Komisyonu üyeliğinden istifasına ilişkin yazısı (4/56) ile Ordu Milletvekili Ergün Taşcı'nın İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu üyeliğinden istifasına ilişkin yazısının 16/1/2020 tarihinde Başkanlığa ulaştırılmasına ilişkin önerge yazısı (4/57)

VII.- ÖNERİLER

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri

1.- İYİ PARTİ Grubunun, Konya Milletvekili Fahrettin Yokuş ve 20 milletvekilinin, YSK'ye olan güvenin sağlanması, oluşan ve oluşabilecek mağduriyetlere karşı alınacak idari tedbirlerin belirlenmesi amacıyla 24/4/2019 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan (10/1096) esas numaralı Meclis Araştırması Önergesi'nin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 16 Ocak 2020 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

2.- HDP Grubunun, İstanbul Milletvekili Züleyha Gülüm ve arkadaşları tarafından, Hrant Dink cinayetinin araştırılması ve arkasındaki derin ilişkilerin açığa çıkarılması amacıyla 15/1/2020 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 16 Ocak 2020 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

3.- CHP Grubunun, Türkiye Büyük Millet Meclisi Gündemi'nin "Genel Görüşme ve Meclis Araştırması Yapılmasına Dair Öngörüşmeler" kısmında yer alan, İstanbul'da son günlerde yaşanan çökme ve heyelan vakalarının sebeplerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla verilmiş olan (10/1233) esas numaralı Meclis Araştırması Önergesi'nin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 16 Ocak 2020 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

B) Danışma Kurulu Önerileri

1.- Danışma Kurulunun, Genel Kurulun 16 Ocak 2020 Perşembe günü birleşiminde bastırılarak dağıtılan 160 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin (2/2503) ve Dışişleri Komisyonu Raporu'nun kırk sekiz saat geçmeden gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmına alınarak bu kısmın 1'inci sırasına alınmasına; bu birleşimde 160 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar çalışmalarına devam olunmasına ilişkin önerisi

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) Komisyonlardan Gelen Diğer İşler

1.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve 19 Milletvekilinin; Manisa Milletvekili Semra Kaplan Kıvrırcık ve 31 Milletvekilinin; İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ve 25 Milletvekilinin; İzmir Milletvekili Binali Yıldırım ve 36 Milletvekilinin; İYİ Parti Grubu adına Grup Başkanvekili Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın; MHP Grubu adına Grup Başkanvekili Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün; Hayvanların Haklarının Korunması ile Hayvanlara Eziyet ve Kötü Muamelelerin Önlenmesi İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Bir Meclis Araştırması Açılmasına İlişkin Önergeleri ve Meclis Araştırması Komisyonu Raporu (10/102, 461, 682, 977, 981, 982) (S. Sayısı: 132)

B) Kanun Teklifleri

1.- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve İslam Ticaret, Sanayi ve Tarım Odası Arasında İslam İşbirliği Teşkilatı Tahkim Merkezi'nin Türkiye'de Kurulması Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna İlişkin Kanun Teklifi (2/2503) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S.Sayı 160)

IX.- SEÇİMLER

A) Komisyonlarda Açık Bulunan Üyeliklere Seçim

1.- Millî Savunma Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim

2.- İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim

X.- OYLAMALAR

1.- (S.Sayı 160) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve İslam Ticaret, Sanayi ve Tarım Odası Arasında İslam İşbirliği Teşkilatı Tahkim Merkezi'nin Türkiye'de Kurulması Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna İlişkin Kanun Teklifi'nin oylaması

XI.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1.- İzmir Milletvekili Mahir Polat'ın, 2019 yılında yapılan mühendis ve veteriner hekim atamalarına ilişkin sorusu ve Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli'nin cevabı (7/22665)

2.- Konya Milletvekili Esin Kara'nın, Bakanlık bünyesinde istihdam edilen ve istihdam edilmesi planlanan ziraat mühendisi sayısına ilişkin sorusu ve Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli'nin cevabı (7/22668)

3.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, tohum ithalatına ve yerli tohum üretilmesine yönelik çalışmalara ilişkin sorusu ve Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli'nin cevabı (7/22795)

4.- Antalya Milletvekili Tuba Vural Çokal'ın, sokak hayvanlarına ilişkin sorusu ve Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli'nin cevabı (7/23157)

16 Ocak 2020 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.03

BAŞKAN: Başkan Vekili Süreyya Sadi BİLGİÇ

KÂTİP ÜYELER: Nurhayat ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa), Rümeyza KADAK (İstanbul)

-----0-----

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 44'üncü Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Gündeme geçmeden önce 3 sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

Gündem dışı ilk söz, Niğde İl Özel İdaresinin çalışmaları hakkında söz isteyen Niğde Milletvekili Selim Gültekin'e aittir.

Buyurun Sayın Gültekin. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) Milletvekillerinin Gündem Dışı Konuşmaları

1.- Niğde Milletvekili Selim Gültekin'in, Niğde İl Özel İdaresinin çalışmalarına ilişkin gündem dışı konuşması

SELİM GÜLTEKİN (Niğde) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Niğde İl Özel İdaremizin çalışmaları hakkında gündem dışı söz almış bulunmaktayım. Gazi Meclisimizi ve ekranları başında bizleri izleyen aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Hakkâri Çukurca'da atış eğitimi esnasında meydana gelen kazada şehadete yürüyen sözleşmeli erler Tolga Kaplan ve Sait Miyanyedi kardeşlerimize Allah'tan rahmet, yaralı askerlerimize acil şifalar diliyorum. Milletimizin başı sağ olsun.

Bu sabah Batman'da PKK'ya yönelik düzenlenen Kapan-4 Mava Operasyonu'nda da Türk Silahlı Kuvvetlerimize üstün başarılar diliyorum.

Niğde'miz 131 köy, 23 belde, toplam 6 ilçesiyle 361 bin vatandaşımızın yaşadığı, tarihî yapıları, termal turizmi ve doğal güzellikleriyle birçok medeniyete ev sahipliği yapmış kadim bir şehirdir. İlimiz sınırları dâhilinde hizmet götürdüğümüz tüm yerler için yatırımların belirlenmesi, takibi ve uygulanmasında büyük bir başarı gösteren ve milletin iradesini yansıtan İl Genel Meclisimizin idareyle arasındaki uyum ve birliktelik hizmetlerde başarı getirmiş ve İl Özel İdaremiz tüm çalışmalarda Türkiye genelinde her zaman ilk 3 idare içerisinde yer almıştır.

Gururla söylemek isterim ki bugün 150 kilometresi bitümlü sıcak karışım olmak üzere tüm köylerimize ulaşım asfalt yollarla sağlanmaktadır. Vatandaşlarımızın daha modern ve güvenli şartlarda kesintisiz ulaşımını sağlamak adına 2019 yılındaki sadece yol projelerine toplam 33 milyon TL harcanmıştır.

Özel İdaremizin çiftçilerimizin üretkenliğini artırmak, tarımı daha modern şekilde yapmalarına yardımcı olmak için mevcutta bulunan 219 tesisimize ek olarak 2019 yılında toplam 11 milyon 200 bin TL harcamasıyla 19 adet sulama projesi bitirilmiş ve 876 hektar alan sulamaya açılmıştır.

Ayrıca, hemşehrilerimizin kesintisiz ve daha sağlıklı içme suyunu kullanmaları için tüm köylerimiz şebekeli içme suyu tesisine dâhil edilmiş olup bakım, onarım, tesisat ve depo yapımının da içerisinde yer aldığı 17 proje için 2019 yılında 7 milyon 500 bin TL harcanmış ve böylece içme suyu olmayan köyümüz kalmamıştır.

Yine, altyapıda da üstün bir başarı gösteren İl Özel İdaremiz tüm köylerimiz için 717.933 metre kanalizasyon hattını başarıyla döşemiş, kanalizasyon hattı olmayan köyümüz de kalmamıştır. "Köylerimiz şehir oluyor" sloganıyla çalışmalarını sürdüren İl Özel İdaremiz, tüm köylerimizin köy içi yollarını da kilitli parkeyle kaplamıştır. İdaremiz, 2020 yılı kilitli parke taşı çalışmaları için de 3 milyon 500 bin TL ödenek ayırmıştır.

İl Özel İdaremiz hem hizmet üreten hem de ürettiği hizmetten gelir elde ederek tasarruf ve geri dönüşümü önemseyen bir anlayışla çalışmalarını yürütmektedir. Bu anlayışla, 650 kw'lık güneş enerjisi tesisi yapılarak elektrik üretimine başlanmış olup ayrıca köylerimizin enerji ihtiyacını güneşten karşılamak için 42 köyümüzün içme suyu motopomplarına güneş enerjisi panelleri konulmuştur.

Aynı şekilde, idaremizin kendi imkânlarıyla yaparak hem gelir elde ettiği hem de çiftçilerimizin ürettikleri ürünleri daha az maliyetle depolamalarına ve raf ömürlerini uzatmalarına imkân sağladığı oyma depolarımıza ek olarak, 2019 yılında 1 milyon 250 bin TL harcama yapılarak 2 adet daha depo yapılmış olup 2020 yılında da oyma depo yapmaya devam edeceğimizi ifade etmek istiyorum.

Yine, İl Özel İdaremiz marifetiyle, Bor, Çamardı ve Çiftlik ilçelerimizde öğretmenevlerinin yapımları tamamlanmış olup 2020 yılı içerisinde de Niğde merkezde, modern, Niğde'mize yakışır bir öğretmenevimizin inşasına başlayacağız.

Geleceğimizin teminatı gençlerimize, çocuklarımıza sporu sevdirmek ve teşvik etmek amacıyla, muhtelif noktalarda 63 adet minyatür halı saha, 42 adet basketbol ve voleybol sahası yaparak onların kullanımına sunduk.

2019 yılı içerisinde Niğde'mizin sağlık turizmüne önemli katkı sağlayan Çiftehane'mıza peyzaj ve çevre düzenlemeleri için 7,5 milyon TL harcama yapılmıştır. Ülkemizin önemli termal merkezlerinden olan, 49 ile 53 derece arasındaki şifalı sıcak suyu, modern konaklama imkânları, tarihî dokusu ve doğal güzellikleri ile tedaviyi bir arada yaşayacağınız Çiftehane termal turizm merkezimize siz değerli milletvekillerimizi ve tüm halkımızı davet ediyorum.

Sadece köylere hizmet götürmekle yetinmeyip şehir merkezinde de eğitimden sağlığa kadar birçok projeyi başarıyla tamamlayan Niğde İl Özel İdaremiz, 2019 yılı sonunda 100 milyon TL bütçesi ile tahsisle gelen KÖYDES ve KOP ödeneklerinin yüzde 70'ini yatırım giderlerine, yüzde 20'sini cari giderlere, yüzde 10'unu ise personel giderlerine harcamıştır. 2019 yılında tüm ilçe ve köylerde ihaleye çıkmaksızın kendi ekip ve ekipmanlarıyla KÖYDES projesi kapsamında Bakanlığa bildirdiği projeleri belirttiği tarihte bitirerek Türkiye sıralamasında 1'inci olan Niğde İl Özel İdaremizin, 103 milyon TL yeni bütçesiyle 2020 yılında da Niğdeli hemşehrilerimizin yararına olacak birçok projeyi başarıyla yapacağına gönülden inanıyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Gültekin, tamamlayın sözlerinizi, buyurun.

SELİM GÜLTEKİN (Devamla) - Bu hizmetlerin yapılmasında idaremize desteklerini esirgemeyen, başta Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'a, bakanlarımıza, milletvekillerimize, ayrıca İl Özel İdaremizin büyük başarılarına imza atmasında önemli payı olan Sayın Valimiz Yılmaz Şimşek'e, İl Genel Meclis Başkanımız Bülent Küçüktuna'ya ve İl Genel Meclisi üyelerimize, İl Özel İdaremiz yöneticilerine ve her şartta sahada azimle çalışan İl Özel İdaresi personelimize yürekten teşekkür ediyor, Gazi Meclisimizi, aziz milletimizi ve Niğdeli hemşehrilerimizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Gündem dışı ikinci söz, Kayseri'nin sorunları hakkında söz isteyen Kayseri Milletvekili Çetin Arık'a aittir.

Buyurun Sayın Arık. (CHP sıralarından alkışlar)

2.- Kayseri Milletvekili Çetin Arık'ın, Kayseri ilinin sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması

ÇETİN ARIK (Kayseri) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Erciyes gibi başı dik, hayırsever insanların diyarı Kayseri'mizin sorunları üzerine gündem dışı söz almış bulunuyorum. Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

Ben bugün "Kalkınmayı kırsaldan, Sarız'dan başlatacağız." deyip de Sarız ilçemizin nasıl bir köy hâline getirildiğinden, Sarız'ı unuttuğunuzdan bahsetmeyeceğim. Bünyan'da traktörüne haciz konulan çiftçimizin sorunlarından da bahsetmeyeceğim. Yoğurduyla ünlü Akkışla'daki hemşehrilerimizin koyunlarının ellerinden nasıl alındığından da bahsetmeyeceğim. Felahiye'mizin bir türlü bitirilemeyen Göğdere yolundan, Sarioğlan'ın kaderine terk edilen tarihî Şahruh Köprüsü'nden de bahsetmeyeceğim. Tomarza ilçemizin kabak çekirdeğinden, Yahyalı, Yeşilhisar ilçelerimizin elmalarının nasıl çürütüldüğünden de bahsetmeyeceğim.

Kayseri'mizde her seçim döneminde söz verilen ama yolu bir türlü Kayseri'ye düşmeyen hızlı trenden de bahsetmeyeceğim. Yüksek hızlı tren gibi, havalimanının genişletilmesinden, devlet tiyatroları sözünün nasıl yalan olduğundan da bahsetmeyeceğim. Güzide Kayserispor'umuza yapılan ihanetten de bahsetmeyeceğim. Kayseri Büyükşehir Belediye Başkanlarının "Allah'a şükür, beş kuruş borcumuz yok." deyip de milyonlarca liralık borç çıkınca "Ben yapmadım, o yaptı." diye birbirlerini nasıl suçladıklarından da bahsetmeyeceğim. "Allah'ın suyundan para mı alınır?" diyerek vatandaşın oy isteyip su parasına merkezde yüzde 19, kırsalda yüzde 49 zam yapıldığından da bahsetmeyeceğim. Hayırsız evlat gibi, Kayseri'de her şeyi satanların şimdi de Erciyes Dağı'nı satılığa çıkardıklarından da bahsetmeyeceğim. AVM mantığıyla şehirlerin dışına yapılan şehir hastanesine vatandaşlarımızın ulaşım problemlerinden de vatandaşlara aylar sonrası verilen randevulardan da bahsetmeyeceğim.

Değerli milletvekilleri, ben, bugün, Adalet ve Kalkınma Partisinin Kayseri'deki adaletsizliğini anlatacağım, güçlünün zayıfı nasıl ezdiğini anlatacağım, can ve mal güvenliğimizin olmadığından bahsedeceğim. Biz, bu tek adam sisteminde can ve mal güvenliği yok deyince MHP'nin Sayın Grup Başkan Vekili "Hiçbir siyasetçi Türkiye'de can ve mal güvenliği yok." diyerek Türkiye'yi uçuruma itmek için pusuya yatamaz." diyor. Her kim ki Türkiye'yi uçuruma itmek için siyaset yapıyorsa alçaktır, namussuzdur ama şu da biline ki bizim vatan sevgimiz, millet sevgimiz, bayrak sevgimiz en az sizinki kadardır.

Bakin, sayın milletvekilleri, ben, şimdi, Kayseri'den iki örnekle can ve mal güvenliğimizin, adaletin olmadığını anlatacağım sizlere. Metropoli ilçemiz olan Kocasinan ilçemizde Cumhuriyet İttifakı'ndan, MHP kontenjanından belediye meclis üyesi seçilen bir kişi, yurt dışında yaşayan "Gülüz Sönmez" isimli teyzemizin arsasına talip olur ama Gülüz teyzemiz arsasını satmak istemez. Gülüz teyzenin yurt dışında hayatını kaybettiğini öğrenen bu belediye meclis üyesi sahte tapu düzenleyerek Gülüz teyzenin arsasına 10 katlı bina diker. Bu sahte tapu nasıl düzenlendi? Kim var bu işin içerisinde? Normal vatandaşımıza ruhsat konusunda "Yok, şerefiye parası, yok, şu parası, bu parası..." diyerek binbir zorluk çıkaran belediye sahte tapuyla ruhsat alınmasına nasıl göz yumdu? Siz burada mal güvenliği olduğundan bahsedebilir misiniz sayın milletvekilleri?

Öte yandan, Pınarbaşı'nın Aslanbeyli köyünde yazın hayvanlarını otlatmak için tek odalı, elektriği suyu olmayan evlere giderler, birkaç ay kalırlar. Burada rant yok, burada para yok; amaçları iki üç aylığına hayvanlarını otlatmak, bu tek gözlü evlerinde kalmak. "Niye elektriğimiz yok, niye suyumuz yok?" diye dert de etmezler. Şimdi Cumhuriyet İttifakı'nın belediyesi bu sahte tapuyla dikilen 10 katlı binaya göz yumuyor ama bu yayla damını, tek katlı damı yıkmaya kalkıyor. İşte, sizin adaletiniz bu. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, Zekeriya Altınok ismini hatırladınız mı? Hani, yaşarken terörist ilan ettiğiniz, şehit olunca da "Vatan size minnettardır." dediğiniz Zekeriya Altınok'tan bahsetmek istiyorum sizlere. Zekeriya Altınok Ankara'da askerlik görevini yaparken polisleri askerlikten muaf tutan bir yasa çıkar, o da terhis olup polislik mesleğine geri döner. Polislik mesleğinde on yılı tamamlamasına on beş gün kala FETÖ'den ihraç edilip hapse atılır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Arık, tamamlayın sözlerinizi, buyurun.

ÇETİN ARIK (Devamla) – Yargılanır, suçsuz olduğu anlaşılır, beraat eder ancak görevine iade edilmez. "Sen teröristsin." dedikleri Zekeriya Altınok'a "Sen polislik mesleğinde on yılını tamamlamamışsın, askerliğini de yarım bırakmışsın; yeniden askere." derler. Zekeriya Altınok da "Seve seve." der ancak bu kez, daha önce askerlik görevini yaptığı Ankara'ya değil de sil baştan Ağrı'nın Doğubeyazıt ilçesine gönderilir. Zekeriya Altınok terhis olmasına on beş gün kala hain, bölücü, kalles PKK terör örgütü tarafından şehit olur. Geride, gözü yaşlı baba, ana, eş ve 2 yetim çocuk bırakır; bir de vicdanı olanların vicdanında kapanmaz bir yara. Öte yandan, kodamanların, zenginlerin davalarının görüldüğü gün "TBMM 0028" plakalı bu makam aracının görülmesi ve aynı gün çok sayıda kodamanın serbest bırakılması, zenginlerin serbest bırakılması sizce tesadüf müdür sayın milletvekilleri? Şimdi, siyasi gücü olanın, parası olanın, ensesi kalın olanın, FETÖ'nün ağababalarının parayla aklıldığı bu ülkede adaletten söz edebilir misiniz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÇETİN ARIK (Devamla) – Tamamlıyorum.

BAŞKAN – Tamamlandı süreniz.

Sadece selamlama için mikrofonu açıyorum.

Buyurun.

ÇETİN ARIK (Devamla) – Değerli milletvekilleri, işte, Kayseri'nin sorunu bu, Türkiye'nin sorunu bu.

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyor, teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)
MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Sayın Başkan...
BAŞKAN – Buyurun Sayın Bülbül.

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün, Kayseri Milletvekili Çetin Arık'ın yaptığı gündem dışı konuşmasındaki bazı ifadelerine yönelik gerekli bilgiyi aldıktan sonra değerlendirme yapacaklarına ilişkin açıklaması

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Sayın Başkan, kürsüde gündem dışı konuşma yapan sayın milletvekili hem Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkan Vekilliğimize MHP Grubuyla alakalı olarak bir isnatta bulundu hem de özellikle, Kayseri'de bir belediye meclis üyemizle alakalı birtakım ifadeler söz konusu oldu, birtakım ithamlar söz konusu oldu. Kayseri'deki meseleyle alakalı da gereken bilgiyi alıp bunların hepsi için toplu bir değerlendirme ve bir cevapta bulunacağız efendim. Bu hakkımızı saklı tuttuğumuzu ifade ediyorum. Şimdilik bu kadar, tutanakları inceleyip ona göre beyanda bulunacağız efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR (Devam)

A) Milletvekillerinin Gündem Dışı Konuşmaları (Devam)

3.- İstanbul Milletvekili Hayrettin Nuhoglu'nun, 1 Ocak itibarıyla İstanbul Havalimanı'nda uygulanmaya başlanılan İstanbul Havalimanı Güvenlik Komisyonunun aldığı karara ilişkin gündem dışı konuşması

BAŞKAN – Gündem dışı üçüncü söz, İstanbul Havalimanı'nda bulunan, turizm sektöründeki acentelerin misafir karşılama sisteminde 1 Ocak 2020 tarihi itibarıyla başlatılan uygulamanın yaşattığı sorunlar hakkında söz isteyen İstanbul Milletvekili Hayrettin Nuhoglu'na aittir.

Buyurun Sayın Nuhoglu.

HAYRETTİN NUHOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; selamlarımı sunarak sözlerime başlarken 2020 yılında yapacağımız başarılı çalışmalarla Türk milletinin beklentilerine cevap vermeyi ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin itibarını artırmayı temenni ediyorum.

İstanbul Havalimanı'nda 1 Ocak itibarıyla uygulanmaya başlanan Güvenlik Komisyonu kararı isabetsiz, yasalara aykırı ve Türk turizmine zarar veren bir karar olduğu için, konuyu Türkiye Büyük Millet Meclisi kürsüsünden dile getirerek başta Kültür ve Turizm Bakanlığı ile İstanbul Valiliği olmak üzere bütün yetkililerin dikkatini çekmek istiyorum.

İstanbul Havalimanı Güvenlik Komisyonu aldığı kararda şunları söylemektedir: "Terminal gelen yolcu katı gümrüklü salon çıkış kapısı önünde karşılama alanına -yolcu yakınları dışında- karşılama amacıyla gelecek elinde karşılayacağı kişilerin ismi, firma adı, numarası, pankart ve döviz bulunduran veya asan kişilerin bahse konu alana alınmayarak terminal dışına çıkarılması ya da İGA meeting lounge alanına yönlendirilmesi uygun görülmüştür." Bu açıklamadan, gümrüklü salon çıkış kapısı önünden karşılama alanına girerek turistleri karşılayan turist rehberleri ve transfer görevlilerine engel getirildiği anlaşılmaktadır. Türkiye Cumhuriyeti'nin bir bakanlığı olan Kültür ve Turizm Bakanlığı ve yasayla kurulmuş bir kamu kuruluşu niteliğindeki TÜR SAB'ın acente görevlileri için vermiş olduğu belgeleri yok saymak, yok sayarken de "hanutçu" ve "çığırtkan" olarak tabir edilen kaçak olarak çalışanlarla aynı tutmak, yasayla güvence altına alınan transfer yapma faaliyetlerini güvenlik güçleri marifetiyle engellemek hiçbir gerekçeyle izah edilemez.

Değerli arkadaşlar, bu konuda mağdur olan acente sahiplerinin dün İstanbul Havalimanı'nda yapmak istedikleri basın açıklamasına İstanbul Valiliği engel olmuştur. Bir taraftan Suriyelilerin mitingine izin verip diğer taraftan mağdur vatandaşlarımıza izin vermeyenleri de kınıyorum.

"Sessiz havalimanı konsepti" diyerek dünyada örneği olmayan bir uygulamayı başlatmak, acente faaliyetlerinin başlangıcı olan karşılama faaliyetini engellemek 1618 sayılı Yasa ve yasanın uygulanması için çıkarılmış olan Seyahat Acenteleri Yönetmeliği'nde sayılan faaliyetlere de engel teşkil etmektedir.

Sessiz havalimanı konseptinin uygulandığı ülkelerde yapılan iş, anonsları azaltmak ve kapılarda anons yapmak şeklindedir. Bu durumu en iyi bilen ve takip edenlerin de ülkemize turistleri getiren acentelerin olduğunu hatırlatmak isterim. Hizmet veren sektör temsilcileri görüntü kirliliğinin önlenmesi ve pankartlara standart getirilmesine karşı olmadıkları gibi belgesi olmayan kişilerin engellenmesine de taraftar olduklarını açıklamışlardır.

Değerli milletvekilleri, çok önemli gördüğüm bir husus da bu karşılama görevinin İGA yetkililerine verilmiş olmasıdır. Edindiğim bilgilere göre, bu karşılama için, gelen her turistten 4 avroya varan bir ücret tahsil edilmektedir. Doğrudan bir acentecilik faaliyeti olan turist karşılama işini para karşılığı yapmak hem yasalara aykırıdır hem de Türk turizmine baltalamak demektir. Bu, İGA'ya yeni bir rant yaratma gayretinden başka bir anlama gelmez ve acente haklarının İGA tarafından gasbedilmesine yol açar. Bu durum asla kabul edilemez. Ülkemizin gönüllü elçileri olarak Türkiye'nin tanıtımında önemli bir rol üstlenen, çok önemli döviz girdisi sağlayan, onlarca sektöre ülkemize getirdiği turistlerin harcamaları yoluyla katkı yapan, cari açığın kapanmasında başı çeken turizm seyahat acentelerine yasayla tanınmış hakların gasbedilmesine göz yumulamaz. Bu, haksız ve yanlış karardan derhâl dönülmesini talep ediyor, ülke yararına çalışan turizm sektörünün temsilcilerine başarılar diliyorum. (İYİ PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, şimdi, sisteme giren 30 milletvekili arkadaşımıza yerlerinden birer dakika söz vereceğim.

Sayın Aydın...

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

2.- Bursa Milletvekili Erkan Aydın'ın, ilaç sektöründe sıkıntı yaşandığına ilişkin açıklaması

ERKAN AYDIN (Bursa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

İsrarla söylüyoruz, iktidarın sağlık sistemi tamamen çöktü. Şimdi de ilaç sektöründe büyük bir sıkıntı yaşanıyor. Halk arasında "domuz gribi" diye tabir edilen ve tedavisinde kullanılan grip ilaçlarından, tansiyon, epilepsi, göğüs ilaçlarından ağrı kesicilere kadar birçok ilacı eczanelerde bulmak zor. 150'ye yakın ilaç şu anda piyasada bulunmuyor. Her yıl şubat ayında ilaca zam yapıldığı için de firmalar ilaçları piyasaya vermiyorlar. Fiyat Değerlendirme Komisyonunca özellikle yurt dışından gelen ve ithal olan ilaçların fiyatlarının değerlendirilmesinde kullanılan avro kuru geçen yıl yapılan artışın ardından 3,40 liraya yükselmişti. 20 Şubatta yeni kur belirlenecek. İlaç firmaları depoya ilaç vermekten kaçındıkları için bu dönemde, şu anda ilaçlar karaborsaya düşmüş durumda. Bakanlık yılda 1 kez fiyat düzenlemesi yapacağına, örneğin birkaç ayda bir küçük oranlarda zamlarla bu sorun aşılabilir diyoruz. Buradan da Sağlık Bakanlığına...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Başkan...

3.- Mersin Milletvekili Ali Cumhur Taşkın'ın, Hakkâri ili Çukurca bölgesinde atış eğitimi esnasında meydana gelen kazada şehit olan Piyade Sözleşmeli Er Tolga Kaplan ile Piyade Sözleşmeli Er Sait Miyanyedi'ye Allah'tan rahmet dilediğine, 20 Ocak tarihi itibarıyla başlayacak olan yarıyıl tatilinin öğrenci, öğretmen, idareci ve velilere hayırlı olmasını dilediğine ilişkin açıklaması

ALİ CUMHUR TAŞKIN (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Dün şehit olan askerlerimiz Piyade Er Tolga Kaplan ve Piyade Er Sait Miyanyedi'ye Allah'tan rahmet, kederli ailesine ve sevdiklerine sabır ve başsağlığı diliyorum.

Sayın Başkan, yarın Türkiye genelinde 18 milyon üzerinde öğrenci ve 1 milyonu aşkın öğretmen 2019-2020 eğitim öğretim yılının birinci dönemini tamamlamış olacaklar. Yarıyıl tatilinin tüm öğrenci, öğretmen, idareci ve velilerimize hayırlı olmasını diliyorum. Yoğun geçen dört aylık bir eğitim öğretim döneminin ardından tatili hak eden öğrencilerimiz yarın karnelerini alacaklar. Karne, öğrencinin okul yani akademik başarısının bir göstergesidir. Çocuğun gerçek yeteneği ile akademik başarısı farklılıklar gösterebilir. Eğitimin amacı, çocuğun gerçek yeteneğini keşfetmek, ortaya çıkarmaktır. Bir çocuğun akademik başarısı düşük ancak hayat başarısı yüksek olabilir. Velilerimiz karneleri değerlendirirken bu hususları da göz ardı etmesinler diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Tutdere...

4.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Hakkâri ili Çukurca bölgesinde atış eğitimi esnasında meydana gelen kazada şehit olan hemşehrisi Piyade Sözleşmeli Er Tolga Kaplan ile Piyade Sözleşmeli Er Sait Miyanyedi'ye Allah'tan rahmet dilediğine ilişkin açıklaması

ABDURRAHMAN TUTDERE (Adıyaman) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Hakkâri'nin Çukurca Hudut Tugayı'nda meydana gelen mühimmat patlaması sonucu Adıyaman'ımızın Koruköy nüfusuna kayıtlı hemşehrimiz, Sözleşmeli Er Tolga Kaplan ile silah arkadaşı, Zonguldak Çaycuma ilçesi nüfusuna kayıtlı Sait Miyanyedi şehit olmuşlardır. Şehitlerimize Allah'tan rahmet, tüm ailesine ve sevenlerine, milletimize başsağlığı diliyorum. Aynı olayda yaralanan tüm askerlerimize de acil şifalar diliyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Gökçel...

5.- Mersin Milletvekili Cengiz Gökçel'in, Mersin ili Mut Devlet Hastanesinin uzman doktor ihtiyacına ilişkin açıklaması

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Sayın Başkan, Mersin'in Mut ilçesinde bir Devlet Hastanemiz var, 63 bin nüfuslu ilçemizin hastanesinde yeterli uzman yok. Hastalar ya 80 kilometredeki Silifke'ye ya da 170 kilometre ötedeki şehir hastanesine gitmek zorunda bırakılıyor. Mut'lu hemşehrilerimizin en büyük korkusu hasta olmak. 2 uzman olması gereken çocuk hastalıkları ve kadın doğumda 1'er uzman eksik. 63 bin nüfuslu ilçede kardiyojoloji uzmanı yok, nöroloji uzmanı yok, psikiyatri uzmanı yok, ortopedi uzmanı yok, anestezi uzmanı yok. Biyokimyanın laboratuvarı var, uzmanı yok. Siz sanıyorsunuz ki Mut'un sağlığa ihtiyacı yok. Mut Devlet Hastanesine atanması gereken uzmanların atamaları derhâl yapılsın, Mut'lu hemşehrilerimin sağlık çilesi son bulsun.

BAŞKAN – Sayın Kaya...

6.- Osmaniye Milletvekili İsmail Kaya'nın, Suriye, Irak ve Libya başta olmak üzere birçok Müslüman ülkede kargaşa çıkaran şer güçlerinin birlik beraberliğini bozmaya yönelik faaliyetlerine devam ettiğine, vatan toprağında hür şekilde yaşama imkânı sağlayan şehitlerimizi rahmetle andığına ilişkin açıklaması

İSMAİL KAYA (Osmaniye) – Teşekkürler Sayın Başkanım.

Anadolu'yu yurt edindiğimiz 1071 Malazgirt Zaferi'nden beri ülkemiz üzerinde emelleri olan ve bizi bu coğrafyadan silip atma arzusuylla yanıp tutuşan dış güçlerin, yine bugünlerde de boş durmadıklarını hepimiz görmekteyiz. Hemen yanı başımızda Suriye, Irak ve Libya başta olmak üzere birçok Müslüman ülkede çıkarılan kargaşa, akıtılan gözyaşı ve kanın senaryosunu hazırlayan şer güçler, birlik ve beraberliğimizi bozmaya yönelik faaliyetlerine devam etmektedirler. Sözde çeşitli bahaneler üreterek ülkemizi hedef alan dış güçler dünkü yenilgilerini asla unutmasınlar. Biz de ecdadımızın vatan sevgisini ve bu uğurda gösterdikleri kahramanlıkları asla unutmayacağız, unutturmayacağız. "Konu vatansa gerisi teferruattır." diyerek bizlere bu vatan toprağında, bayrağımızın altında hür bir şekilde yaşama imkânını sağlayan ve bu uğurda canlarını hiçe sayan tüm şehitlerimizi ve gazilerimizi rahmet, minnet ve şükranla anıyorum.

BAŞKAN – Sayın Durmuşoğlu...

7.- Osmaniye Milletvekili Mücahit Durmuşoğlu'nun, Hakkâri ili Çukurca bölgesinde atış eğitimi sırasında şehit düşen askerlerimize Allah'tan rahmet dilediğine, Mısır polislerinin Anadolu Ajansı Kahire Ofisine yapmış olduğu baskını kınadığına, açılışı yapılan TürkAkım Projesi'nin ülkemize ve bölgemize hayırlı olmasını temenni ettiğine ilişkin açıklaması

MÜCAHİT DURMUŞOĞLU (Osmaniye) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Hakkâri'nin Çukurca bölgesinde atış eğitimi sırasında şehit düşen askerlerimize Allah'tan rahmet, ailelerine sabırlar, yaralı askerlerimize acil şifalar diliyorum.

Mısır polislerinin Anadolu Ajansı'nın Kahire Ofisine yapmış olduğu baskını şiddetle kınıyorum.

Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan önderliğinde Türkiye ile Rusya arasındaki yakın iş birliğinin son nişanesi TürkAkım Boru Hattı'nın açılışı geçen hafta çarşamba günü gerçekleştirildi. TürkAkım'ın kara kısmı bir yıldan daha kısa bir sürede tamamlanarak vanaları açıldı. 15 milyon hanenin doğal gaz ihtiyacını karşılayacak olan bu dev proje, transit riskleri de ortadan kaldırarak Rus doğal gazını ülkemize ve ülkemiz üzerinden de Avrupa'ya taşıyacak. Enerjinin "İpek Yolu" olarak görülen TANAP projesi ve TürkAkım Projesi'yle Türkiye olarak bölgede önemli bir ticaret merkezi altyapısına kavuşmuş olduk.

Enerji haritası bağlamında bu tarihî projelerin ülkemize ve bölgemize hayırlı olmasını diliyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Sümer...

8.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, mobilya sektörünü canlandırmak amacıyla yapılan indirimlerin ihracatçı firmaları zor durumda bırakması nedeniyle mobilya ham maddelerindeki KDV'nin yüzde 8'e düşürülmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

ORHAN SÜMER (Adana) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

İktidarın sık sık müjde olarak gündeme getirdiği ekonomik düzenlemeler aslında bir göz boyamadan öteye geçemiyor. Bunun son örneği, mobilyada KDV'nin yüzde 8'e çekilmesi. Mobilya ürünlerinde yüzde 18 olarak uygulanan KDV, daha önce birçok kez yüzde 8'e çekilmişti. Mobilya sektörünü canlandırmak amacıyla yapılan bu indirimler özellikle ihracatçı firmaları zor durumda bırakıyor çünkü mobilya ham maddelerinde KDV yüzde 18 olarak uygulanıyor. Girdilerdeki KDV'nin yüzde 18, çıktılardaki KDV'nin ise yüzde 8'de olması özellikle ihracatçı firmalarımıza büyük sıkıntılar yaşıyor. Mobilya üreticileri, ham maddedeki KDV oranlarının da yüzde 8'e indirilmesini talep ediyor. Sektörü gerçekten canlandıracaksanız ham maddelerdeki

KDV'yi yüzde 8'e indirin.

BAŞKAN – Sayın Gürer...

9.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, tarımda girdi yükünün hafifletilmesi, üretimin sürdürülebilir kılınması için elektrik birim fiyatının düşürülmesi ve elektrik faturalarına yansıyan yüzde 1 Enerji Fonu, yüzde 2 TRT payı, yüzde 18 KDV'nin kaldırılması gerektiğine ilişkin açıklaması

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Tarımsal üretimde -başta sulama olmak üzere seralarda- hayvansal üretimde elektrik enerjisi önemli bir tarım girdisidir. Tarımsal sulamada üreticilerimizin en önemli sorunlarının başında elektrik fiyatları gelmektedir. Tarımsal sulamada elektrik -Ocak 2018- Ocak 2020 döneminde- fiyat artışları yüzde 108'e ulaşmıştır. Sürekli zamlarla tarımsal sulamada sağlanan fiyat avantajı ortadan kalkmıştır. Tarımda girdi yükünün hafifletilmesi, üretimin sürdürülebilir kılınması bakımından elektrik birim fiyatları düşürülmelidir. Elektrikte faturalara yansıyan yüzde 1 Enerji Fonu, yüzde 2 TRT payı, yüzde 18 KDV kaldırılmalıdır. Elektrikte çiftçi için destek sağlanmalıdır ve indirimli tarife uygulanmalıdır. Pahalı, zamlanan ilaç, tohum, gübre, mazot gibi elektrik de çiftçinin sorunlarını katlamıştır. Elektrikle ilgili düzenleme sağlanamazsa gelecek dönemde girdiler nedeniyle üretim yapılamaz hâle gelinecektir.

BAŞKAN – Sayın Bakırlioğlu...

10.- Manisa Milletvekili Ahmet Vehbi Bakırlioğlu'nun, Türkiye Büyük Millet Meclisini ziyaret eden ziraat odası başkanlarının dile getirdiği çiftçi ve üreticilerin sorunlarına yönelik çözüm önerilerinin hayata geçirilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ülkemizin şüphesiz ki en dertli kesimi çiftçilerimizdir. Dün ülkenin dört bir yanından gelen Ziraat Odası Başkanlarımızı Meclis olarak ağırladık. Bu vesileyle Manisalı oda başkanlarıyla da bir araya geldik. Başkanlarımız, sıkıntılarını ve taleplerini dile getirdiler. Sorunların başında, artık ödenemez hâle gelen kredi borçları vardı. Çiftçilerimiz, özel bankalara olan borçlarının Ziraat Bankası bünyesinde toplanmasını, bir yıl ödemesiz, beş yıl vadeyle yapılandırılmasını, BAĞ-KUR primlerinin eskiden olduğu gibi yarısının devlet tarafından karşılanmasını ve sulama için kullandıkları elektriğin faturalarını mahsulden mahsule ödemek istiyorlar. Meclis olarak bu isteklerin yerine getirilmesi için gerekli çalışmanın bir an önce yapılmasını diliyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Fendoğlu...

11.- Malatya Milletvekili Mehmet Celal Fendoğlu'nun, öğretmen adaylarının atama, ücretli öğretmenlerin de kadro beklediğine, maarif müfettişi sayısının artırılarak atamalarının yapılması gerektiğine ilişkin açıklaması

MEHMET CELAL FENDOĞLU (Malatya) – Teşekkür ederim Başkanım.

2020 yılında yapılacak öğretmen atamalarını bekleyen öğretmen adaylarımız var. Bu atamalarla birlikte 920 civarında mağdur ücretli öğretmenlerimiz kadro beklemektedir.

Yine, Millî Eğitim Bakanlığı bünyesinde 498 maarif müfettişi bulunmaktadır. Millî Eğitim Bakanlığına bağlı 80 bin kurumun bu sayıdaki müfettişle denetlenmesi zor görünmektedir. Maarif müfettiş sayısının artırılarak bir an önce atamalarının yapılması gerekmektedir. Bu konulardaki çalışmaları adaylarımız merakla beklemektedir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Erbay...

12.- Muğla Milletvekili Burak Erbay'ın, Avrupa Birliği tarafından Avrupa Birliğine aday ülkelere ortak tarım politikası geliştirmek ve kırsal kalkınma politikası oluşturmak için destek verilmesi kapsamında Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu tarafından tarım potansiyeli olan 42 ilimizin projeye alındığına ve Muğla ilinin de bu projeye dâhil edilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

BURAK ERBAY (Muğla) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Avrupa Birliği tarafından aday ülkelerde tarımsal kalkınmayı geliştirmek amacıyla IPARD yani Avrupa Birliği Katılım Öncesi Yardım Aracı Kırsal Kalkınma Programı projeleri yürütülmektedir. Bu projeye, aday ülkelere ortak tarım politikası geliştirmek ve kırsal kalkınma politikası oluşturmak için destek verilmektedir. Bu kapsamda, Bakanlığa bağlı Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu tarafından ülkemizde de tarım potansiyeli olan 42 ilimiz proje kapsamına alınmıştır. Ancak, bu iller arasında maalesef Muğla yer almamaktadır. Muğla'mız, her ne kadar turizm kenti olarak bilinse de iklim özellikleri ve verimli toprakları nedeniyle birçok ürün çeşidinin yetiştirildiği önemli bir tarım ilimizdir. Büyük bir tarım potansiyeline sahip Muğla'mızda endüstriyel üretime yönelik birçok tarım ürünü üretilmektedir. Muğla halkı, Türkiye'de önemli bir tarım potansiyeline sahip Muğla'mızın da tarımsal kalkınma projesi kapsamına alınmasını beklemektedir.

BAŞKAN Sayın Öztunç...

13.- Kahramanmaraş Milletvekili Ali Öztunç'un, Kahramanmaraş Havalimanı'nın faaliyete geçmesini talep ettiklerine ilişkin açıklaması

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, Kahramanmaraş'ımıza çok güzel bir havalimanı terminal binası yapıldı ama uçak inmiyorsa, terminal binasının bir anlamı olmuyor, yok. Maalesef, birtakım cihaz eksiklikleri nedeniyle Kahramanmaraş'ımıza uçaklar inmiyor, ya Antep'e ya da Adana'ya iniyor. Bundan bizler, diğer milletvekili arkadaşlarımız, iş adamları, herkes rahatsız. Bu konuda bütçe görüşmelerinde konuyu gündeme getirdiğimizde Sayın Ulaştırma Bakanı "Yok böyle bir şey, uçaklar iniyor." demişti. O zaman sakalım yoktu, belki dinlememişti ama bugün sakalım var, hem de sizinki gibi ağarmış, umarım bu defa ciddiye alır ve Kahramanmaraş Havalimanı'nın tamamen faaliyete geçmesi için gereğini yapar diyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Kılıç...

14.- Kahramanmaraş Milletvekili İmran Kılıç'ın, şehitlerimize Allah'tan rahmet dilediğine, ülkelerin stratejik konumunda boğaz ve kanalların önemine ilişkin açıklaması

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Şehitlerimize Allah'tan rahmet diliyorum.

Dünya üzerinde doğal veya yapay yollardan açılmış önemli deniz yolları olarak nitelenen boğaz ve kanallar, deniz ticareti hacminin önemli bir kısmının gerçekleştiği alanlardır. Bu bağlamda, boğaz ve kanallar, bulundukları ülkelerin stratejik konumunu da büyük ölçü de etkiliyor. Özellikle, sonradan yapılan bu kanallar, deniz yollarında gemilerin katettikleri mesafeleri ciddi anlamda kısaltıyor.

Doğal deniz yolları: İstanbul ve Çanakkale Boğazları, Malakka, Hürmüz, Babülmendep, Dover, Cebelitarık, Bering, Macellan Boğazları. Hizmete açık kanallar: Süveyş 1 ve 2, Kiel, Korint ve Panama Kanalları. Planlananlar: Kanal İstanbul,

Akdeniz'deki Aşdod'tan Kızıldeniz'deki Eliat Limanı arasında İsrail'in Süveyş'e alternatif olarak planladığı 163 kilometrelik su kanalı, hepsinden çılgını...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Ceylan...

15.- Çanakkale Milletvekili Özgür Ceylan'ın, Aydın ilindeki çevre tahribatı ortadayken neden şimdi de Çanakkale ve Asos'a JES projesi için "ÇED Gerekli Değildir." kararı verildiğini öğrenmek istediğine ilişkin açıklaması

ÖZGÜR CEYLAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, bir kent düşünün, o kentte yaşlısı genci, kadını erkeği, çocuğu çocuğu "Yeni bir ÇED gerekli değildir." kararı verildi mi diye Çevre Bakanlığının ve Çanakkale Valiliğinin "web" sayfasını takip etsin. Çanakkale halkı, yaşam alanlarını korumaya kararlıdır. Neden sürekli halkımızın hassasiyetini test ediyorsunuz? Şimdi de hedef, Ayvacık ilçemizin Büyükhusun köyü oldu. Valilik, 20 Aralık 2019'da başvuru firmaya "ÇED gerekli değildir, burayı delik deşik edebilirsin." diyor. Sondaj izni verilen yerin köye mesafesi 1,2 kilometre. Köylü, çiftçilik yaparak geçimini sağlıyor. Köy halkı bu kararın iptali için yasal haklarını kullanacak ve Çanakkale halkı haklı davalarında onlarla olacak. Aydın'daki çevre tahribatı ortadayken neden şimdi de güzel Çanakkale'mizi, Asos'umuzu çürük yumurta kokusuyla kirleterek zehirleyecek bu jest projesi için "ÇED gerekli değildir" kararı verdiniz?

BAŞKAN – Sayın Kasap...

16.- Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap'ın, Yoncalı Fizik Tedavi Hastanesinde çalışan fizyoterapistlerin sözleşmesinin yenilenmemesi nedeniyle yaşanılacak mağduriyete ilişkin açıklaması

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Yoncalı Fizik Tedavi Hastanesi, günde 200 hastaya evde fizik tedavi hizmeti uyguluyor, semt polikliniklerinde 550, çocuk hastalara 50, toplamda günde 1.400 hastaya hizmet veriyor. 23 Ocak itibarıyla hastanede çalışan fizyoterapistlerin sözleşmesi yenilenmiyor, evde bakım hizmetleri iptal ediliyor. Bu felçli, bu yatalak hastalara hizmet vermemeye başlayacak ve sağlıkta facia başlayacak. Hastaneden çok hapishane yapıyorsunuz, 1.500 kişilik cezaevi yaptınız Kütahya'ya ama şehir hastanesini on sekiz yıldır bitiremediniz ve şu anda inşaatı durdu. Sağlıkta tasarruf yaparak itibardan kaybediyorsunuz.

Teşekkür ederim.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Yani bunu Sağlık Bakanlığına iletiniz.

BAŞKAN – Bu, korsan bir giriş oldu Sayın Güler.

Sayın Aycan...

17.- Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan'ın, Kahramanmaraş çiftçisinin mağduriyetine ve ülkemizin geleceği adına tarımsal faaliyetlerin desteklenmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

SEFER AYCAN (Kahramanmaraş) – Sayın Başkan, şehrim Kahramanmaraş aynı zamanda önemli bir tarım şehridir fakat çiftçilerimizin sıkıntıları vardır. Çiftçiler, en çok elektrik fiyatlarının yüksek olmasından şikâyet etmektedirler. Tarımsal amaçlı kullandığı elektrik fiyatının düşürülmesini beklemektedirler. Bu kapsamda, çiftçilerin kullandığı elektrikte KDV kaldırılabilir veya bu konuda destekleme yapılabilir. Çiftçiler, hak ettikleri tarımsal destek ödeneklerinin borçlarına mahsuben elektrik şirketlerine aktarılmasına da itiraz etmektedirler. Ayrıca elektrikte aylık fatura ödemesi sıkıntı yaratmaktadır. Elektrik ücretlerinin hasat dönemine göre ayarlanması, hasat döneminde ödenmesi şeklinde düzenleme istemektedirler. Tarımsal kredi borçlarının yeniden yapılanmasını ve faiz oranlarının düşürülmesini istemektedirler. Tarımsal faaliyetler, ülkemizin geleceği adına desteklenmesi gereken faaliyetlerdir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Osmanağaoğlu...

18.- İzmir Milletvekili Tamer Osmanağaoğlu'nun, Hakkâri ili Çukurca bölgesinde şehit olan askerlerimize Allah'tan rahmet dilediğine, kamyoncu esnafının mevzuat ve uygulamalardan kaynaklı sorunlarının artarak devam ettiğine ilişkin açıklaması

TAMER OSMANAĞAOĞLU (İzmir) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Hakkâri Çukurca'da şehit olan askerlerimize Allah'tan rahmet, kederli ailelerine başsağlığı diliyor, yaralılarımıza acil şifa diliyorum.

Sayın Başkanım, TÜİK Aralık 2019 verilerine göre ülkemizde kamyon sayısı 846.039'dur. Bu sayının 125 bin kadarı kooperatiflerde, geri kalanı ise bireysel ve şirket bünyesinde çalışanlardan oluşmaktadır.

Kamyoncularımızın mevzuat ve uygulamadan kaynaklanan sorunlarının artan bir şekilde devam ettiğini müşahade etmekteyiz. Böylesine büyük bir kitlenin feryadı, sorunlarını duyurma gayreti, elbette yüce Meclisin çatısı altında da görmezden gelinmeyecektir.

Bu kapsamda, geçtiğimiz günlerde seçim bölgem İzmir'de Milliyetçi Hareket Partisi olarak kamyoncularımız ve kooperatiflerimizle görüşüp sıkıntılarını dinleyip görüş alışverişinde bulunduk. Sıkıntılarının takipçisiyiz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Kenanoğlu...

19.- İstanbul Milletvekili Ali Kenanoğlu'nun, rehabilitasyon öğretmenlerinin Öğretmenlik Meslek Kanunu kapsamına dâhil edilerek mağduriyetlerinin giderilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, sayın vekiller; engelli bireylerin eğitimlerini üstlenen özel eğitim kurumlarının sorunlarını iki gün önce gündeme getirmiştik. Bu sorunla birlikte özel eğitim kurumlarında çalışan 30 bin öğretmenin sorunlarının olduğunu hatırlatmak istiyorum.

Rehabilitasyon merkezinde özel çocuklara çok özel eğitim imkânları sağlanıyor ama burada çalışan öğretmenlerin hakları yok. Taşeron işçi statüsünde işçi haklarına sahip olmadan çalışmalarına müsaade ediliyor, göz yumuluyor. Maaşları asgari ücret, özlük hakları yok, tatil hakları yok, sigortaları asgari ücretten yatıyor, iş garantisi yok, ay sonunu getiremiyorlar. Dertlere derman olabilmeleri için onların da derdine derman olmak gerekiyor.

Rehabilitasyon öğretmenleri yasal güvence istiyor. Kısacası, rehabilitasyon öğretmenleri, Öğretmenlik Meslek Kanunu'nda yer almak istiyor. Bu mesleki ve insani taleplerinin kabul edilmesi için Meclisimizin gereken düzenlemeyi yapmasını talep ediyor, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Baltacı...

20.- Kastamonu Milletvekili Hasan Baltacı'nın, 2 Ocakta Resmî Gazete'de yayımlanan kararın yüksek faiz oranlarıyla kredi kullanmak zorunda kalan ve borçlarını ödeyemeyen çiftçilerin sorunlarına çözüm olmadığına ilişkin açıklaması

HASAN BALTACI (Kastamonu) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

2018 ve 2019 yıllarında özel bankalardan yüzde 40'lara, Tarım Kredi Kooperatiflerinden yüzde 32'lere, Ziraat Bankasından ise yüzde 16'lara ulaşan yüksek faiz oranlarıyla kredi kullanmak zorunda kalıp bugün bu borçlarını ödeyemeyen çiftçilerimize, başta Tarım Kredi Kooperatifleri olmak üzere alacaklı kurumlar uyarı yazıları ve icra göndermeye başlamıştır.

Çiftçinin 2002 yılında 2,5 milyar lira borcunun bugün 103 milyara yükselmesinin sorumlusu olan saraya sesleniyoruz: 2 Ocakta Resmî Gazete'de yayımladığınız kararın içi boştur. Bu karar, borcunu ödeyemeyen çiftçinin yeni bir krediye ulaşmasının önündeki engelleri kaldırmamaktadır.

Çiftçilerin Tarım Kredi Kooperatifleri ve bankalara olan borçları, faizleri silinmek suretiyle en az beş yıl vadeyle acilen yapılandırılmalıdır. Bu adımı atmak, 2007 yılından bu yana Tarım Kanunu'nu hiçe sayıp üreticilerin hakkı olan 177 milyar lirayı gasbeden iktidarın boynunun borcudur.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Beko...

21.- İzmir Milletvekili Kani Beko'nun, hayatın her alanında sorun yaşayan engellilerin istihdamı konusunda kamuda büyük boşluğun olduğuna ve engelli vatandaşların sorunlarının çözülmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

KANİ BEKO (İzmir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye nüfusunun yüzde 13'üne yakını yani 10 milyonu aşkın kişi engelli. Başta istihdam olmak üzere, eğitimde, sağlıkta, ulaşımda, sosyal yaşamda, hayatın her alanında sorun yaşıyorlar. Engellilerin istihdamı konusunda kamuda büyük bir boşluk var, boşluklar maalesef doldurulmuyor; doldurulan boşluklarda ise liyakatli olanlara yer verilmiyor. Anayasa'nın 61'inci maddesi gereğince, kamuda yüzde 4 oranında engelli çalıştırılması gereklidir. 2019 yılında 14 bin engelli çalışan açığı olmasına rağmen, kamuda engellilere yönelik atama yapılmamıştır. 2020 yılında engelli vatandaşlarımızın sorunlarının bir an önce çözülmesini talep ediyoruz.

BAŞKAN – Sayın Tarhan...

22.- Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan'ın, Kocaeli ili Kandıra ilçesinde yapılması planlanan Sungurlu Barajı Projesi'nin gerçekleştirilmesi hâlinde yüzlerce yıllık tarım arazileri ile birçok köyün yok olacağına ilişkin açıklaması

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Kocaeli Kandıra'da yapılması planlanan Sungurlu Barajı Projesi'yle Akçaova ve Teksen köyleri sular altında kalacak, çevresindeki 16 köy etkilenecek. Oysa bölge, birinci derece tarım arazisi. Kaynak sularını zaten İSKİ alıyor. Yağmur sularını toplayarak bölgede ayrıca baraj yapılmasına gerek yok. Daha önce proje, İstanbul 11. İdare Mahkemesi tarafından iptal edilmişti, Danıştay da kararı onamıştı. Ancak, baraj yapımı yeniden gündemde. Bir kez daha Gazi Meclisten sesleniyorum: Eğer vazgeçilmezse Sungurlu Barajı, yüzlerce yıllık tarım arazilerini ve köylerimizi yok edecek. Gelin, bu duruma hep birlikte dur diyelim.

BAŞKAN – Sayın Gündoğdu....

23.- Kırklareli Milletvekili Vecdi Gündoğdu'nun, Anayasa'nın "Herkes, kamu giderlerini karşılamak üzere, malî gücüne göre, vergi ödemekle yükümlüdür." ibaresinin yer aldığı 73'üncü maddesini Maliye Bakanına hatırlatmak istediğine ilişkin açıklaması

VECDİ GÜNDOĞDU (Kırklareli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Maliye Bakanına hatırlatmak istiyorum: Anayasa'nın 73'üncü maddesi "Herkes, kamu giderlerini karşılamak üzere, malî gücüne göre, vergi ödemekle yükümlüdür." diyor. Yani verginin adil, herkesin kazancına göre olması gerekir diyor. Maliye Bakanlığımız, yeniden değerlendirme oranı olarak yani devletin kendine belirlediği enflasyonu yüzde 22,58 olarak açıklıyor. Vatandaş içinse enflasyon yüzde 11,84 diyor. Çalışana, emekliye ise sefaletle devam, sana zam yüzde 4, yüzde 5 diyor. Doğal gaza, elektriğe yüzde 60'lara ulaşan faiz, zamlar, çarşı, pazar enflasyonu yüzde 60'a çıkmış, sarayın umurunda değil. Çünkü sarayın masrafları büyüyor, karşılamak gerek, itibardan da tasarruf olmaz deniyor. Tasarruf, garibanın, fakir fukaranın, ekmeğinden aşından olur diyor sarayda yaşayanlar. Hak, hukuk, adalet bunun neresinde; Sayın Bakana sormak istiyorum.

BAŞKAN – Sayın Serter...

24.- İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, Hakkâri ili Çukurca bölgesinde şehit olan askerlerimize Allah'tan rahmet dilediğine, 2019 yılı değerlendirme toplantısında ifade edilen üretim ve verimlilikle ilgili birçok çalışmanın eksik yönlerini tespit ettiğine, Ödemiş Organize Sanayi Bölgesi ile Kiraz ve Beydağ ilçelerinin kendilerine söz verilen doğal gazın gelmesini talep ettiğine ilişkin açıklaması

BEDRİ SERTER (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şehitlerimize Allah'tan rahmet diliyor, artık yeter diyorum.

Bugün Cumhurbaşkanının 2019 değerlendirme toplantısını dinledim ama üretim ve verimlilikle ilgili birçok çalışmanın çok eksikliğini gördüm. Bu durum, iş dünyasının son durumundan da bellidir.

İzmir'le ilgili, Menderes havzasında bulunan Ödemiş Organize Sanayi Bölgesi de, Kiraz da Cumhurbaşkanının söz verdiği doğal gazı istiyor. Bu konunun takipçisiyim. Kiraz da bizim, Ödemiş de bizim. Bu tür desteklere ihtiyaç olan her yer bizim evlatlarımız gibidir, ayırt edilemez. Ödemiş Organize Bölgesi'ne de, Kiraz ve Beydağ ilçelerimize de bir an evvel doğal gazın gelmesini istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Öçal...

25.- Kahramanmaraş Milletvekili Habibe Öçal'ın, İYİ PARTİ Antalya Milletvekili Feridun Bahşi'nin 134 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde şahsı adına yaptığı konuşmasındaki Kahramanmaraş Valiliğine ve şahsına yönelik ifadelerine ilişkin açıklaması

HABİBE ÖÇAL (Kahramanmaraş) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Dün İYİ PARTİ Antalya Milletvekili Feridun Bahşi, Kahramanmaraş Valiliğimiz ve şahsımı zan altında bırakacak ifadelerde bulunmuştur. Kahramanmaraş Valiliğimiz gerekli açıklamayı yapacaktır. Bir tek kuruluş dahi almayan devlet memuru öğretmen kardeşimin zan altında tutulması gerçek dışıdır. Yıllarca hâkimlik yapmış bir vekilin herhangi bir bilgi ve belgeye dayanmayan iftira dolu beyanatı, sanıyorum ki İYİ PARTİ'de de rahatsızlık uyandıracaktır. Kahramanmaraş'ta kamu kurum ve kuruluşlarında malum yapıya karşı gösterdiğimiz mücadele ve hassasiyet, itibar suikastına dönüşmüş vaziyettir. Bir siyasi partiye mensup milletvekilinin buna alet olmasını şiddetle kınıyorum.

BAŞKAN – Sayın Çakırözer...

26.- Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer'in, Basın İlan Kurumunun gazetelere yönelik ilan ambargosunun devam ettiğine ilişkin açıklaması

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Basın İlan Kurumunun gazetelere yönelik ilan ambargosu tüm tepkilere rağmen sürmekte. Evrensel gazetesine kesilen son cezanın gerekçesi inanılır gibi değil. Bayilere gidilmiş, gazeteleriyle dayanışma gösteren okurlar resmen fişlenmiş, "Neden 1

yerine 2, 3, 5 gazete alıyorsunuz?” diye sorgulanmış ve gazeteye ceza kesilmiş. Okur dayanışması suç sayılmaz. Evrensel, BirGün, Cumhuriyet gazetelerine yönelik, hak ihlali teşkil eden bu ilan ambargosundan derhâl vazgeçilmelidir. Havalimanlarına, Türk Hava Yolları uçaklarına ve tüm kamu tesislerine hepimizin vergileriyle alınan gazete takımlarında yıllardır yapılan ayrımcılık artık sona ermeli; Sözcü, Cumhuriyet, Yeniçağ, BirGün, Evrensel, Karar, Yeni Yaşam, Millî Gazete’ye uygulanan ambargolar kalkmalıdır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Ünal? Yok.

Sayın Aygun...

27.- Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun’un, Tekirdağ ilinde Cumhuriyet Halk Partisinden Adalet ve Kalkınma Partisine geçen Süleymanpaşa, Hayrabolu ve Kapaklı Belediyelerinde işçi kıyımı yaşandığına ilişkin açıklaması

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Tekirdağ’da Cumhuriyet Halk Partisinden AK PARTİ’ye geçen Süleymanpaşa, Hayrabolu ve Kapaklı Belediyelerinde, maalesef, büyük bir kıyım yaşanmaktadır. Hayrabolu Belediye Başkanı Osman İnan “Hiçbir işçiye çıkarmayacağız.” sözünü kendisi ayaklar altına almıştır. Şu anda Süleymanpaşa, Kapaklı ve Hayrabolu’da işçi kıyımı bütün hızıyla devam etmektedir. Artık yeter diyoruz. Bu kış gününde, çalışanın ekmeğiyle oynamaktan vazgeçin.

Cumhuriyet Halk Partili belediyelerin gelirini, yetkilerini azaltmak için her şeyi yapıyorsunuz. CHP’li belediyeleri başarısız kılmak için her türlü oyunu oynuyorsunuz ama vatandaş bunun farkında ve ne yaparsanız, bumerang olarak size dönüyor. Cumhuriyet Halk Partili belediyelerle ve kendi belediyelerinizdeki garibanlarla uğraşmaktan vazgeçin. Çıkarılan işçileri geri alın ve tüm haklarını iade edin. Yoksa bu millet iki yakanızı bir araya getirmeyecektir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Şevkin...

28.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin’in, ağır ekonomik kriz ortamında yaşam mücadelesi veren kamyoncu esnafına kolaylık sağlanması gerektiğine ilişkin açıklaması

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Hayatının büyük bölümünü yollarda geçiren kamyoncu esnafı, 1 Ocak 2020’de devreye giren, ancak tepkiler nedeniyle altı ay ertelenen Ulaştırma Elektronik Takip ve Denetim Sistemi uygulaması, e-fatura, düşük ücret uygulaması, yüksek yakıt ve vergi giderleri nedeniyle iflasın eşiğine gelmiştir. Birçoğunun akıllı telefonu bulunmayan kamyoncu esnafı, uzun yolda araç kullanmaya mı konsantre olacak, e-fatura, web sitesine irsaliye bildirimi mi yapacak, dijital takograf kullanımı gibi zor uygulamalarla mı uğraşacak? Ağır ekonomik kriz ortamında yaşam mücadelesi veren esnafa kolaylık sağlanması gerekirken yeni yükler bindirilmesi yerine, bu konunun iyice irdelenip uygulanabilir kurallar getirilmesini ve kamyoncu esnafımızın sesine Bakanlığın kulak vermesini istiyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Bülbül...

29.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül’ün, esnaf ve sanatkarların yaşadığı sıkıntıların bir nebze olsun giderilebilmesi için kredi faiz oranı düşürülmeden önce çekilen kredilere yönelik yapılandırma çalışmasının yapılıp yapılmayacağını, kredilerdeki yüksek kesinti kalemlerinin yeniden düzenlenip düzenlenmeyeceğini, kredi borcu olan esnaf ve sanatkarlara yeni kredi verilmeyeceğinin doğru olup olmadığını Ticaret Bakanından öğrenmek istediğine ilişkin açıklaması

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Kredi ve Kefalet Kooperatifleri, esnafa verilen kredi faiz oranlarını 6/1/2020 tarihinden sonra yüzde 6’dan yüzde 4,5’a düşürmüştür. Ancak 6/1/2020’den önce kullanılan kredi faiz oranlarını yüzde 6’dan uygulamaya devam edecektir. Bu durum karşısında esnaf ve sanatkarlar, mağdur olduklarını belirterek 6/1/2020’den önce kullanılan kredilerin yapılandırılarak faiz oranlarının yüzde 4,5’a düşürülmesini istemektedirler.

Ticaret Bakanı Sayın Ruhsar Pekcan’a soruyorum: Ekonomide yaşanan olumsuzluklar ve ekonomik kriz düşünüldüğünde, esnaf ve sanatkarların yaşadığı sıkıntıların bir nebze olsun giderilmesi ve eşitsiz durumun düzeltilmesi için, kredi faiz oranı düşürülmeden önce çekilen krediler için bir yapılandırma çalışması yapmayı düşünüyor musunuz?

Esnaf ve sanatkarlara verilen kredilerdeki kesintiler yüksek miktardadır. Bu kesinti kalemlerini yeniden düzenlenmeyi düşünüyor musunuz?

Daha önce ertelenen ya da taksitlendirilen borcu bulunan veya yeniden yapılandırılmış kredi borcu olup geri ödeme süreci devam eden esnaf ve sanatkarlara, borçlarının tamamı ödenmeden kredi verilmeyeceği doğru mudur?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Tanal...

30.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal’ın, vefat eden Meclis emektarı Orhan Aydemir’e Allah’tan rahmet dilediğine ve Türkiye Büyük Millet Meclisinde yapılacak cenaze törenine ilişkin açıklaması

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Türkiye Büyük Millet Meclisinin emektarı Orhan Aydemir, Hakk’ın rahmetine kavuşmuştur. Orhan arkadaşımıza, emekçi kardeşimize Allah’tan rahmet diliyorum; ailesine ve sevenlerine sabır diliyorum.

Değerli Başkanım -sizi çok ilgilendiriyor- biliyorsunuz, önceki dönem milletvekillerinin ve mevcut milletvekillerinin ölüm töreni Meclisin ön bahçesinde yapılmakta, buranın emektarı olan Orhan kardeşimizin yarınki töreni basın kapısının yanında yapılmakta. Bari, hiç olmazsa ölümlerde bir eşitlik sağlayalım, ölüm törenlerinin bu şekilde farklı yerlerde yapılması doğru değil. Bu, insanlıkla, hakikatle, hümanizmle, ahlakla, dinle bağdaşmaz. Ölüm, sınıfı kaldırmaz. Sizden istirham ediyorum, buna aracılık edin. Yani milletvekillerinin ölüm törenlerinin yapıldığı yerde bunun yapılmasını istirham ediyorum.

Tekrar hepimizin başı sağ olsun. Sabır diliyorum ben.

V.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Süreyya Sadi Bilgiç’in, Orhan Aydemir’e ve tüm şehitlerimize Allah’tan rahmet dilediğine ilişkin konuşması

BAŞKAN – Biz de “Allah rahmet eylesin.” diyoruz buradan.

Tüm şehitlerimize de Rabb’imden rahmet diliyorum, yaralılarımıza da acil şifalar diliyorum.

Değerli milletvekilleri, 60’a göre söz talebi olan başka milletvekilimiz var mı? Yok.

60’a göre söz taleplerinin tamamı karşılandı, bundan sonra da bugün 60’a göre milletvekillerimize bir daha söz vermeyeceğim.

Şimdi talebi olan Grup Başkan Vekillerimize sırasıyla söz vereceğim.
Sayın Müsavat Dervişoğlu Bey, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

31.- İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun, şehitlere Allah'tan rahmet dilediğine, Kahramanmaraş Milletvekili Habibe Öçal'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine, İYİ PARTİ Grubu olarak şahsi meselelerin Türkiye Büyük Millet Meclisinin gündemini meşgul etmemesi yönünde duruşları olduğuna, 16 Ocak Türkmen Şehitler Günü'ne, Mısır polisi tarafından Anadolu Ajansı Kahire Ofisine baskın düzenlenerek çalışanların gözaltına alınmasını şiddetle kınadıklarına ve yaşanan bu vahim durumun Hükûmetin başarısız ve yanlış dış politikasının sonucu olduğuna, uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Fitch'in Türk bankalarına yönelik "batık kredi" uyarısına ilişkin açıklaması

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Çok teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Ben de şehitlerimizi rahmetle anıyorum; ruhları şad, mekânları cennet olsun. Yaralı evlatlarımıza da acil şifalar diliyorum.

Sözlerime, biraz evvel Adalet ve Kalkınma Partisi Kahramanmaraş Milletvekili Habibe Öçal Hanımefendi'nin hassasiyetlerini anladığımı ifade ederek başlamak istiyorum ama kendisinin de anlayışlı davranması gerektiği hususuna vurgu yapıyorum.

Dün Antalya Milletvekilimiz Feridun Bahşi Bey, tarım için gönderilmiş bir krediden, Habibe Hanım'ın öğretmen kardeşinin öğretmen olmasına rağmen pay aldığını ifade etmiş. Şimdi kendisiyle bir telefon görüşmesi yaptım. Habibe Hanım'la dün görüştüğünü, krediyi alanın öğretmen kardeşi olmadığını ama bir diğer kardeşinin böyle bir ticari işe ve işleme başvurduğunu, bundan da yararlandığını ifade etti. Ben öğretmen kardeşiyle ilgili olan bölümü Grup Başkan Vekili olarak düzeltiyorum. İki milletvekili arkadaşımızın da kendi aralarındaki bu sorunu çözebilecek medeni bir görüşme yapmalarını da kendilerine tavsiye ediyorum.

İYİ PARTİ Grubu olarak bu şahsi meselelerin Türkiye Büyük Millet Meclisinin gündemini meşgul etmemesi yolunda da ciddi bir duruşumuz var; onu da bu vesileyle ifade etmiş olayım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Sayın Başkanım, devam edebilir miyim efendim?

BAŞKAN – Buyurun, devam edin.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Bilindiği gibi, 16 Ocak 1980 tarihinde Bağdat'ta Türkmen lider Albay Abdullah Abdurrahman ve dava arkadaşları Necdet Koçak, Rıza Demirci ve Adil Şerif idam edilmişlerdir. 16 Ocak tarihi de Türkmen Şehitleri Günü olarak anılmaktadır. Şehadetlerinin 40'ıncı yılında Türk coğrafyasında Türklük için mücadele verirken hayatlarını kaybetmiş tüm şehitlerimizi şükran, minnet ve rahmetle anıyorum.

Mısır polisi tarafından Anadolu Ajansının Kahire ofisine baskın düzenlenerek 4 çalışanın gözaltına alınmasını endişeyle takip ediyor ve İYİ PARTİ olarak şiddetle kınıyoruz. Yaşanan bu vahim ve üzücü durum, Hükûmetin yıllardır sürdürdüğü başarısız ve yanlış dış politikasının bir sonucu olarak karşımıza çıkıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) - Çalışanlar gözaltına alındıktan sonra Sayın Cumhurbaşkanı Erdoğan, Trump'la bir telefon görüşmesi yapmış ve bu görüşmeden sonra ise Amerika Birleşik Devletleri, Mısır'dan çalışanların serbest bırakılmasını istemiştir. Şu duruma bakınız ki aralarında 1 Türk vatandaşımızın da olduğu 4 çalışanımızın akıbeti, Trump'ın ricasına ve Sisi'nin merhametine kalmıştır. Yaşanan bu durum, bölge ülkeleri nezdinde itibarımızın ne hâle getirildiğinin somut bir göstergesidir. Yanlış politikalar, devletimizin caydırıcılık vasfına tarifi mümkün olmayan zararlar vermeye devam etmektedir.

Ayrıca, uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Fitch, geçen hafta Türk bankalarının 2020 yılı sonu itibarıyla batık kredi oranlarının yüzde 8'e çıkacağını açıklamıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) - Kasım 2019 tarihi itibarıyla yüzde 5,23 olarak gerçekleşen batık kredi oranı, böylelikle 2008 krizi seviyelerine ulaşmış oluyor. Aralık 2019 itibarıyla Türk bankalarındaki toplam kredi hacmi ise 2,5 trilyon liraya ulaşıyor. Fitch'in öngörüsünün gerçekleşmesi hâlinde 2020 sonuna kadar yaklaşık 200 milyar liralık kredi borcu, batık yani ödenemez hâle gelecek. Açıklanan rapora göre, Türkiye'de batık krediler son bir yılda yüzde 41 artmış, batan kredi miktarı ise 142 milyar liraya ulaşmıştır. Bununla beraber, Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Konfederasyonunun verilerine göre, Türkiye'de sadece 2019 yılında 114.977 esnaf iflas etmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Son dokuz yılın en yüksek rakamına ulaşan bu iflaslar, 2018 yılına göre yüzde 8,2 nispetinde artmıştır.

Bir yanda borçlarını ödeyemediği için iflas edenler, diğer yanda bankaların bozulan bilançoları sorunları büyütürken Hükûmetin 2020'de bu konuyla ilgili atacağı adımlar da bilinmemektedir.

Hükûmetimizi bu konuda daha şeffaf ve azami ölçüde gerçekçi olmaya davet ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ederim efendim.

HABİBE ÖÇAL (Kahramanmaraş) – Sayın Başkan, söz hakkı doğdu. Sataşmadan dolayı söz istiyorum.

BAŞKAN – Size sataşma yapmadılar.

HABİBE ÖÇAL (Kahramanmaraş) – Diğer kardeşimin herhangi bir şekilde...

BAŞKAN – Ben size söz vereyim.

V.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

2.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Süreyya Sadi Bilgiç'in, İç Tüzük'te ya da yasalarda milletvekili yakınlarının ticaret yapamayacağına dair herhangi bir kısıtlamanın olmadığına ve Parlamento çatısı altında şahsi meselelerin tartışılmasını yanlış bulduğuna ilişkin konuşması

BAŞKAN – Burada, aslında, temel itibarıyla da -yani şunu düzeltelim- ne İç Tüzük'te ne yasalarda "Milletvekillerinin kardeşleri ya da çocukları iş yapamazlar, herhangi bir yerde bir yere başvuramazlar." gibi bir kısıtlama falan yok. Bunların üzerinden yapılan her türlü tartışmayı hele de bu Parlamento çatısı altında külliye yanlış buluyorum.

Sayın Dervişoğlu, bu manada da sizin, Sayın Bahşi'nin yapmış olduğu açıklamanın da doğru bir açıklama olmadığını

net olarak ortaya koymanızı da beklerdim.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Öçal'a söz vereyim, sonra size söz vereceğim.

Buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

32.- Kahramanmaraş Milletvekili Habibe Öçal'ın, İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

HABİBE ÖÇAL (Kahramanmaraş) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Gerçekten çok gereksiz ve Parlamentoyu oldukça fazla meşgul eden bir tartışma olduğu için özür diliyorum öncelikle.

Hiçbir kardeşimin -mal bildirim beyannamelerini de açık bir şekilde herkese ibraz edeceğim- devletten herhangi bir ödenek, teşvik alması mümkün değildir; bu, birincisi.

İkincisi: Yıllarca Kahramanmaraş'ta hâkimlik yapan, ağır ceza hâkimliği yapan Feridun Bahşi hakkında da birtakım kötü söylentiler var. Biz bunu soru hâline getirmeyi siyasi ahlak ve siyasi edebe uygun görmemekteyiz diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Keşke onu da söylemeseydiniz.

Buyurun Sayın Dervişoğlu.

33.- İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun, Kahramanmaraş Milletvekili Habibe Öçal'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Efendim, ben takdir edersiniz ki bu kabil şeylerde öncelikle sorunu çözmeye, varsa bir üslup bozukluğu onu düzeltmeye gayret sarf ederim.

Şimdi, bir şeyi düzeltirken bir başka şeyle de muhatap kılınıyoruz, cevap vermesem arkadaşımın hakkını hukukunu savunamamış olacağım.

Türkiye'nin ticaret kanunları bellidir, Türkiye Büyük Millet Meclisinin de İç Tüzük'ü bellidir. Hiçbir milletvekilimizin herhangi bir yakınının ticaret yapmaktan kısıtlanması da mümkün değildir ama bu meseleyle ticari ahlak noktasından bakmak da bizim siyasi sorumluluklarımıza dâhildir. O sebeple, eğer bir yanlış anlaşılma var ise, bu bir şahsi tartışmaya da dönüştürülmek isteniyorsa 2 kıymetli milletvekilimizin bunu kendi arasında çözmesi gerektiği hususunu tekrarlıyor ve Genel Kurulu –zatıalinizin de ifade ettiği gibi- bu özel meselelerle meşgul etmenin anlamsızlığına bir kere daha vurgu yapıyorum. Lütfen, birbirimize karşı ifadelerde bulunurken hele yokluklarında bizleri de zor durumda bırakmayın çünkü nasıl sizin arkadaşlarınızın siyasi şeyinden mesulseniz biz de arkadaşlarımızın siyasi hak ve hürriyetlerini korumakla mükellefiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Ben bunu hepimiz adına yapmaya gayret sarf ediyorum; Adalet ve Kalkınma Partisi için de, Cumhuriyet Halk Partisi için de, Halkların Demokratik Partisi için de, Milliyetçi Hareket Partisi için de aynı duyarlılığı sergiliyorum. Burada bulunan her arkadaşımızı kıymetli buluyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Bülbul...

34.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbul'ün, Hakkâri ili Çukurca bölgesinde atış eğitimi esnasında meydana gelen kazada şehit olan 2 askerimize Allah'tan rahmet dilediğine, 16 Ocak Türkmen Şehitleri Günü vesilesiyle bağımsızlık mücadelesi verirken şehit olan Doktor Necdet Koçak, Adil Şerif, Doktor Rıza Demirci, Abdullah Abdurrahman ve bütün Türkmeneli şehitleri ile tüm şehitlerimizi rahmetle anıklarına, Mısır polisi tarafından 14 Ocak 2020 akşamı Anadolu Ajansı Kahire Ofisine baskın düzenlenerek 1'i Türk vatandaşı olmak üzere 4 muhabirin gözaltına alınması olayının takipçisi olacaklarına ve muhabirlerin serbest bırakılarak Türkiye'den özür dilenmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Hakkâri Çukurca'da atış eğitimi sırasında yaşanan kazada 2 askerimiz şehit olmuş, 2 askerimiz de yaralanmıştır. Şehitlerimize Allah'tan rahmet, yaralılarımıza acil şifalar diliyoruz.

Bugün, 16 Ocak Türkmen Şehitleri Günü'dür. 1960 yılında kurulan Bağdat Türkmen Kardeşlik Ocağı Başkanı Albay Abdullah Abdurrahman, Irak Türklerinin tanınan büyük liderlerinden biri olarak, 16 Ocak 1980 tarihinde Saddam rejimi tarafından her türlü işkenceye maruz kalarak, millî dava arkadaşları Doktor Necdet Koçak, Adil Şerif, Doktor Rıza Demirci'yle birlikte idam edilmişlerdir. Bağımsızlık mücadelesi verirken kahramanca şehit olan Doktor Necdet Koçak, Adil Şerif, Doktor Rıza Demirci, Abdullah Abdurrahman ve bütün Türkmeneli şehitlerimizle birlikte bütün şehitlerimizi rahmet, minnet ve şükranla anıyoruz.

Sayın Başkan, Mısır polisi, 14 Ocak 2020 akşamı Anadolu Ajansı Kahire Ofisine baskın düzenlenmiş, 1'i Türk vatandaşı olmak üzere 4 çalışan muhabiri hiçbir gerekçe göstermeden gözaltına almıştır. Mısır İçişleri Bakanlığı tarafından yapılan açıklamada, söz konusu ofisin yalan ve olumsuz bilgi yaydığı ifade edilerek yapılan baskın haklı gösterilmeye çalışılmıştır. Bu gerekçeler ortaya konulsa da yapılan iş bizzat haydutluktur. Dünyada da büyük yankı uyandıran bu olay, darbeci Sisi yönetiminin hukuk tanımazlığının en büyük örneğidir. Ülkemiz etrafında oluşturulmaya çalışılan ateş çemberinin körüklenmesi için yapılan bu faaliyetlerin ne Mısır'a ne de beraberindekilere bir faydası olmayacaktır. Milliyetçi Hareket Partisi olarak konunun takipçisi olduğumuzu ifade etmek istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) - Yapılan yanıştan bir an önce dönülmelidir, muhabirler serbest bırakılmalıdır ve Türkiye'den derhâl özür dilenmelidir. Bu vesileyle, başta Anadolu Ajansı camiası olmak üzere Türk basınına geçmiş olsun dilekelerimizi ifade ediyor, devletimizle birlikte, bu meselede atılacak her türlü adımın yanında olduğumuzu ifade etmek istiyor, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Oluç...

35.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, İnsan Hakları İzleme Örgütü'nün yayımladığı raporun Türkiye'yle ilgili bölümünde gazetecilerin, insan hakları savunucularının ve siyasetçilerin keyfi tutukluluklarının Türkiye'nin insan hakları ile hukukun üstünlüğüne saygı gösterdiği iddialarına gölge düşürdüğünün ifade edildiğine, Diyarbakır Barosu Başkanlığını temsilen Baro Başkanı Cihan Aydın'ın İçişleri Bakanlığına, Diyarbakır Büyükşehir Belediyesine kayyum atanması kararının hukuka aykırılığını gerekçe göstererek açmış olduğu yürütmeyi durdurma ve iptal davasına, Hâkimler ve Savcılar Kurulunun hâkim ve savcılarının terfileri konusunda aldığı karara, İstanbul Havaalanı'nda uygulanan 36 dilde ve 80 lehçede anlık çeviri hizmeti içerisinde Kürtçenin yer almadığına ilişkin açıklaması

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın vekiller, uluslararası İnsan Hakları İzleme Örgütü bu yıl 30'uncusunu yayınladı raporlarının, 2020 Dünya Raporu ve 100'e yakın ülkedeki insan hakları uygulamalarını gözden geçirdi. Bu raporun Türkiye'yle ilgili bölümünde; gazetecilerin, insan hakları savunucularının ve siyasetçilerin uzun süreli ve keyfi tutukluluklarının "Türkiye'nin insan hakları ve hukukun üstünlüğüne saygı gösterdiği" iddialarına gölge düşürdüğü ifade ediliyor ve son dört yılda Türkiye'de, hukukun üstünlüğü ve demokrasinin zedelenmesiyle giderek derinleşen bir insan hakları krizi yaşandığı açıkça belirtiliyor. Örnekler saymışlar, örneklerin içinde, tabii ki, HDP'li 32 belediye başkanının görevden alınması ve 23'ünün çeşitli suçlamalarla tutuklanmış olması geçiyor. Bunların görevden alınmaları ve tutuklanmalarıyla birlikte seçim sonuçlarının yok sayıldığı raporda belirtiliyor yani bizim burada neredeyse her gün konuştuğumuz konu, uluslararası İnsan Hakları İzleme Örgütü'nün raporunda da tespit edilmiş vaziyette.

İnsan Hakları İzleme Örgütü'nün Avrupa ve Orta Asya Direktörü yaptığı açıklamada "Hükûmeti eleştirenlerin hapsedilmesi ve muhalefet partilerinin kazandığı yerel seçim sonuçlarının iptal edilmesi, Erdoğan yönetiminin Türkiye'de insan hakları ve demokrasiyi zedeleme yönünde ne kadar ileriye gidebileceğini gösteriyor." diyor ve örnekler saymaya devam ediyor. Bunu bir kez daha vurgulamış olalım, gerçekten, bütün dünyada, Türkiye'de yaşanan hukuksuzlukların, insan hakları ihlallerinin ve demokrasi ihlalinin tartışılmakta olduğuna dair yeni bir örnektir, o nedenle değinmek istedim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) - Değınmek istediğım ikinci konu -hukuk konuşmadan yapamıyoruz- yine hukukla ilgili. Ortaya çıktı ki Diyarbakır Barosu Başkanlığını temsilen Baro Başkanı Cihan Aydın'ın İçişleri Bakanlığına, Diyarbakır Büyükşehir Belediyesine kayyum atanması kararının hukuka aykırılığını gerekçe göstererek açmış olduğu yürütmeyi durdurma ve iptal davasına Ankara 2. İdare Mahkemesi önce yürütmeyi durdurma kararı verdi 18 Aralık 2019'da; aynı mahkeme, aradan on iki gün geçtikten sonra, 30 Aralık 2019'da "Yanlış karar verdik." diyerek bu kararı geldi aldı yani on iki gün zarfında bir mahkeme kararını tamamen aksi yönde çevirmiş oldu.

Şimdi biz sormak istiyoruz: On iki günde neler yaşandı bu mahkeme ile İçişleri Bakanlığı arasında? İçişleri Bakanlığı bu mahkemenin kararını tam tersine çevirmek için neler yaptı? Talimatı kim verdi? Böyle bir emsal karar var mı? Bir mahkemenin on iki gün içinde "Yanlış karar vermişiz." diye tam tersi yönde aldığı bir emsal karar var mı?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Çok açık bir hukuksuzlukla karşı karşıya olunduğu besbelli ama sadece hukuksuzluk değil, hep söylediğimiz şey, yürütmenin doğrudan doğruya yargı üzerinde bir tahakküm kurduğu, bir baskı kurduğu ve yargının kararlarını doğrudan doğruya belirlediği bir örnek daha yaşanmış oluyor. Burada, yürütme adına bu işi yapmış olan da elbette ki İçişleri Bakanlığı. Bu durumun bir kez daha görülmüş olması gerekiyor diye düşünüyoruz.

Şimdi, hep yanlış işlerden bahsediyoruz ya -hani bazen "Bozuk saat bile günde 2 kere doğruyu gösterir." denir ya- Hâkimler ve Savcılar Kurulu da bir tane doğru karar almış, onu da söyleyelim, sonra "Doğruları söylemiyor." demeyin. Aldığı karar şu, diyor ki Hâkimler ve Savcılar Kurulu: "Hâkim ve savcılarının terfileri yapılırken Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Anayasa Mahkemesi tarafından yapılan incelemelerde ihlal kararına sebebiyet verip vermedikleri, neden oldukları ihlalin niteliği ve ağırlığı ile ilgililerin Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Anayasa'yla teminat altına alınan hakların korunması konusundaki gayretleri de dikkate alınacak."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Yani "Hâkim ve savcılarının terfileri konusunda, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihatları ve Anayasa Mahkemesi kararları dikkate alınacak." diyor Hâkimler ve Savcılar Kurulu. Tabii, doğru bir karar almış, çok gecikmiş bir doğru karar fakat vahim durum şudur: Dün de konuştuk, bugün de konuşmaya devam ediyoruz, her gün de konuşacağız. Türkiye'de hâkim ve savcılar hem Anayasa'nın 90'ıncı maddesine o kadar aykırı davranıyorlar ve çiğniyorlar hem de Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihatlarını o kadar çiğniyorlar ki yani kaç tanesi terfi alıp da bir üste yürüyebilir, onu doğrusu bilemiyoruz.

Son olarak şuna değinmek istiyorum, dün de burada dile getirdim fakat Ulaştırma Bakanlığından henüz herhangi bir cevap gelmediği için bir kez daha değineceğim ve bu konunun peşini bırakmayacağımızı söylemek istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Devam edin, buyurun.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Konu İstanbul Havalimanı'nda uygulanan anlık çeviri sistemiyle ilgiliydi. Biliyorsunuz, dün de söyledim, Urdücadan Dancaya, Felemenkçeden Katalancaya kadar her dilde -36 dil ve 80 lehçe- anlık çeviri yapılıyor fakat ne hikmetse Kürtçe ve Kürtçenin lehçeleriyle ilgili hiçbir işlem yapılmamış vaziyette. Bu havalimanını sadece Türkiye'de yaşayan milyonlarca Kürt yurttaşımız kullanmıyor, aynı zamanda İran'da, Irak'ta, Suriye'de, Avrupa'da ya da dünyanın herhangi bir yerinde yaşayan Kürt yurttaşlarımız da kullanıyor, Kürt insanları da kullanıyor. Dolayısıyla Kürtçenin ve Kürtçenin lehçelerinin İstanbul Havalimanı'nda kullanılmıyor olması, tekrar vurgulayarak söylüyorum, Ulaştırma Bakanlığının ırkçı anlayışdır ve bu ırkçı anlayıştan vazgeçilmesi gerekiyor. Ulaştırma Bakanlığından bu konuda bir cevap bekliyoruz ve bir adım atmasını bekliyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Özel...

36.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Hakkâri ili Çukurca bölgesinde atış eğitimi esnasında meydana gelen kazada şehit olan Piyade Sözleşmeli Er Tolga Kaplan ile Piyade Sözleşmeli Er Sait Miyanedi'ye Allah'tan rahmet dilediğine, "evrensel" gazetesinin Basın İlan Kurumunun ilan ve reklam kesme cezasına yaptığı itiraza, vefat eden Meclis fotoğrafçısı Orhan Aydemir'e Allah'tan rahmet dilediklerine ve Orhan Aydemir'in fotoğrafının milletvekillerinin vefatında olduğu gibi Genel Kurul salonuna konulmasının Meclise uygun bir davranış olacağına, Anayasa Mahkemesinin Soma maden faciasının protestosu sırasında polis müdahalesi sonucu yaralanan Sıla Koç, Betül Öztürk Gülhan'ın başvurusuna ihlal kararı vermesinin ibret verici olduğuna, Varlık Fonunun Sayıştay denetimine tabi tutulmadığı gibi Varlık Fonu denetim raporunun Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülmediğine ilişkin açıklaması

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Hakkâri Çukurca'da 15 Ocak 2020 tarihinde atış eğitimi esnasında meydana gelen kazada Piyade Sözleşmeli Erlerimiz Tolga Kaplan ve Sait Miyanedi'nin şehit olduğunu, 2 Silahlı Kuvvetler personelinin de yaralandığını büyük bir üzüntüyle öğrendik. Şehitlerimize Allah'tan rahmet, gazilerimize de acil şifalar diliyoruz.

Sayın Başkan, bugün, Evrensel gazetesinin, Basın İlan Kurumunun ilan ve reklam kesme cezasına yaptığı itiraz reddedildi ancak bu reddediliş sırasında akıllalmaz açıklamalar okuduk. Evrensel gazetesine yapılan okur dayanışması

cezalandırılıyor. Diyorlar ki: "Biz takip ettik, Evrensel gazetesini 3 tane alan, 4 tane alan yani okuyacağından fazla gazete alıp başka yerlere götürülenler var." Oysaki insanlar bu gazeteyi ayakta tutmaya çalışıyorlar. Böyle bir şeye merak salanlara şunu söyleyebiliriz: Evrensel'in resmî tirajı, gerçek tirajı ortada ama sırf tirajını 100 binin üzerine çıkarıp Basın İlan Kurumundan daha fazla ilan almak için kendi holdinginin şirketlerine gazete satın alırlar bütün Türkiye, bütün basın camiası biliyor, bunu en iyi de Basın İlan Kurumu biliyor. O konuda hiçbir şey yapmayanlar, filanca holdingin 10 bin tane gazete almasına, hem de her gün almasına ses çıkarmayanlar... Birisi, bir emekli öğretmen 3 tane Evrensel almış, 1'ini kahveye, 1'ini berbere bırakmış, 1'ini evine götürmüş; efendim, bu suçmuş, ilan kesilmeliymiş. Ya, bu kadar vicdansızlığa, artık elde edilen kamu gücünün bu kadar orantısız olarak, muhalif sesleri kesmek için kullanılmasına Adalet ve Kalkınma Partisi nasıl tevessül ediyor ve bu partiye gönül verenler veya milletvekilleri nasıl bunu yapan bürokratlara sessiz kalıyorlar?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Şu İletişim Başkanlığı her akşam yandaş gazetelerin "Biraz daha büyüt, biraz daha büyüt manşetini." diye, muhalefete hakaret dolu manşetlerini görüp, onay verip basıma sokarken bu Basın İlan Kurumunun bu yaptıklarına daha ne kadar sessiz kalacaksınız, bu konuda AKP'den hiç mi tepki yükselmeyecek, gerçekten merak ediyoruz.

Sayın Başkan, bugün çok üzücü bir haber aldık. Orhan Aydemir, bu Meclis Genel Kurulunun emekçisi, otuz beş sene bu Mecliste fotoğraf çekti. Benim şahsen Mecliste tanıdığım ilk personeldi çünkü geldik, bir fotoğraf çekirmek lazımdı, indik, güler yüzlü, son derece nazik, işini çok önemseyen Orhan ağabeyimiz ilk fotoğrafımı 2011 seçimlerinden sonra çekti, onun çektiği fotoğraf da hâlen daha albümlerde, kimliklerde kullanılıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Hepimizde emeği var. Parti ayrımı yapmaksızın hepimize güler yüzle hizmet etti, buralarda koşturdu. Dönemin Başbakanının, şimdiki Cumhurbaşkanının fotoğraflarını -o zaman Cumhurbaşkanı fotoğrafçıları gelip görev yapmıyordu, Genel Kurula bir tek Orhan ağabey girebiliyordu- bütün partilerin genel başkanlarının, grupların fotoğraflarını çekti. Kanslerle boğuşuyordu, sağlığını takip ediyorduk, maalesef, bugün yaşamını yitirdi. Kendisini bir kez daha minnetle, rahmetle anıyoruz.

Gruplardan bir kişinin vefatı durumunda fotoğrafını -büyük ihtimalle de onun çektiği fotoğrafı- buralara koyuyoruz. Takdir sizde olmak üzere, bugün, Genel Kurulda, sizin takdir edeceğiniz bir yere kendisinin fotoğrafını -bir milletvekilinin hayatını kaybettiğinde yaptığımız gibi- koyabilirsek bence Meclisimize çok uygun bir davranış olmuş olur Sayın Başkan. Bunu da Başkanlık Divanının takdirine arz ediyorum.

Bugün bir Anayasa mahkemesi kararı var, gerçekten ibret verici bir karar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Anayasa Mahkemesi bu kararda -Soma'daki 301 madencinin ölümünü protesto etmek isterken Sıla Koç, Betül Öztürk Gülhan'ın yüzlerine biber gazı sıkıldı- "Bu yapılan müdahaleyle hem insan haysiyetiyle bağdaşmayan muamele yasağının maddi ve usul boyutunun hem de toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkının ihlal edildiğine hükmediyoruz." diyor. Koç ve Gülhan'a yirmişer bin lira manevi tazminat ödenmesine hükmediyor. Umarım, artık, polislin barışçıl gösterilere müdahale etmekten uzak duracağı, bizzat İçişleri Bakanının kanunsuz emirlerinin tatbik edilmeyeceği ya da bu emirlerin verilmeyeceği, insanların temel hak ve özgürlüklerini kullanabileceği günlerin gelmesi noktasında bu kararın ön açıcı, kolaylaştırıcı, çabuklaştırıcı olmasını ümit ediyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Soma'ya, cumhuriyet tarihinin en büyük iş cinayetine yönelik bu kararın ardından bir kez daha hatırlatmak istiyoruz ki bu tip gösteriler anayasal haktır, bu gösterilere müdahale hukuksuzdur, orantısız güç ve biber gazı da vicdansızlıktır. "Emri ben verdim." diyen İçişleri Bakanının yaptığı da kanuna aykırı emirdir, uygulanmaması gereken emirdir. Süleyman Soylu'nun bu konularda son günlerdeki tavırlarına karşı da Anayasa Mahkemesinin bu kararı yön gösterici, menedici ve ibret verici niteliktedir.

Sayın Başkan, son olarak, önemli bir tartışma yürüttük geçmişte. Varlık Fonu kuruldu ve kurulan Varlık Fonuna, bu ülkenin çok önemli değerleri, Türk Hava Yollarından TÜRK TELEKOM'a, Ziraat Bankasından Halk Bankasına, Türkiye Petrolleri, BOTAŞ, PTT, TÜRKSAT...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın lütfen.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – ...Borsa İstanbul, Millî Piyango, Devlet Demiryolları, Denizcilik İşletmeleri, Eti Maden, Kayseri Şeker, ÇAYKUR, Türkiye Jokey Kulübü ve Antalya, Aydın, İstanbul, Isparta, İzmir, Kayseri, Muğla'da hazineye ait bütün taşınmazlar devredildi. Sonra da Varlık Fonu, Sayıştay denetimine tabi tutulmadı. Biz dedik ki: Bu yanlış, Sayıştay denetimi olmalı. Dediler ki: "6741 sayılı Kanun'un 6'ncı maddesine göre denetlenecek." Yani Cumhurbaşkanının başında olduğu Varlık Fonu, çıkarılan kanunun 6'ncı maddesine göre, kendince bir denetime tabi tutulacak.

Recep Özel, hadi hukuka saygısızsın, bari Parlamentoya biraz saygın olsun. Birazcık...

RECEP ÖZEL (Isparta) – Ne yaptım ben sana ya?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ya sürekli konuşuyorsun!

RECEP ÖZEL (Isparta) – Ne yaptım ben sana? Kendi aramızda bir şeyler söyledim.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – İnsicamımızı bozuyorsun ya! Gözünü seveyim ya!

RECEP ÖZEL (Isparta) – Uyarırsın yani! Seni dinlemek zorunda değilim ki ben! Hayırdır?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bülent Turan her seferinde dönüp bizim arkadaşlarımızı uyarır burada.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Bir şey değil ki, biz bir şey paylaşmıyoruz ki! Biz bir şey yapmadık ki efendim!

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Böyle bir şey olmaz Sayın Başkan.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Özel.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Daha nazik uyarabilirsiniz, Özgür Bey ya!

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ya sen, Sayın Turan, her seferinde dönüp bizim gruba ağır ağır laflar ediyorsun, biz de diyoruz ki: "Susun arkadaşlar, Grup Başkan Vekili konuşuyor."

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sana bağırma müdahale ederim.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ya gözünüzü seveyim, yapmayın ya!

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Daha sakin ol, daha günün başındayız. Bir şey yok.

BAŞKAN – Sayın Özel, siz sözlerinizi tamamlayın.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Biz kendi aramızda bir şey konuştuk.
ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Recep Özel, kendi aranızda bir şey konuşacaksınız, gidip orada konuşacaksınız, burada konuşmayacaksınız!
RECEP ÖZEL (Isparta) – Biz kendi aramızda konuşuyoruz, sana ne kardeşim ya! Sana ne kardeşim! Sana ne!
ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bana ne olur mu ya, ben konuşuyorum!
RECEP ÖZEL (Isparta) – Sana ne tabii!
ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Haddini bil!
RECEP ÖZEL (Isparta) – Sen de haddini bil!
ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Haddini bil!
RECEP ÖZEL (Isparta) – Sen de haddini bil, şov yapma burada!
ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ya, ne şovu ya!
RECEP ÖZEL (Isparta) – Şovmensin sen ya, tam bir şovmensin sen!
ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Konuşturamıyorsun, konuşturamıyorsun sen! Git ya buradan! Bak, dışarıda konuş; gel, görevini burada yap.
RECEP ÖZEL (Isparta) – Sana ne kardeşim ya!
ATİLA SERTEL (İzmir) – Bak, o zaman, hiç konuşturmayız ha!
ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Biz de Bülent Turan'ı konuşturmayız o zaman, öyle şey mi olur! Saygılı ol biraz!
BAŞKAN – Birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 15.18

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.35

BAŞKAN: Başkan Vekili Süreyya Sadi BİLGİÇ

KÂTİP ÜYELER: Nurhayat ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa), Emine Sare AYDIN YILMAZ (İstanbul)

-----0-----

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 44'üncü Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

36.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Hakkâri ili Çukurca bölgesinde atış eğitimi esnasında meydana gelen kazada şehit olan Piyade Sözleşmeli Er Tolga Kaplan ile Piyade Sözleşmeli Er Sait Miyanyedi'ye Allah'tan rahmet dilediğine, “evrensel” gazetesinin Basın İlan Kurumunun ilan ve reklam kesme cezasına yaptığı itiraza, vefat eden Meclis fotoğrafçısı Orhan Aydemir'e Allah'tan rahmet dilediklerine ve Orhan Aydemir'in fotoğrafının milletvekillerinin vefatında olduğu gibi Genel Kurul salonuna konulmasının Meclise uygun bir davranış olacağına, Anayasa Mahkemesinin Soma maden faciasının protestosu sırasında polis müdahalesi sonucu yaralanan Sıla Koç, Betül Öztürk Gülhan'ın başvurusuna ihlal kararı vermesinin ibret verici olduğuna, Varlık Fonu'nun Sayıştay denetimine tabi tutulmadığı gibi Varlık Fonu denetim raporunun Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülmediğine ilişkin açıklaması (Devam)

BAŞKAN – Görüşmelere kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Sayın Özel, sizde kalmıştık.

Buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, Türkiye'nin çok önemli değerleri ve şirketleri, kamu bankaları Varlık Fonu bünyesine devredildi, o süreçte biz bunun Sayıştay denetimine tabi olması gerektiğini söyledik. Denildi ki: “6741 sayılı Kanun'un 6'ncı maddesine göre denetlenecek.” Kim denetleyecek? Kendi kendini denetleyip bir rapor yolluyorlar. Bu rapor Plan ve Bütçe Komisyonuna gelecek. Kanunun 6'ncı maddesi ne diyor? Ekim ayına kadar gelmesi lazımdı. Yani 2018'in raporu 2019'un Ekiminde sunulacak. Gelmedi, Plan ve Bütçe Komisyonu da bu Varlık Fonu denetim raporunu görüşemedi. Ne durumla karşı karşıyayız? Kendi değiştirdiği Anayasa'ya kendisi uymayan iktidar şimdi de kendi çıkardığı Varlık Fonu Kanunu'nun denetim maddesine uymuyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Düşünün ki bu ülkenin Varlık Fonunu bu ülkenin Meclisi adına denetim yapan Sayıştayın denetlemesi lazım. “Hayır, kendisi bir denetim raporu sunacak...” Hiç olmazsa buna uyun, Plan ve Bütçe Komisyonu bunu görüşün; bunu da sağlamadılar.

BAŞKAN – Benim İç Tüzük 64'e göre girmemem gerekiyor ama ben Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanı olduğum dönemde bu düzenleme yapıldığı için...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Buyurun.

BAŞKAN - Yani Varlık Fonu kendisi bir rapor sunmuyor. Şöyle: Bağımsız denetim şirketinin raporu üzerinden yapılan bir denetimle ilgili, Varlık Fonu yönetiminden bağımsız olmak üzere bir rapor buraya geliyor ama geciktiği ise doğrudur tabii.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, anlatmaya çalıştığımız şu: Şimdi, Varlık Fonu Kanunu Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarında çıktı. Sayıştay denetimi yok, özel bir usulle denetlenecek, Meclise sunulacak ama vahim olanı bunu da yapmıyorlar. Yani Varlık Fonunun denetim raporunun Meclise sunulup en geç ekim ayında gelip 2019'da görüşülmesi lazımdı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ve bu konu Meclisin önemli denetim görevlerinden bir tanesidir. Bunun ortadan kaldırılmasını kabul edilebilir bulmuyoruz. Tüm siyasi partileri ve özellikle Adalet ve Kalkınma Partisini, Varlık Fonu raporunun bir an önce Meclise gelmesi ve Plan ve Bütçe Komisyonunda incelenmesi konusunda hassasiyet göstermeye, tutum takınmaya davet ediyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Turan.

37.- Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın, Hakkâri ili Çukurca bölgesinde atış eğitimi esnasında meydana gelen kazada şehit olan Piyade Sözleşmeli Er Tolga Kaplan ile Piyade Sözleşmeli Er Sait Miyanyedi'ye Allah'tan rahmet dilediğine, Mısır polisinin Anadolu Ajansı Kahire Ofisini basarak çalışanları gözaltına almasını kınadıklarına ve konuyu yakından takip ettiklerine, Hakk'ın rahmetine kavuşan Meclis fotoğrafçısı Orhan Aydemir ile 16 Ocak yazar Afet İlgaz'a ölümünün 5'inci yıl dönümünde Allah'tan rahmet dilediklerine, 16 Ocak 1998 tarihinde Refah Partisinin kapatılmasıyla Türk siyasetinin bir utançla daha karşı karşıya kaldığına ve Refah Partisi Genel Başkanı Necmettin Erbakan Hoca'yı rahmetle yâd ettiklerine, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptığı açıklamasındaki Varlık Fonu denetim raporuyla ilgili ifadelerine ilişkin açıklaması

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Dün, Hakkâri Çukurca bölgesinde atış eğitimi esnasında meydana gelen kazada Piyade Sözleşmeli Erlerimizden Tolga Kaplan ve Sait Miyanyedi şehit oldular, 2 askerimiz de yaralandı. Şehitlerimize Allah'tan rahmet diliyorum, yaralı Mehmetçiklerimize de acil şifalar diliyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Mısır polisi Anadolu Ajansının Kahire Ofisini basarak 1'i vatandaşımız, 4 çalışanı gözaltına aldı; şiddetle kınıyoruz. Dün bu konuyu Meclisimizde değerlendirmiştik. Tüm dünyada basın özgürlüğü savaş ortamında bile asla ihlal edilemez bir prensiptir, bir dokunulmazlıktır. Ajans çalışanlarını derhâl serbest bırakmalarını ümit ediyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Konuyu yakından takip ediyoruz. Ümit ediyorum, arkadaşlarımız bir an önce sağ salim özgürlüğüne kavuşurlar.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yıllarca Genel Kurulda fotoğraflarımızı çeken, emek veren, Gazi Mecliste birçok anı ölümsüzleştiren Meclisimizin değerli fotoğrafçısı Orhan Aydemir ağabeyimiz dün Hakk'ın rahmetine kavuştu. Kendisine Allah'tan rahmet diliyoruz; ailesine, yakınlarına başsağlığı diliyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün önemli gazeteci ve yazarlarımızdan Afet İlgaç'ın vefatının 5'inci yılı. Bir Çanakkale Vekili olarak, Çanakkale Ezine doğumlu hemşehrimiz Afet İlgaç Hanımefendi'ye de Allah'tan rahmet diliyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün Türk demokrasi tarihinde "kara leke" diye ifade edilen günlerden bir tanesi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) - 28 Şubat 1997'de başlayan malum süreçten sonra 16 Ocak 1998'de Türk siyaseti bir utançla daha karşı karşıya kaldı; Refah Partisinin kapatılmasıyla demokrasi âdeta bir darbe yedi, siyasi hayatımızda önemli bir yeri olan bu partinin kapatılması maalesef bugün gerçekleştirildi. Türkiye'de, her alanda olduğu gibi demokrasi alanında da önemli gelişmeler yaşandı; artık parti kapatmaları tarihte kaldı, gündemden kalktı, Türkiye bu konuda önemli bir mesafe aldı. Bu duygularla, demokrasiye vurulan darbenin en büyük mağdurlarından Refah Partisinin Genel Başkanı kıymetli Necmettin Erbakan Hocamızı da rahmetle yâd ediyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; az önce Özgür Bey'in ifade ettiği konuyla ilgili de şunu söylemek isterim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Belli konulardaki rapor görüşmelerini -KİT raporu olsun, Kamu Denetçiliği Kurumu raporu olsun, bunları- tüm partilerle görüşerek, belli bir hassasiyetle değerlendirerek, ortak bir gün belirleyerek Genel Kurulda görüşme imkânı bulmuştuk. Bu komisyon raporlarının görüşülmesini çok kıymetli buluyoruz, önemli buluyoruz. Bahsedilen konuda, ümit ediyorum, Genel Kurulun hassasiyetini Plan ve Bütçe Komisyonumuzda mutlaka paylaşılabilecektir.

BAŞKAN – O, Komisyonda görüşülüyor zaten, Genel Kurula gelmiyor.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Onu diyeceğim Sayın Başkan. Genel Kurulun bu hassasiyetini ilgili komisyon da değerlendirerek bir an önce bu adım atılacaktır.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Bülbül, buyurunuz.

38.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün, Kayseri Milletvekili Çetin Arık'ın yaptığı gündem dışı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Sayın Başkanım, daha önce cevap vereceğimizi belirttiğimiz Cumhuriyet Halk Partisi Kayseri Milletvekili Sayın Çetin Arık'ın gündem dışı konuşmasıyla ilgili olarak bir iki değerlendirme yapmak gerektiğini düşünmekteyiz.

Şimdi, burada, öncelikle Kayseri Kocasinan Belediyesinin Milliyetçi Hareket Partili meclis üyesinin sahte tapu düzenlediğini -tutanakları aldım, tutanaklardan okuduğum husus budur- ve Gülkız teyzenin arsasına 10 katlı bina diktiğini ifade etmiştir.

Şimdi, öncelikle şunu ifade etmek lazım: MHP'li belediye meclis üyesinin bu yönde bir sahte tapu düzenlemek... Ki çok ciddi bir iddiadır bu sahte tapu düzenleme meselesi, bu çok ciddi bir meseledir.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Savcıya versin böyle bir şey varsa.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) - Bununla ilgili olarak bir yargı süreci olmalıdır, bunun soruşturulması gerekmektedir, kaldı ki bir soruşturma sürecinin de olduğu anlaşılmaktadır. Burada, hakkında kesinleşmiş bir yargı kararı olmaksızın, Anayasa'mızda çok açık bir şekilde ifade edilen masumiyet karinesinin hilafına hareket ederek, hakkında kesin bir hüküm olmayan, suçlanmayan, hüküm giymeyen bir kişi hakkında "Sahte tapu düzenledi." diyerek Meclis kürsüsünden bu şekilde ifade ve isnatta bulunulması hukuki anlamda hiç doğru bir şey olmadığı gibi, Meclis çatısı altında da ifade edilmesi uygun olmayan bir husustur, bir görüştür.

Şimdi, burada, meclis üyemizle görüştüğümüzde -Kayseri Milletvekilimizle de beraber bir temas kurduk- meselenin yargıya aktarıldığını, bu konuda kriminal incelemelerin yapıldığını, daha sonrasında...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Devam edin lütfen.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) - ...bu arsayla alakalı geçmişte yapılmış bir kat karşılığı sözleşme olduğunu, bu kat karşılığı sözleşmede bu "habersiz" dediğiniz Gülkız teyzenin noterde sol el parmağıyla işaretlediği bir sözleşme olduğu ve devamında, mirasçıların, Gülkız'ın bizzat oğlunun bu apartmanda bir dairede oturduğunu ifade etmiştir; bir izaleişiyyu davası da açılmış olduğunu ve görülmekte olduğunu ifade etmiştir. Bu, hukuki bir uyuşmazlıktır. Bu hukuki uyuşmazlıkta kim haksız çıkarsa, kimin sıkıntısı varsa tabii ki bedelini ödeyecektir, hukuk bunun gereğini yapacaktır. Fakat burada ileri bir değerlendirmeye âdeta bir suçlama noktasında sanki hüküm giymiş gibi bunun ilan edilmesi, bu noktada bizim meclis üyemizin de kişisel haklarına oldukça önemli bir saldırıdır, bir iftira niteliği taşımaktadır. Bu konuda bir düzeltme yapılmasını, böyle bir yargı kararı olmadığını, bu manada kendisinin hüküm giymediğini, sahte tapunun bizzat belediye meclis üyemiz tarafından...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Şimdi böyle bir değerlendirme olmadığını ifade etmek lazım.

Sizler de çok iyi biliyorsunuz ki bu dönemdeki bütün görevden almalarda konuşulduğu gibi, kayyum atamalarında

konuşulduğu gibi bunların hepsi bir tedbir işlemdir. Bu, hakkında kesin hüküm olduğundan dolayı yapılan bir işlem değil; bu, yargılamanın önünü açmak ve bu noktada herhangi bir istifhama sebep olmamak üzere tedbiren yapılmış bir uygulamadır. Dolayısıyla, İçişleri Bakanlığının bu kararına istinat edip -dayanarak- böyle bir değerlendirme yapmak hiç uygun olmamıştır. Bu konunun düzeltilmesinde yarar olduğu kanaatindeyiz.

Ayrıca, Sayın Çetin Arık'ın konuşmasında yaptığı, özellikle "Hiçbir siyasetçi için Türkiye'de bu tek adam sisteminde can ve mal güvenliği yok." şeklindeki CHP değerlendirmesi üzerine...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – ...bunun uygun bir değerlendirme olmadığını ve MHP tarafından da kabul edilmediğini ifade eden Grup Başkan Vekilimizin bu ifadesine karşı Sayın Çetin Arık "Her kim ki Türkiye'yi uçuruma itmek için siyaset yapıyorsa alçaktır, namussuzdur." ifadesini kullanmıştır. Ben de bu ifadeyi aynen tekrar ediyorum. Daha bunun başka bir söze ihtiyacı yok. Bunu değerlendirecek olan, tabii ki -eğer bu noktada hukuken bir sıkıntı varsa- yüce yargıdır, bunun ötesinde de yüce Türk milletidir. Bu noktada daha fazla bir değerlendirme yapmaya ihtiyaç olmadığını düşünüyorum.

Yalnız, bu demin ifade ettiğim gibi, sahte tapu meselesinden bizzat kendisinin hüküm giymediği, suçlanmadığı bir meseleyle ilgili olarak böyle değerlendirilmiş olmasını da kabul etmediğimizi ifade etmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Özel...

39.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine, Grup Başkan Vekillerinin Genel Kurulda yaptıkları her türlü değerlendirmeyi önemli gördüklerine, her parti için üzerinde mutabakata varılması gereken konuların tartışılacağı bir toplantının yapılmasını beklediklerine ilişkin açıklaması

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, hatibimiz, konuşmasını bir bütün olarak ele aldığımızda, Milliyetçi Hareket Partisinin Sayın Grup Başkan Vekili Erkan Akçay'ın "‘Türkiye'de can ve mal güvenliği yok.' diyenler." diyerek peşine söylediklerini biraz önce Sayın Grup Başkan Vekili de tekrar etti ve o da Kayseri'de, Kayseri kamuoyunda çok tartışılan, orijinal tapunun ve tahrif edilmiş tapunun gazetelerde basıldığı, elden ele dolaştığı bir olayı bu konuya kanıt olarak gösterdi. Elbette ki yargılama süreci tamamlanmadığı için bu konunun kesinleştiğiyle ilgili bir ifade kullanmadı ama kendi savını desteklemek üzere de İçişleri Bakanlığının ilgili belediye meclis üyesini görevden aldığını söyledi. Dolayısıyla, bu suçlama Milliyetçi Hareket Partisine yapılan bir suçlama olmaktan da çıkmış oluyor; görevden alınmış ve şu anda -Milliyetçi Hareket Partisinin kendi iç hukukunda durum nedir bilmiyoruz ama- belediye meclis üyesi olarak, MHP'li bir belediye meclis üyesi olarak anılmıyor zaten.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Açalım sistemi...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ama bir mal güvencesinin ortadan kaldırıldığına siyasi bir kanıt olarak, yoksa hukuki bir kanıt olarak değil. Hukuki kanıt mahkemeye sunulmuş durumda, kararı adalet mekanizması verecek.

Ancak Cumhuriyet Halk Partisi "Bu ülkede can ve mal güvenliği yok." dediğinde buna tepki gösterenlere biz hep şunu söylüyoruz: Bizim örneğin OHAL'le ilgili eleştirilerimiz de "Türkiye'ye yabancı sermayenin gelmesine engel oluyorsunuz." diyorlar. Oysaki OHAL olan yere yabancı sermaye gelmiyor, yoksa biz bunu söyledik diye değil. Yani bir uçak içinde yabancı sermayedarlar ve parasıyla inerken ineceği havaalanının ışıklarını kapatmak neyse OHAL ilan etmek de oydu. Sonra o uçak pas geçince biz diyoruz ki: "Gördünüz mü bak, ışıkları kapattınız diye oldu." Diyorlar ki: "Yok, siz ışıkları kapattığınızı söylediniz diye oldu."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Açır mısınız mikrofonu.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Uçaklar, pistin karanlık olduğunu söyleyenler yüzünden değil, pistin ışıklarını kapatanlar yüzünden pas geçerler ya da giderler. Türkiye'de can ve mal güvencesini ortadan kaldırdığınız zaman insanlar Türkiye'ye gelmez, bunu söylediğiniz zaman değil.

Bir bütün olarak ifademiz, siyasi bir çelişkiye siyasi bir kanıt yönündedir. Hukuki kararı hep beraber takip edeceğiz. Yalnız, Kayseri kamuoyunun çok yakından takip ettiği çok sorunlu, çok şüpheli bir alandır.

Bunun dışında, içeride sizinle de konuştuğumuz gibi bazı konuların Mecliste, kesinleşmeden veya kesinleşse bile konuşulup konuşulmaması hususunda Grup Başkan Vekillerinin değerlendirme yapmasını -sizlerin de varlığında- önemli görüyoruz. İki yıl oldu; Meclisi yöneten Başkan Vekilleri ile Grup Başkan Vekillerinin bir toplantı yapmasını, her parti için üzerinde mutabakata varılması gereken konuların tartışılacağı bir toplantı olmasını bekliyoruz; daha hâlâ bu toplantı da yapılmadı.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Bu toplantının yapılmasını önemsiyorum. Ben de içeride -burada da söylerim bunda sıkıntı yok ama- Genel Kurulda yereli, bir yerel siyaset adına bu kadar çok burada tartışmayı Genel Kurul için, Meclisin itibarı için doğru bulmadığımı söyledim. Bir de, insanların aileleriyle falan uğraşmanın, bunları burada dile getirmenin tamamen yanlış olduğunu ifade ettim.

Bunu yapalım ama, önemsiyorum.

Sayın Bülbül, buyurun.

40.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) - Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Şimdi, tabii, bu bütün partilerimizi, bütün Türk siyasetini ilgilendiren bir mesele. Yani Türkiye'de itibar suikastından çok çekildi, çok sıkıntılar yaşadık. Yani hiç kimsenin şahsına, ailesine, aile efradına... Bu noktada sabit olmayan bir meseleden dolayı söz ederken en azından "İddia ediliyor." gibi bir kelimeyle, bir cümleyle belki bir şeyler söylenebilirse de... Sanki kesinleşmiş gibi, burada tutanakta, işte, "Sahte tapu düzenleyerek bina dikilmesi." olarak ifade ediliyor. Belki maksadını aşan bir ifade olmuş olabilir ama bundan sonra, Sayın Başkanımızın da ifade ettiği, sizlerin de ifade ettiği gibi, bu meselelere hep birlikte bir dikkat gösterirsek bu noktada kimsenin canı acımamış olur. Şimdi, burada, bu meclis üyesi yarın suçlanabilir, suçlu addedilebilir. Bugün itibarıyla Anayasa'mızın 38'inci maddesi kapsamında masum hükmündedir; anlatabiliyor muyum? Hani, bu noktada hep beraber hassasiyet gösterelim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) - Bir itibar suikastı olabilir. Şimdi, bizim partimiz de bu noktada -Sayın Özel bahsetti tabii ki- bu konularda oldukça hassastır. Bu konularda herhangi bir duraksamaya yer vermeden gereğini her zaman yapmış bir siyasi partidir ama basında çıkan haberlerde de "MHP'li meclis üyesi" olarak çıktığı için, bunu hem partimiz açısından

hem de burada olmayan bir meclis üyesinin hukukuna dair doğru gördüğümüz birtakım ifadeleri belirtmek adına söz aldık. Bu düzeltme ihtiyacını hissettik.

Ben teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Belki de bu süreçte İç Tüzük'ü daha düzgün çalıştırıp yani İç Tüzük'ün 156'ncı maddesiyle birlikte başlayan disiplin cezalarına ilişkin hükümleri net bir şekilde burada uygulamaya başlarsak belki de bunların bir kısmının bu şekliyle önüne geçmiş oluruz ama tabii, Parlamento, milletvekili arkadaşlarımız bu şeye düşmemeli.

Gündeme geçiyoruz.

Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) Önergeler

1.- Başkanlıkça, İzmir Milletvekili Cemal Bekle'nin, Millî Savunma Komisyonu üyeliğinden istifasına ilişkin yazısı (4/56) ile Ordu Milletvekili Ergün Taşçı'nın İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu üyeliğinden istifasına ilişkin yazısının 16/1/2020 tarihinde Başkanlığa ulaştırılmasına ilişkin önerge yazısı (4/57)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, İzmir Milletvekili Sayın Cemal Bekle'nin Millî Savunma Komisyonu üyeliğinden istifasına ilişkin yazısı ile Ordu Milletvekili Ergün Taşçı'nın İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu üyeliğinden istifasına ilişkin yazısı 16 Ocak 2020 tarihinde Başkanlığımıza ulaşmıştır.

Bilgilerinize sunulmuştur.

İYİ PARTİ Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

VII.- ÖNERİLER

A) Siyasi Parti Grubu Önergeleri

1.- İYİ PARTİ Grubunun, Konya Milletvekili Fahrettin Yokuş ve 20 milletvekilinin, YSK'ye olan güvenin sağlanması, oluşan ve oluşabilecek mağduriyetlere karşı alınacak idari tedbirlerin belirlenmesi amacıyla 24/4/2019 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan (10/1096) esas numaralı Meclis Araştırması Önergesi'nin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 16 Ocak 2020 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

16/1/2020

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 16/1/2020 Perşembe günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Dursun Müsavat Dervişoğlu

İzmir

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Konya Milletvekili Fahrettin Yokuş ve 20 milletvekili tarafından YSK'ye olan güvenin sağlanması, oluşan ve oluşabilecek mağduriyetlere karşı alınacak idari tedbirlerin belirlenmesi amacıyla 24/4/2019 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerin 16/1/2020 Perşembe günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere İYİ PARTİ Grubu adına Sayın Fahrettin Yokuş.

Buyurun. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Yüksek Seçim Kuruluna olan güvenin yeniden sağlanması için verdiğimiz araştırma önergesi üzerinde söz almış bulunmaktayım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bilindiği gibi, Yüksek Seçim Kurulu özel kanunlara göre milletvekilliği, il genel meclisi üyeliği, Cumhurbaşkanlığı, belediye başkanlığı, belediye meclis üyeliği, muhtarlık, ihtiyar heyeti üyeliği seçimlerinde ve Anayasa değişikliklerine ilişkin kanunların halk oylamalarına sunulmasında genel yönetim ve yargısal denetimi sağlamakla görevlidir. Yüksek Seçim Kurulunca alınan kararlar, bütün kamu kuruluşlarını ve görevlilerini bağlamaktadır. Yine, seçim sonuçlarına yapılacak her türlü itiraza karşı başvurulabilecek son merci Yüksek Seçim Kuruludur. Yüksek Seçim Kurulunun verdiği kararlar kesindir. Yüksek Seçim Kurulunun vermiş olduğu kararlara karşı herhangi bir yargı mercisine başvurulamamaktadır.

Devletin temel organlarından olan Yüksek Seçim Kurulu, bu tarafsız görevlerine karşı, son yıllarda yapılan seçimlerde çelişkili ve taraflı kararlarıyla ne yazık ki kurumsallığını kaybetmiştir. Seçim dönemlerinde, seçim sonuçlarını etkilemeye yönelik propagandaların taraflı yapılmasına Yüksek Seçim Kurulu göz yummuştur. Yine, basın ve yayın organlarının taraflı yayınlar yapmasına karşı önlem almayan Yüksek Seçim Kurulu, haksız bir rekabet durumunun oluşmasına sebebiyet vermiştir.

Vatandaşlarımızın vatandaşlık görevlerini yaparak demokratik hakkı olan seçme ve seçilme hakkının güvende olabilmesi, temel hak ve özgürlüklere dayalı olması, Anayasa ve hukuk devletimizin görevidir. Yüksek Seçim Kurulu, ne yazık ki, başta İstanbul Büyükşehir Belediyesi seçimleri olmak üzere, siyasi iktidarın talimatıyla seçimi yenileme yoluna gitmiştir. Yüksek Seçim Kurulu, son yıllarda, her seçim öncesinde ve sonrasında en çok tartışılan kurum hâline gelmiştir. Her seçim dönemindeki şaibeli kararlarıyla bu kuruma güven, maalesef, tamamen sarsılmıştır.

Yüksek Seçim Kurulu kurumunun kuruluş amacı dışına çıkarak taraflı olduğuna defalarca tanık olduk. Halka güven teşkil etmeyen çalışmaları hukuk devletimiz adına endişe verici duruma gelmiştir. Bunun bir örneğini de en son 31 Mart 2019 tarihinde gerçekleşen mahallî idareler seçimlerinde gördük ki siyasi partilerin ve oy kullanan vatandaşların Yüksek Seçim Kuruluna olan inancı tamamen sarsılmıştır.

Buradan bir örnek verirsek, bildiğiniz gibi Kırıkkale ilimizin Keskin ilçesinde seçimler bir gerekçeyle yenilenmiştir. 6 oy farkla seçimleri kazanan Millet İttifakı Belediye Başkanı Necati Alsancak Bey seçimi kazanmasına rağmen, bir hafta makamına oturmasına rağmen ve bütün itirazların reddine rağmen Yüksek Seçim Kurulu, seçimi kazanmış, makamına oturmuş bir belediye başkanını makamından indiriyor. Gerekçe? Efendim, 6 oy farkla kazanmış, oy kullanma ya da seçme ve seçilme ehliyetine sahip olmayan 8 kişi oy kullanmış. İyi de kardeşim, bunun sorumlusu, seçilen belediye başkanı mı? İlçe seçim kurulu yanlış yaptıysa, il seçim kurulu yanlış yaptıysa, Yüksek Seçim Kurulu yanlış yaptıysa faturayı seçilmiş belediye başkanlarına nasıl kesersiniz? İlçe seçim kurulu o listeleri ilan etmiyor mu? Gelin, hukuksa, adaletse bunları düzeltelim; gelin, ilçe seçim kurulu hata yaptıysa cezasını çeksin, il seçim kurulu yaptıysa cezasını çeksin, Yüksek Seçim Kurulu yaptıysa cezasını çeksin. Böyle bir yönetim anlayışı olabilir

mi?

Değerli milletvekilleri, bilindiği gibi, tüm bu ve benzeri durumlar, maalesef Yüksek Seçim Kurulunun itibarını kaybetmesine sebep olmuştur. Seçme ve seçilme hakkının korunması, seçilen adayların ve seçmenin Yüksek Seçim Kuruluna güvenlerinin yeniden sağlanması, yaşamış olduğumuz mağduriyetlerin ve olumsuzlukların ortadan kaldırılabilmesi için, geliniz, verdiğimiz araştırma önergemize destek veriniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

FAHRETTİN YOKUŞ (Devamla) – Bir dakika efendim...

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

FAHRETTİN YOKUŞ (Devamla) – Böylece, Yüksek Seçim Kurulunu tekrar itibarlı hâle getirelim. Şu anda Yüksek Seçim Kurulunda, bütün bu yanlışları yapmış oldukları hâlde, maalesef pişkin pişkin oturan Seçim Kurulu üyelerine de ortak bir ders verelim diyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ PARTİ sıralarından “Bravo!” sesi, alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Sayın Abdullah Koç, buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sözlerime partimizin İstanbul il örgütüne yapılan saldırıyı kınamakla başlamak istiyorum. Hiçbir saldırının bizi yolumuzdan etmeyeceğini burada belirtmek istiyorum.

Değerli milletvekilleri, seçime dayalı tüm dengeleri sağlayacak ve tarafsız olması gereken YSK'nin görevlerini yerine getirmediklerini birkaç sözle dile getirmek istiyorum. Seçim esnasında ve sonrasında Cumhurbaşkanı 298 sayılı Seçim Kanunu'nun 65'inci maddesine açıkça aykırı davranmakta ve buna bağlı olarak da Anayasa'nın 103'üncü maddesini de ihlal etmektedir. Buna tarafsız kalan ve buna çanak tutan Yüksek Seçim Kurulu.

16 Nisan 2017'de Anayasa değişikliğinde mühürsüz milyonlarca oy pusulasını geçerli hâle getiren yine Yüksek Seçim Kurulu.

31 Mart seçimlerinde mazbataları elinden alınmış 6 belediye eş başkanımıza önce seçim vizesi veren, daha sonra da elinden almak suretiyle 2'nci sıradaki kişilere başkanlığı veren yine Yüksek Seçim Kurulu.

OHAL KHK'leri yüzünden mazbataların verilmemesi tam bir hukuk skandalıdır. 2972 sayılı Kanun kimlerin başkan olmayacağını, 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanunu'ndan almaktadır. Bu, 11'inci madde yollanmasında kamu hizmetinden yasaklı olan kişileri bildirmekte fakat KHK'yle uzaklaştırılan kişilerin başkan olmayacağı konusunda herhangi bir husus yok. Başkan seçilmemiş herhangi birine mazbata verilmesi bir hukuk garabetidir ve yapmış oldukları tüm işlemler tamamen hukuka aykırıdır. Şırnak'ta usulsüz seçmen kaydına da sessiz kalan yine Yüksek Seçim Kuruludur. Peki, böyle bir YSK'den seçim güvenliği beklemek mümkün müdür? Asla mümkün değildir. Seçim öncesinde ortaya çıkan tüm hukuksuzluklara sessiz kalmış ve eski uygulamaların hepsini bu Yüksek Seçim Kurulu yok saymıştır. 27 Aralık 2018'de trafik yasasının bulunduğu torba yasanın içerisinde Yüksek Seçim Kurulu üyelerinin görevleri uzatılmıştır ve böyle bir YSK'den adalet beklemek de mümkün değildir. Seçme ve seçilme hakkı tamamen ihlal edilmektedir. İstanbul seçimlerinden sonra oy avına çıkıldı, “Kime oy verdiniz?” şeklinde halka yapılan baskıyla Anayasa'nın 25'inci maddesinin İçişleri Bakanlığı kanalıyla ihlali söz konusuydu, buna da sessiz kalan yine Yüksek Seçim Kuruluydu. Tarafsız ve bağımsız yargının ihlali yakın tarihte YSK'nin uygulamalarıyla ayyuka çıkmış durumdadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ABDULLAH KOÇ (Devamla) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun.

ABDULLAH KOÇ (Devamla) – Değerli arkadaşlar, tarafsız ve bağımsız bir Yüksek Seçim Kurulunun oluşturulabilmesinin, tamamen diğer bütün kurumlarının da özellikle adalet sisteminin de bağımsız ve tarafsız olabilmesinin pansuman tedbirlerden değil, yepyeni bir toplumsal sözleşmenin yapılmasından geçtiğini belirtmek istiyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Zeynel Emre konuşacak. (CHP sıralarından alkışlar)

Buyurun.

CHP GRUBU ADINA ZEYNEL EMRE (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, Türkiye Cumhuriyeti'nin bir demokrasi olarak yoluna devam edebilmesi için Yüksek Seçim Kurulunun görevini layıkıyla yerine getirmesi lazım. Şimdi, bildiğiniz üzere YSK bir yargı organıdır, dolayısıyla yargı organından dünyanın her yerinde beklenen 3 tane temel şey olur. Birincisi, yasalara uygun davranması yani Türkiye Büyük Millet Meclisinin çıkardığı yasalara uygun kararlar vermesi. İki: İçtihatlara uygun davranması yani aynı yasalar, aynı koşullar devam ederken içtihatlarını değiştirmemesi, öngörülebilir olması. Üç: Tarafsız ve bağımsız olması.

Şimdi değerli arkadaşlar, bakalım bizde nasıl? Bu üç konuda da maalesef YSK iyi performans göstermiyor. Bir: En son Anayasa referandumunda yasanın açık hükmüne rağmen yani Türkiye Büyük Millet Meclisi iradesine rağmen mühürsüz oyların geçerli sayılmasına ilişkin karar verdi.

İki: 31 Mart yerel seçimlerinde hem yasanın hem yerleşmiş içtihatların aksine karar verdi. Bakın, Seçim Kanunu madde 112 “Gerekçe ve delil gösterilerek itiraz edilir.” demesine rağmen -özetle söylüyorum- birçok sandıkta gerekçesiz ve delilsiz bir şekilde yeniden sayım kararları verildi.

Biliyorsunuz, seçim hukuku şekli bir hukuktur. Belli süreler dâhilinde denetimler yapılır, ondan sonra kesinleşir. Daha sonradan seçim sonucunu değiştiren somut deliller ortaya konulursa bu iptal sebebi yapılabilir. YSK'nin tüm içtihatları bugüne kadar bu yöneydi ama 31 Martta bunun tam tersi bir karar verdi.

Şimdi, gelelim tarafsızlık konusuna. Burada da çok vahim sıkıntılar var. Bakın, değerli arkadaşlar, İstanbul seçimleri için seçimin iptali ve yeniden yapılması kararı verilirken hemen hemen dilekçesi bile aynı olan Bursa'nın Mustafakemalpaşa ilçesinde İYİ PARTİ'nin yaptığı itirazı reddetti, hemen hemen aynı. Böyle birçok örnek var yani geçmişten gelen çok örnek var ama güncel, hemen hemen aynı tarihlerde verdiği çelişkili kararlar bunlar.

Bir başka problemli durum değerli arkadaşlar, bakın, Yüksek Seçim Kurulu adaylık için başvuranları belirli şartları taşııyorsa, yasaya aykırıysa veto edebilir ama o denetimi yaptıktan sonra, seçim sonucu ortaya çıktıktan sonra “Sen seçilme yeterliliğini taşııyorsun.” diyemez. Burada çarpıcı bir örnek var: Diyarbakır Bağlar ilçesinde yüzde 70 oy alan HDP'li belediye başkanına mazbata verilmedi, yüzde 25 oy alan AKP'li isme verildi. Şimdi, burada hiçbir demokrasi yok.

Değerli arkadaşlar, seçim kurulları adayı reddedebilir, bu ayrı tartışılabilir ama bu, seçmen iradesine tuzaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ZEYNEL EMRE (Devamla) – Şimdi, açıkçası, bu konuda tabii, çok uzun örnekler verilebilir ama uzunca bir süredir YSK sistemli bir şekilde yasaları ihlal ediyor. Aslında esas sorun şu: Esas sorun, YSK son dönemde tüm yüksek yargı organlarının yaşadığı sendromu yaşıyor. Ne o sendrom? Saray sendromu. Yani Erdoğan izin verirse, Erdoğan'ın izin verdiği sınırlar içerisinde ya da daha önceden ikna edilmek koşuluyla farklı kararlar verebilir ama bir konuda Erdoğan kararlıysa o konuda muhakkak öyle

karar çıkıyor, YSK de bu konuda Erdoğan'ın kararlı olduğu her meselede âdeta esas duruşta duruyor. Biz uzun süredir söylüyoruz, siz de uzun süredir tepkisiz kalıyorsunuz. Bu sürdürülebilir bir şey değil, biz bu önerenin lehine oy kullanıyoruz. Bunun araştırılması bir dahaki seçimlerin sağlıklı olabilmesi için elzemdır diyorum, hepinize saygılar sunuyorum. (CHP ve İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Sabri Öztürk.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA SABRİ ÖZTÜRK (Giresun) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İYİ PARTİ Grubu Başkanlığının YSK'nin 31 Mart 2019 mahallî idareler seçiminde vatandaşımızın inancını sarstığını, bu nedenle YSK'ye yeniden güvenin sağlanması iddiasıyla vermiş olduğu Meclis araştırması açılması önerisi üzerine grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Genel Kurulu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Bilindiği gibi, çok partili demokratik seçimlerin yapılmaya başlandığı 1950'den beri Yüksek Seçim Kurulu görev yapmaktadır. Bugün, Anayasa'mızın 79'uncu maddesi ve 298 sayılı Kanun'la seçimlerin yönetim ve denetimi YSK'ye verilmiştir. Seçimlerin başlamasından bitimine seçimin düzen içinde yürütülmesi, dürüstlük içinde bütün işlemlerin yapılması, bütün şikâyet ve itirazları inceleme ve kesin karara bağlama görevi Yüksek Seçim Kurulundur.

Ülkemizdeki seçimler uzun bir tecrübeyle dünyadaki ülkeler içinde en iyi şekilde yapılmaktadır. Bu yüzden vatandaşımızın YSK'ye güveni tamdır zira dünyanın en gelişmiş ülkelerinde seçimlere katılım oranı oldukça düşükken ülkemizde seçimlere katılım oranı yüzde 85'lere varan, bazen aşan bir orandadır. Bu da vatandaşımızın Yüksek Seçim Kuruluna ne kadar güvendiğini göstermektedir.

Yüksek Seçim Kurulu, vatandaşın seçmen kaydı, oy kullanması, seçim sonuçlarının hızlı bir şekilde açıklanması gibi birçok konuda yenilik getirmiş, son derece örnek teşkil eden güzel çalışmalar yapmıştır. Bunlardan birkaç tanesine değinmek istiyorum.

2014'te yerel seçimlerde görev alan sandık kurulu başkanlarının cep telefonlarına oy verme günü yapacakları iş ve işlemlerle ilgili olarak bilgilendirme mesajları -SMS- ilk defa gönderilmeye başlanmış, bundan sonra rutin olarak uygulanmaya devam edilmiştir.

Yine, yurt içi ve yurt dışında seçmen sorgulama hizmetine mobil uygulamalar aracılığıyla akıllı telefon ve tabletlerden erişim imkânı sağlanmıştır.

Yine, SEÇSİS sistemi hizmete sunulmuştur.

Mahallî idareler genel seçimlerinin sonuç tutanaklarının barkotlu olarak ilgili sandığa özel olarak üretilmesi sağlanmış, böylece tutanaklar oy verme süresinin bitiminden ilçe seçim kurullarında taranarak elektronik ortama aktarılmış ve eş zamanlı siyasi partilerle paylaşılarak seçimlerin şeffaflığı ve güvenilirliği artırılmıştır.

Ayrıca, taranan ıslak imzalı tutanaklar seçim sonuçlarının kesinleşmesinden itibaren Yüksek Seçim Kurulunun web adresinde yayımlanmaya başlanmış ve vatandaşın erişimine açılmıştır. Bu gibi güzel örnekleri çoğaltabiliriz.

Sayın milletvekilleri, Yüksek Seçim Kurulu binlerce personeliyle 57 milyon seçmenin bulunduğu ülkemizde seçimleri başarıyla yürütmektedir. Tüm dünyaya örnek teşkil eden böyle güzide bir kuruluşumuzu farklı düşüncelerle yıpratmak, halkın nazarında güvenini sarsacak söz ve yorumlardan uzak durmak gerektiği kanaatindeyiz.

Siyasi partilerimizin elbette görüş ayrılığı, farklı fikirleri, aralarında rekabet olabilir ancak bu görüş ayrılıklarının ülkemizin anayasal kurumlarını yıpratmaması gerektiği kanaatindeyiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Devam edin, sözlerinizi tamamlayın.

SABRİ ÖZTÜRK (Devamla) – Oy milletimizin namusudur. Sandık milletimizin bizlere emanetidir. Buna sahip çıkmak hepimizin elbette görevidir. Seçimlerde olabilecek olası bir usulsüzlüğe önce biz karşı çıkarız. O yüzden, YSK gibi ülkemizin gözbebeği kurumları yıpratmamalıyız, onları tartışmaya açmamalıyız.

Bu düşüncelerle, ilgili bir Meclis araştırması önergesini yerinde bulmuyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – İYİ PARTİ grup önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Biz çokuz Başkanım.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Sayalım efendim.

MEHMET DOĞAN KUBAT (İstanbul) – Sayalım Başkanım.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Daha fazlayız.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, kâtip üyeler aynı fikirde mi?

BAŞKAN – Efendim?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Kâtip üyeler aynı fikirde değil.

ÇETİN ARIK (Kayseri) – Cihazla açık oylama yapalım.

BAŞKAN – Kâtip üyeler arasında anlaşma olmadığı için...

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – İşlem bitti Başkanım.

BAŞKAN – Efendim, işlem değil, elektronik yapacağım, müsaade edin.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Başkanım, oylamayı yaptık ama az önce, işlem geçti.

BAŞKAN – Sayın Başkan, işlem geçti, itiraz var, kâtip üyeler arasında da bu konuda...

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Zamanında itiraz olması lazım Sayın Başkan.

BAŞKAN – Efendim, karar sayısı istemediler, sadece oylamanın sonucuna ilişkin bir itiraz söz konusu.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – İstemedim ki, "Say." dedim.

BAŞKAN – Kâtip üyeler arasında da anlaşmazlık var, ben de bunun için bunu elektronik olarak yapacağım. İstiyorsanız geçelim arkaya, Grup Başkan Vekilleri, bu konuyu tartışalım.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Kaç defa oylayacağız o zaman?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Hayır Sayın Başkan.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Hayır efendim.

BAŞKAN – Elektronik oylamayı başlatıyorum. Üç dakika süre veriyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN – İYİ PARTİ grup önerisi reddedilmiştir.

Halkların Demokratik Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

2.- HDP Grubunun, İstanbul Milletvekili Züleyha Gülüm ve arkadaşları tarafından, Hrant Dink cinayetinin araştırılması ve arkasındaki derin ilişkilerin açığa çıkarılması amacıyla 15/1/2020 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 16 Ocak 2020 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

16/1/2020

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 16/1/2020 Perşembe günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Hakkı Saruhan Oluç
İstanbul
Grup Başkan Vekili

Öneri:

15 Ocak 2020 tarihinde İstanbul Milletvekili Sayın Züleyha Gülüm ve arkadaşları tarafından Hrant Dink cinayetinin araştırılması ve arkasındaki derin ilişkilerin açığa çıkarılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olan 4757 sıra numaralı Meclis Araştırması Önergesi'nin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 16/1/2020 Perşembe günü birleşiminde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına önerinin gerekçesini açıklamak üzere Sayın Mahmut Toğrul, buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Meclisin sevgili çalışanları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli Başkan, bundan tam on üç yıl önce 19 Ocak 2007 tarihinde İstanbul'da kurucusu olduğu ve yayın yönetmeni olduğu Agos gazetesinin önünde sevgili Hrant Dink alçakça bir cinayete kurban gitti. Öncelikle, burada sevgili Hrant Dink'i anarken anısı önünde saygıyla eğildiğimi bir kez daha ifade etmek istiyorum. Hrant Dink'i bu sürece götüren olay 2004'te yazdığı bir yazıydı. 2004'te Sabiha Gökçen haberi nedeniyle önce ırkçı, milliyetçi kesimler tarafından hedef alınmış, bir nefret söylemi başlamış, önce Genelkurmay Başkanlığı bir açıklama yapmış, ardından Hrant Dink İstanbul Valiliğine çağırılmış, aba altından sopa gösterilerek tehdit edilmiş, milliyetçi, ırkçı güruhlar her gün Hrant Dink aleyhine gösterilere başlamış ve maalesef Hrant Dink o dönemi şöyle anlatıyordu: "Bir güvercin tedirginliğiyle yaşıyorum ama biliyorum ki güvercinler bu ülkede öldürülmez." Gerçek düşüncesi buydu Hrant Dink'in ama maalesef, bu ülkede barış güvercinleri katledildi ve maalesef, bu sürece giden yolda hukuk da gereğini yapmadı. Bu sürecin, bu katliamın arkasındaki karar vericiler aslında kimlerdi, nasıl hayata geçirildi? Hiç kimse maalesef bunun gereğini yerine getirmedi.

Hrant Dink cinayetinden sonra 3 ayrı dosya açıldı. Bu ilk dosya katliamından hemen sonra Nisan 2007'de açıldı ama maalesef, katliamcılar örgüt üyeliğinden serbest bırakıldı. Ardından, Yargıtay itiraz etti -bu sefer mahkemeler süreci, takipsizlik-gerekli hassasiyet gösterilmedi ve maalesef, yine bu süreç akamete uğradı. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine taşınan davayla ilgili, AİHM, Türkiye'de Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin yaşam hakkı, ifade özgürlüğü ve mahkemeye etkili başvuru hakkının ihlal edildiğine oy birliğiyle karar verdi ama yine de gerekli sonuca ulaşılamadı.

Darbe girişiminden sonra dava bir kez daha açıldı. Davaya FETÖ ve FETÖ'nün o dönemki savcısı Zekeriya Öz de dâhil edildi fakat davada istenilen sonuç asla alınmadı.

Değerli arkadaşlar, aslında aynı nefret söylemi günümüzde de maalesef bir başka şekilde sürdürülüyor. Bu ülkede kamu çalışanları, hatta Hükümet yetkilileri maalesef her gün ayrıştırıcı, çatıştırmacı, kutuplaştırmacı bir dil kullanıyorlar. Hâlbuki Türkiye, bu noktada, nefret söyleminden büyük acıları yaşamış bir ülke. 6-7 Eylül olayları, Maraş katliamı, Sivas katliamı, Ape Musa'nın, Musa Anter'in katli, bunların hepsi nefret söyleminin sonuçlarıydı ama maalesef, biz bundan ders almış değiliz. Bugün aynı söylemlerle partimizin İstanbul il binasının önüne bunlardan, bu nefret söyleminden cesaret alarak oraya gidiliyor, havaya ateş açılıyor.

Tiyatroya katıldığı gerekçesiyle bu ülkede sanatçılar tehdit ediliyor. Aslında, değerli arkadaşlar, muhalifse herkese aba altından sopa gösterilerek bu tür sıkıntılı süreçlerin de yolu bir şekilde açılmış oluyor. Bunlarla ilgili cezasızlık da maalesef devam ediyor değerli arkadaşlar. İşte bu nedenle Hrant Dink katliamının ardındaki nedenlerin araştırılması ve bundan, gerekli derslerin çıkarılması elzemdir. Gelin, hep beraber bu karanlık katliamı aydınlatalım ve öyle bir şekilde aydınlatalım ki bu ülkede kimse bir daha nefret söylemini dillendirmeye cesaret edemesin.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sözlerinizi tamamlayın lütfen Sayın Toğrul.

MAHMUT TOĞRUL (Devamla) – Ama maalesef, dediğim gibi, Hükümetin kendisi bizi bu yolun yolcusu olduğu için, bu nefret söyleminin bir yerde sahiplenicisi ve kullanıcısı olduğu için biraz sonra göreceksiniz ki eller kalkacak ve sevgili Hrant'ın katliamının arkasındaki karanlık, karanlıkta kalmaya devam edecek.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Bülbül, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

41.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün, Gaziantep Milletvekili Mahmut Toğrul'un HDP grup önerisi üzerinde HDP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Sayın Başkan, kürsüde konuşan hatip konuştuğu sırada özellikle "Milliyetçi, ırkçı güruhun nefret söylemleriyle muhatap olduğu" derken Hrant Dink için sıralarımıza bakarak bu ifadeleri kullanmıştır.

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Allah Allah!

BAŞKAN – "Öyle yapmadım." diyor.

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Öyle bir şey yapmadım Sayın Başkan.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Düzeltirsiniz, yapmadığınızı söylersiniz.

Şimdi, olay sadece bakıştan ibaret değil, "güruh" ifadesiyle neyi kastettiğini de anlatarak bunu açıklığa kavuşturmak mümkün. "Güruh" ifadesi çok çirkin bir ifadedir, "milliyetçi güruh" ifadesi yakışsız bir ifadedir; bu noktada, bunun düzeltilmesi gerektiği kanaatindeyim.

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Gruplaşınca grupların neler yapacağını Maraş'ta, Sivas'ta, birçok yerde gördük Sayın Grup Başkan Vekili.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Biz Hrant Dink'in fikirlerine, düşünce dünyasına hiçbir zaman iştirak etmemişizdir, her zaman da şiddetli bir şekilde tepki göstermişizdir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Ancak cinayet meselesi başka bir şeydir, bununla da Milliyetçi Hareket Partisinin veya milliyetçi düşüncenin bu noktada töhmet altında bırakılmasını kabul etmiyoruz. Güruh “değersiz, aşağı görülen, küçümsenen topluluk ve sürü” olarak tarif edilmektedir Türk Dil Kurumunun sözlüğünde. Bu çok yakışsız bir ifadedir; milliyetçilik gibi, Türk milliyetçiliği gibi çok yüksek ve şerefli bir idealin hiçbir şekilde yan yana gelemeyeceği bir kelimedir diyor, saygılar sunuyorum.

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Sayın Başkan, benim ifadelerim gayet net ve açıktı. Sadece o an oraya baktığımı düşünüyör Grup Başkan Vekili, farkında değilim. Kaldı ki ben sadece milliyetçi demedim.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Milliyetçi tarafını söyledim ben de.

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – O dönemde ırkçı gruplar o süreci ne hâle getirdiler, toplumu nasıl harekete geçirmeye çalıştılar... Güruh da... Evet, bir grubun bir amaca yönlendirilip düşünmesi sağlanmazsa o grubun neler yapacağını Türkiye tarihindeki birçok örnekte gördük Sayın Başkan.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Milliyetçiler sürü değildir.

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Benim Milliyetçi Hareket Partisine böyle bir kastım olmadı ama niye üstlerine aldılar, ona da şaşırmış durumdayım.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Türk milliyetçiliği, Türk milliyetçiliği...

BAŞKAN – Sadece Milliyetçi Hareket Partisi olarak değil, genel olarak milliyetçiler olarak bir değerlendirme yaptı.

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Milliyetçi ve ırkçı dedim Sayın Başkan, bir grubun tek bir tanımlaması olmaz.

VII.- ÖNERİLER (Devam)

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri (Devam)

2.- HDP Grubunun, İstanbul Milletvekili Züleyha Gülüm ve arkadaşları tarafından, Hrant Dink cinayetinin araştırılması ve arkasındaki derin ilişkilerin açığa çıkarılması amacıyla 15/1/2020 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 16 Ocak 2020 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Mustafa Sezgin Tanrıku.

CHP GRUBU ADINA MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 19 Ocak 2014 tarihinde Diyarbakır Koşuyolu Parkı'nda, İnsan Hakları Anıtı önünde, öğlen saatlerinde Hrant Dink'i anma töreninde şunlar konuşulmuştu: “Hrant'ı öldürenler halklarımızın ortak vicdanına kastetti. Hrant halkların demokrasi içinde, kardeşçe yaşaması için mücadele verdi. Devletin birçok güvenlik ve istihbarat kurumunun bilgisi ve gözetiminde, besleme çetelerce, gün ortasında, tarihteki mahsus teşkilatların yöntemleriyle uyumlu şekilde, Hrant'ı arkadan, alçakça vurdular. Tetiği çeken piyon sınırlı bir ceza alsa da ve görünürde ona yardım eden birkaç kişi yargılanıyorsa da cinayetin arkasındaki gerçek tablo aydınlatılmadı ve olayda sorumluluğu olan çok sayıda kamu görevlisi soruşturulmadı. Ermeni halkının hakikati gibi Hrant Dink'in katlinin hakikatinin de üstü kapatılmak isteniyor. Ama biz hem Ermeni halkının hem de Hrant Dink cinayetinin hakikatini çok iyi biliyoruz.” Bu konuşmayı Hrant Dink gibi sevgili dostum Tahir Elçi 2014 tarihinde Hrant Dink'i anarken Diyarbakır'da yapmıştı. Hrant Dink de dostumdu ve öldüğü gün –geçen yıl da söylemiştim- cenazesinin başındaydım, öldürüldüğü yerdeydim. Aradan on üç yıl geçti, maalesef, 2-3 tetikçi dışında cinayet aydınlatılmadı.

Geçen yıl da bu kürsüden çağrıda bulunmuştum, yine çağrıda bulunuyorum Hükûmete, Cumhurbaşkanına çağrıda bulunuyorum: Bir Genelkurmay Başkanı Hrant Dink için neden MİT Başkanı arar; MİT Başkanı neden MİT İstanbul Bölge Başkanı arar; MİT İstanbul Bölge Başkanı neden İstanbul Valisini arar; İstanbul Valisi neden görevlilere talimat verir ve Hrant Dink'i makama çağıırır ve Hrant Dink'le ilgili olarak da Vali Yardımcısı konuşur? Bütün bunlar aydınlatılmadı. MİT Yasası'nda engeller var. Devam eden duruşma 14. Ağır Ceza Mahkemesinde 18-20 Şubat'ta yapılacak. Ve MİT'e yazılan yazı var, bu görevlilerin mahkemede dinlenilmesi ve bilgilerine başvurulması noktasında. Ben bir kez daha buradan Adalet ve Kalkınma Partisi vasıtasıyla Hükûmete sesleniyorum, Cumhurbaşkanına sesleniyorum, MİT'e sesleniyorum: Eğer gerçekten bu cinayette dahliniz yoksa, bu cinayete katılmadıysanız ve sorumluluğunuz yoksa o zaman o görevlilerin mahkemede, 18-20 Şubat tarihlerinde beyanda bulunmasına ve sorulara açık hâle gelmesine izin verin. İzin vermediğiniz sürece... O zaman da siz Hükûmettiniz 2007 tarihinde, şimdi de Hükûmetsiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Devamla) – Adalet ve Kalkınma Partisi bu cinayetin işlenmesinden önce, işlendiği sırada ve işlenmesinden sonra Hükûmettir. Eğer gerçekten dahliniz yoksa, gerçekten yoksa MİT görevlilerinin MİT Yasası'na rağmen 18-20 Şubat tarihlerinde ağır ceza mahkemesinde dinlenilmesine izin verin. Yoksa Hrant Dink'in ölümü arkasındaki giz aydınlanmaz ve Adalet ve Kalkınma Partisinin tarihsel sorumluluğu devam eder diyorum. Tekrar Hrant Dink'i saygıyla, sevgiyle anıyorum ve seni unutmayacağız “...”^(x)

Hepinize saygılar sunuyorum. (CHP ve HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Pakize Mutlu Aydemir.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA PAKİZE MUTLU AYDEMİR (Balıkesir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; HDP grup önerisi üzerine AK PARTİ Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, Hrant Dink, 19 Ocak 2007 tarihinde menfur bir saldırı neticesinde vefat etmiş ve akabinde hemen soruşturma ve kovuşturmalar başlamıştır, adalet önünde failerin cezalandırılması için davalar açılmıştır. Olayın faili Ogün Samast, yakalandığında 18 yaşından küçük olması nedeniyle İstanbul 2. Çocuk Ağır Ceza Mahkemesinde yargılanması sonucu 2011 tarihinde adam öldürme suçundan yirmi iki yıl on ay hapis cezasıyla cezalandırılmış, karar Yargıtay tarafından 2012 tarihinde onanmıştır. Diğer sanıklar hakkında ise İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından 17/1/2012 tarihinde kararlar verilmiş, yapılan temyiz incelemesi sonucunda ise -ayrıntısına tek tek girmeyeceğim kararlar hakkında - bozma ve onamalar gerçekleşmiştir. Hâlen devam eden yargılamalar ise 18, 19, 20 Şubat 2020 tarihlerinde görülmeye devam edecektir. Yargılama kısa süre içerisinde sonuçlanacak ve haklarında adalet tecelli etmiş olacaktır.

AK PARTİ hükûmetlerimiz döneminde, her alanda elde etmiş olduğumuz kazanımlar ve reformlar sayesinde artık ülkemiz, faili meçhullerin aydınlatılmadığı bir ülke olmaktan çıkmıştır. Adalet Bakanlığımız, adalet alanında yapmış olduğu reformlar, günümüz şartlarına uygun yayınladığı genelgelerle AK PARTİ hükûmetlerimizin, faili meçhuller başta olmak üzere adalet konusundaki hassasiyetini öne koymaktadır.

^(x) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan bir kelime ifade edildi.

Önergede bahsedilen olaylar yargının gündemine gelmiş, bağımsız yargı tarafından soruşturulmuş, bir kısım soruşturma hâlen devam etmektedir. Ancak davanın seyrinin özellikle 17-25 Aralık yargı darbesinden sonra yargının ve emniyetin içerisindeki illegal yapının ortaya çıkmasından sonra değiştiğini de hep beraber görüyoruz ve hazırlanan 3'üncü iddianameyle beraber davadaki sürecin hızlandığını söylemek de artık mümkündür. Cinayetin FETÖ/PDY terör örgütü bağlantısına dair delillerin ortaya çıktığını 3'üncü iddianameyi okuduğumuz zaman daha net anlıyoruz.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; iddianamede özellikle şundan bahsediliyor: Dink cinayetini gerçekleştiren bazı kamu görevlilerinin, eylemi başından sonuna kadar planlayıp icrasının yolunu açtıkları ve denetledikleri, cinayetin işlenmesine nezaret ettikleri, potansiyel şüphelileri ve eylemi gerçekleştirenleri bildikleri hâlde FETÖ/PDY amaçları doğrultusunda Dink'in öldürülmesini engellemedikleri, aksine suça iştirak ettikleri belirtiliyor. Bu davada özellikle 3'üncü iddianameyle beraber, FETÖ elebaşı ve örgütün iltisaklı olduğu tespit edilen üyeler ile dönemin Jandarma görevlilerinin ve gazetecilerin de aralarında bulunduğu tutukluların İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesinde devam eden davanın duruşmaları da yukarıda bahsettiğim gibi 18-19-20 Şubat tarihlerinde yapılacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

PAKİZE MUTLU AYDEMİR (Devamla) – Eğer, devlet içerisinde çöreklenen illegal yapılar varsa yine bu illegal yapıların hukuki çerçevede zaman içerisinde nasıl ortaya çıkarıldığını ve hukuk önünde hesap verdiklerini unutmamak gerekiyor.

Devam eden bir dava var ve hızlanan bir dava var. Anayasa'nın 138'inci maddesinin üçüncü fıkrasına göre "Görülmekte olan bir dava hakkında Yasama Meclisinde yargı yetkisinin kullanılması ile ilgili soru sorulamaz, görüşme yapılamaz veya herhangi bir beyanda bulunulamaz.

Yasama ve yürütme organları ile idare, mahkeme kararlarına uymak zorundadır; bu organlar ve idare, mahkeme kararlarını hiçbir suretle değiştiremez ve bunların yerine getirilmesini geciktiremez." Devam eden davayla ilgili bir araştırma komisyonu kurulması İç Tüzük gereği mümkün değildir.

Bu nedenle, önergenin aleyhinde olduğumuzu belirtiyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Özel.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

42.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Adalet ve Kalkınma Partisinin on iki yıldır Hrant Dink'le ilgili araştırma komisyonu kurulması talebine yönelik grup önerilerini reddettiğine ilişkin açıklaması

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, Adalet ve Kalkınma Partisi tam on iki yıldır Hrant Dink'le ilgili araştırma komisyonu talepleriyle ilgili grup önerilerini reddediyor, on iki yıldır. Asla doğru bulmadığımız bir milat var; bir suç örgütü varsa o sizin nasırınıza bastığı tarihten önce suçsuz, o tarihten sonra suç örgütü olmaz. Ama velev ki bir an için bunun böyle olduğunu düşünseniz bile ne yapmış oldunuz? 2007'den 17-25'in gerçekleştiği tarihe kadar, yedi yıl boyunca muhalefet partileri, daha birçoğumuz buralarda yokken size "Gelin, bu cinayeti araştıralım." dediler ve bugün sizin "paralel yapı" dediğiniz o Fetullah Gülen cemaatinin bu işte suçlu olduğunu, şüpheli olduğunu söylediler.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Adalet ve Kalkınma Partisi "ret" oyu kullandı hep başka gerekçelerle. Ne oldu o gün o "ret" oyunu kullananlar? Çok daha önceden bu FETÖ terör örgütünün Hrant Dink cinayetindeki payını, suçunu, iştirakini ortaya çıkarma imkânı varken buna karşı örgüt lehine oy kullanmış oldular. Şimdi pişmansınız, o anlaşılıyor ama yine reddediyorsunuz. Ama bu sefer çok önemli bir ayırt var.

BAŞKAN – Oylamayı yapmadım daha.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkanım, grupları adına reddedeceklerini söyledikleri için, aleyhte konuştuğu için...

Şunu söyleyeceğim Sayın Başkan, diyor ki: "Yasama meclisinde mahkemelerde görüşülen bir konu hakkında bu konu görüşülemez." Şu an tartışmaya açtığı, Başkanlık Divanının...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) - Bu önergeyi Anayasa'ya ve İç Tüzük'e uygun görüp, aykırı görmeyip Meclis gündemine aldı Başkanlık Divanı ve bunu, şu andaki Başkanlık Divanı Anayasa'ya ve İç Tüzük'e uygun gördüğü ve reddetmediği -reddetme hakkı var- bu önergeyi müzakere ettiriyor; birazdan oylanacak.

Şimdi, diyorsunuz ki: "Bir usul tartışması veya bir idari itiraz..." Diyorsunuz ki: "Bu, burada görüşülemez." Oysa Başkanlık Divanı, Meclis Başkanlığı uygun görmüş, görüştürüyor. Bu yaptığınız: "Biz buna 'ret' oyu vereceğiz çünkü görüşülemez." Görüşülür, komisyon kurulur. Orada, Anayasa'nın menettiği, yargı yetkisinin kullanımına ilişkin şunu yapamazsınız, diyemezsiniz ki: "Ey filanca hâkim, sen niçin şunu delil olarak kabul etmedin? Sen niçin filancanın tanıklığını kabul etmedin?"

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bu, yargı yetkisinin kullanımına ilişkin yasama faaliyeti yapmak olur ama Hrant Dink cinayetinin mahkemenin ilgilendiği boyutunun dışında, örneğin 2009 yılında söylenmiş "Bu işin içinde başka bir iş var." diye. O mahkemenin o kararı alması mümkün değildi ama bu Meclis otursaydı, konuşsaydı, kuracağı komisyonla belki sizin bugün kürsüden söylediklerinizi o gün açığa çıkarabilirdi; bu yüzden, burada bunun görüşülemeyeceğini söylemek usul yönünden kusurludur. Başkanlık Divanı takdir etmiş, okumuş, getirmiş, müzakereye açmış, oylatıyor; siz "hayır" diyorsanız niyetinizi gizlemeden "hayır" deyin. "Biz hâlâ Hrant Dink cinayetinde konu görüşülürse partimizin aleyhine birtakım durumlar ortaya çıkabilir diye yine, on iki yıldır yaptığımız gibi 'ret' oyu kullanıyoruz." diyebilirsiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Başkanım, bitiriyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – "Bu komisyonun kurulması Anayasa'ya aykırı." dersiniz, o zaman neden Başkanlık Divanı bunu aldı getirdi? Neden Grup Başkan Vekilleriniz usul tartışmasıyla buna karşı çıkmadılar? Niçin daha önce benzer komisyonlar kuruldu? Darbeleri Araştırma Komisyonu darbeyle beraber, Rabia Naz Komisyonu Rabia Naz'ın... Şu anda kurduk mu Komisyonu? Rabia Naz'ın katil zanlıları şu anda yargılanmıyor mu? O konuda mahkeme yok mu? Nasıl Rabia Naz Komisyonuna üye veriyorsunuz? Nasıl oluyor? Darbeleri Araştırmaya üye veriyorsunuz, darbe ana davası yürüyor, Meclisin bombalanma davası yürüyordu o tarihte. O yüzden bu doğru bir yaklaşım değil. Bu konuda ortaya koyduğunuz şey, "Hrant Dink için biz de üzgünüz,

ellerimizi FETÖ şampuanıyla yıkadık, temizlendik ama Anayasa'ya uygun olmadığı için..." Yok, öyle şey. Rabia Naz Komisyonuna...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Özel, bir dokun, bin ah işit. Yani bir dakikaya on dakika cevap veriyorsunuz maşallah.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bu cevap için değil, önemli bir şey var.

Keşke usul tartışması açsalarmış.

Rabia Naz Komisyonuna üye veren AK PARTİ Grubu bu savunmayı yapamaz, söyleyeceğimiz budur; ya samimice "Hrant Dink'in davasının görüşülmesini doğru bulmuyoruz. Nasıl o zaman FETÖ'yü koruduysak bugün de koruyup kollamamız gerekenler var." diyorsanız, onu yaparsınız. Bu savunma doğru bir savunma değil.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Toğrul, İç Tüzük 60'a göre söz vermiyorum. Size burada 69'u uygulayacağım bir hüküm de yok, o yüzden söz veremeyeceğim.

Sayın Turan, buyurun.

43.- Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; öncelikle şunu ifade etmek isterim ki araştırma taleplerini çok saygıyla karşılıyor. Türkiye'de tartışma konusu olan hangi konu varsa bunun Mecliste gündem olmasını, bunun hassasiyetle takibini çok önemsiyoruz. Anayasa gereği çizilen çerçeve bağlamında baktığımızda Mecliste her konu tartışılabilir, her konu hakkında da araştırma komisyonu kurulabilir. Arkadaşımızın ifade etmiş olduğu mesele, yargıya talimat vermeme yasağı tarzı sınırlardır. Bunu da anlayışla karşılamak durumundayız. Fakat şimdiye kadar hep ifade ettik.

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Önergemizi yasa dışı buldu.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Mahmut Hoca...

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Ama biraz önce öyle söyledi.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Eğer bir sır perdesi varsa, bir sis perdesi varsa, bir engel varsa, bununla ilgili öncelikle ilgili kurumların yani yargının bu konuda adım atmasını, bunun takibini beraber yapmayı görev biliriz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Zaten komisyon kurma taleplerinin -şimdiye kadar olduğu gibi- tüm partilerin ortak yaklaşımıyla olduğunu da hatırlatmak isterim. Mesele -dediğiniz gibi- araştırmaksa, bu perdelerin kaldırılmasıysa bununla ilgili yargının zaten şu an önemli bir mesai harcadığını biliyoruz. İhtiyaç dediğimiz zaman da beraber oturur konuşuruz, adım atarız.

Teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

VII.- ÖNERİLER (Devam)

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri (Devam)

2.- HDP Grubunun, İstanbul Milletvekili Züleyha Gülüm ve arkadaşları tarafından, Hrant Dink cinayetinin araştırılması ve arkasındaki derin ilişkilerin açığa çıkarılması amacıyla 15/1/2020 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 16 Ocak 2020 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi grup önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Sayın Çolakoğlu, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

44.- Zonguldak Milletvekili Ahmet Çolakoğlu'nun, Hakkâri ili Çukurca bölgesinde atış eğitimi esnasında meydana gelen kazada şehit olan Piyade Sözleşmeli Er Tolga Kaplan ile hemşehrisi Piyade Sözleşmeli Er Sait Miyanyedi'ye Allah'tan rahmet dilediğine ilişkin açıklaması

AHMET ÇOLAKOĞLU (Zonguldak) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Hakkâri Çukurca bölgesinde silah eğitiminde meydana gelen kaza sonucunda şehit olan sözleşmeli erlerimizden Tolga Kaplan ve seçim bölgem olan Zonguldak ili Çaycuma ilçesi Dereköseler köyünden Sait Miyanyedi'ye Allah'tan rahmet, bütün şehit ailelerimize sabır, milletimize başsağlığı diliyorum.

Ayrıca, vatan savunmasında mücadele eden Mehmetçik'imize de görevlerinde başarılar diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Çolakoğlu'na söz verdim çünkü kendisi cenaze için Zonguldak'a gidiyordu ama cenaze bugün kalkmayacağı için geri geldi. O yüzden, İç Tüzük 60'a göre kendisine söz verdim. Bunu da Genel Kurulun bilgisine sunuyorum.

VII.- ÖNERİLER (Devam)

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri (Devam)

3.- CHP Grubunun, Türkiye Büyük Millet Meclisi Gündemi'nin "Genel Görüşme ve Meclis Araştırması Yapılmasına Dair Öngörüşmeler" kısmında yer alan, İstanbul'da son günlerde yaşanan çökme ve heyelan vakalarının sebeplerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla verilmiş olan (10/1233) esas numaralı Meclis Araştırması Önergesi'nin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 16 Ocak 2020 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu; 16/1/2020 Perşembe günü (Bugün) toplanamadığından, grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Özgür Özel

Manisa

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Türkiye Büyük Millet Meclisi gündeminin, "Genel Görüşme ve Meclis Araştırması Yapılmasına Dair Öngörüşmeler" kısmında yer alan İstanbul'da son günlerde yaşanan çökme ve heyelan vakalarının sebeplerinin araştırılarak alınması gereken

önlemlerin belirlenmesi amacıyla verilmiş olan (10/1233) esas numaralı Meclis Araştırma Önergesi'nin görüşmesinin Genel Kurul'un 16/1/2020 Perşembe günlü (Bugün) birleşiminde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Ali Şeker.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ALİ ŞEKER (İstanbul) – Sayın Başkan, öncelikle, Meclisin emektarı Orhan Aydemir'i rahmetle ve saygıyla anıyorum, ailesine sabırlar diliyorum.

Ayrıca, iyi hekimlik için mücadele veren doktor Ali Özyurt'u kaybettik. Kendisinin iyi hekimlik yapılması için çok büyük çalışmaları, emekleri vardı; onu da saygı ve rahmetle anıyorum, Allah'tan rahmet diliyorum.

Bugün buraya, İstanbul'un değişik bölgelerinde yaşanan heyelan ve çökmelerle ilgili size bilgi vermeye ve bir araştırma önergesinin kabul edilip bunların sıkıntı yaşanmadan araştırılmasını talep etmeye geldim.

Buradaki bu haritada görüyorsunuz: Büyükkçekmece, Beylikdüzü, Haramidere, Esenyurt ve Avcılar bölgelerinde çok ciddi kayma alanları var. Ve bunların bir kısmında, o hani dikey yapılaşmadan şikâyet ediyorsunuz ya, o dikey yapılaşmanın ürünleri var. Ve bu bölgelerde normalde 2 katlı yapıların bile yapılması sakıncalıyken buralara 30 kat, 40 kat binalar dikildi. Ve bunlar sağlam zeminde değil, Pisa Kulesi gibi yamulmak üzere ve bazıları da yamuldu, yıkıldı, yeniden yapıldı.

Şimdi, böylesi bir durumda, şöyle durduk yerde yıkılan binalar olduğu bir yerde, 3 katlı, 2 katlı binalar yıkılırken siz kalktınız 40-45 katlı böyle binalar yaptınız, hem de bu heyelan bölgelerine ve burada binin üzerinde insan yaşayacak tek bir binada. Ve bu binin üzerinde insanın yaşayacağı binalar sağlam zeminde değil. Ve bununla ilgili olarak zemin etütleri doğru düzgün yapılmadı ve bunlara anormal kat yükseklikleri verildi. Ve burada yaşayanların deprem olmasını beklemelerine gerek yok, zaten zemin kendiliğinden kayıyor ve bu binalarda hiç bir şekilde güvenlikleri yok. Şurada görüyorsunuz, kayan zeminler hemen altında, üstünde 40-45 katlı binalar. Bu, aslında devletin yükümlülüğünü, sorumluluğunu yerine getirmediğinin işaretleri. Siz dediniz ki: Biz, imar barışıyla merkezî olarak rüşveti merkezileştirelim, merkeze paramızı alalım, burada yaşayanlar ister ölsün ister kalsın, bizim umurumuzda değil. Avcılar'da depremden dolayı yıkılması gereken binalardan 74'ü hâlâ yıkılmamış durumda ve bir depremde 100 binin üzerinde -en az 100 bin- can kaybı bekleniyor ve biz hâlâ bozuk zeminlerde bu inşaatları yapmaya devam ediyoruz. "İstanbul'a ihanet edildi." Evet, doğru, ihanet edildi ama o ihanetin sonucunda insanlar canlarını kaybedecekler. Bunların araştırılması gerekiyor, önlem alınması gerekiyor.

Sadece bu değil, özellikle Kanal İstanbul'un geçeceği güzergâhta, Avcılar kıyısı göl, lagün. Artık burası lagün olmaktan çıkıp akarsuya dönüşecek ve bu, heyelan bölgelerini tetikleyecek, orada yaşayan yüz binlerce insanı tehdit edecek. Bu kanalın Marmara ağzında zaten depremin yıkıcı etkileri bekleniyor; bu, akarsu hâline gelen bölge buradaki kaymaları ve zemin sivilaşmalarını daha da artıracak, bu da başka bir probleme yol açacak.

Bizim talebimiz şudur: Bu yüksek yapıların olduğu yerlerde mutlaka bir araştırma yapılması gerekiyor insanlar bunun bedelini canıyla ödemediği önce.

Biliyorsunuz, daha önce deprem toplanma alanları vardı, bunların her biri imara açıldı ve yüksek katlı binalar yapıldı. Siz, işte, coğrafik bilgi sistemleriyle ilgili yeni bir yasa getirdiniz. Aslında burada yaptığınız şu: Rantı merkezileştirmek, rüşveti merkezileştirmek. Hâlbuki siz ne diye geldiniz? Ademimerkeziyet diye geldiniz; "Yerinden yönetimi güçlendireceğiz." dediniz ama bütün yönetim erklerini merkeze topladınız. Daha önce bir başbakan şunu demişti: "Küçük ölçekli bir şeyler olursa yapabilirim ama orta ve büyük ölçekliye doğrudan reis karar veriyor." Biz de diyoruz ki: "O bölgede yaşayanlar karar versin." Eğer siz bütün gelirleri bu yasa değişikliğiyle merkeze toplarsanız, o merkezen harcamaya geçtiniz parayı oradaki vatandaş için nasıl harcayacaksınız? Çöpü için, kanalizasyonu için, altyapısı için orada yerel yönetime hiçbir şey bırakmıyorsunuz; bu, yanlış bir şey.

Bununla ilgili olarak, daha öncesinde "Mall of İstanbul" diye bir yer var. Bu "Mall of İstanbul" dediğimiz yerde şöyle bir bina yükseldi, önce inşaatı böyleydi ve bu inşaat yükselen yerin, buranın hikâyesi, rantal dönüşümü de şöyle...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİ ŞEKER (Devamla) – Bir dakika alabilir miyim?

BAŞKAN – Tamamlayın lütfen.

ALİ ŞEKER (Devamla) – Burası vatandaşın elinde. Vatandaşa diyorlar ki: "Bize ver." TOKİ devreye giriyor, Torunlar İnşaat devreye giriyor, AKP'li belediye başkanı devreye giriyor; alamayınca, burayı, şu binanın olduğu yeri okul alanına çeviriyorlar. Okul alanına çevirdikten sonra diyorlar ki: "Devlet okul yapacak, sen burayı bize ver." Ve görüyorsunuz, okul yapılması gereken yerde koskoca bir rezidans yükseldi, iş merkezi yükseldi. Yani bunları yapan iktidar diyor ki: "Bize güvenin, biz sizin adınıza en doğru kararları veririz." Hani "Derenin intikamı ağır olur." deniyordu ya, derenin intikam aldığı yer burası. Orası baraj gibi tıkanmıştı, onun üzerine siz bu gökdelenleri yaptınız oraya.

Bir kere daha diyoruz ki: Bu rantal dönüşüm bu halka çok büyük bedeller ödetecek. Siz halkı düşünün biraz. Bu heyelan bölgelerini araştırılmalı ve bu halk daha çok can vermeden çözüm bulalım.

Saygıyla selamlıyorum, teşekkür ediyorum hepinize. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – İYİ PARTİ Grubu adına Sayın Hayrettin Nuhoğlu...

Buyurun. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA HAYRETTİN NUHOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; son günlerde İstanbul'da yaşanan çökme ve heyelanlarla ilgili söz aldım. Selamlarımı sunarak başlamak istiyorum.

Son günlerde değil, İstanbul'da son yıllarda artarak devam eden çökmeler... Ve bazılarının da ölümlü olduğunu söylemek gerekiyor. Anadolu yakasında Üsküdar, Ataşehir, Ümraniye ve Sancaktepe'de yoğunlaşmasına rağmen en büyük çökmelerin Beyoğlu ve Kâğıthane'de olduğunu görüyoruz. İstanbul'un zemininin büyük bir kesimi zaten kaygan zemindir. Her depremde nasıl korkuyorsak artık İstanbul'da yaşayanlar her yağmur sonrası korkmaya başladı neresi çökecek diye. Bunun bir tek sebebi var: İstanbul uzun yıllardan beridir mühendislerle çalışmıyor. Bu işlerin çözüm ortağı mühendislerdir, mühendis odalarıdır ve teknik üniversitelerdir ama İstanbul'u yönetenler uzun yıllar mühendisleri dışlayarak çalıştılar. Bu mühendisleri dışlamanın en tipik örneğini en son Kanal İstanbul'da görüyoruz.

Değerli milletvekilleri, yayınlanan ÇED raporunu incelemeye devam ediyorum ben ve görüyorum ki orada da bu İstanbul'un zeminine ilgili ciddiye alınmayan raporlar vardır. "İstanbul Kanalı" diye ÇED raporundaki çalışmaları incelediğimiz zaman 45 kilometrelik bu kanal güzergâhının genellikle silt taşı, kil taşı ve kum taşından oluştuğunu ama Karadeniz'e yaklaştıkça her an kayabilecek, çökebilecek çok gevşek bir zemine sahip olduğunu görmek gerekir. Ama buna rağmen, burada yapılan ÇED raporuna konulan kazı çalışmaları hiç dikkate alınmadan yapılmıştır.

Tabii bu konuya zaman zaman bu kürsüde çokça değineceğiz çünkü yapılan bütün hesaplamalar yanlış ve çoğu hayalî hesaplamalardır ama bir tek şunu izah etmek istiyorum: 1 milyar 155 milyon metreküp kazı çıkacak diye hesap yapılmıştır, en düşük kot esas alınmıştır ve bu çökmeler, heyelanlar hiç dikkate alınmamıştır. Bunun üzerine yapılan hesaplamada da "200 metreküp kamyonlarla -400 kamyon çalışacak- ve dört senede bu kazı tamamlanacak." diye konmuştur. Bu hesap külliyan yanlış. Bir defa 200 metreküp kamyon, bırakın İstanbul Kanalı için, Türkiye'de yok, ayrıca maden şantiyeleri için üretilmiş bir

kamyondur, böyle şantiyelerde çalışma şansı yoktur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

HAYRETTİN NUHOĞLU (Devamla) – Teşekkür ederim.

O kazıdan çıkacak miktarın 1 milyar 155 milyon metreküpten 2,3 milyar metreküpe kadar hesaplanma tarzlarıyla karşılaştık. En düşüğünü esas alsak bile, Türkiye’de Karayolları Yönetmeliği’ne göre en çok yüklenecek 20 metreküplük bir kamyon 36 ton ediyor. Bu hesaplama bu kazının otuz iki senede tamamlanması öngörülür, orada yazıldığı gibi dört senede tamamlanma ihtimali yoktur.

Bu hesapları ben bu kürsüden zaman zaman dile getirerek ortaya koymaya çalışacağım. Çünkü son konuşmamda hesaplamaların çapsız insanlar tarafından yapıldığını söylemiştim, AKP Grubu tepki göstermişti. Ben gruba demedim, bunu hazırlayanlara dedim ama bu konu maalesef değerlendirilmiyor. Onun için bu hesapları buraya getirmeye devam edeceğim.

Saygılar sunuyorum. (İYİ PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Sayın Ali Kenanoğlu.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

İstanbul’da yaşanan çökme ve heyelanlar üzerine söz aldım parti grubumuz adına. Tabii, buna bir de depremi eklemek gerekiyor. Çünkü yaşadığımız şehir –Ben İstanbul Milletvekiliyim, orada yaşıyorum- 15 milyon nüfuslu bir şehir ve 15 milyon nüfus ciddi bir yoğunluk içerisindeki bir kentte yaşıyor ve burada oluşabilecek herhangi bir depremin, heyelanın, kaymanın ne tür büyük hasarlara yol açabileceğini, ne çok fazla insan yaşamına mal olabileceğini hepimiz az çok tahmin edebiliyoruz. Kaldı ki bu konudaki raporlar, bilim insanlarının yayınlamış oldukları veriler de bunu gösteriyor.

Şimdi, şunu ifade etmek isteriz arkadaşlar: Bu önerge ciddiye alınmalıdır. Bu önergeye ret oyu verecekler büyük bir vebal altında kalacaklardır çünkü yaşanabilecek bir deprem, yaşanabilecek bir felaket, İstanbul açısından başka şehirlerle kıyaslanamayacak ölçülerde büyüktür. Bu konuda açıklanan veriler bellidir yani bir deprem esnasında 100 bin binanın yıkılabileceği ifade ediliyor ve 30 bin kişinin ölümlerine karşı karşıya kalabileceği... Tabii, bunların kat kat üstünde de yaralanmalar ve hasarlar oluşacak hem insanlarda hem binalarda. Dolayısıyla bu meselenin ciddiye alınıp, hakikaten partilerüstü bir mesele olarak alınıp araştırılması gerekiyor çünkü İstanbul, nüfusumuzun, ekonomimizin önemli bir bölümünü oluşturuyor.

Değerli arkadaşlar, tabii, bu sorunların hepsi, İstanbul’da toplanma, toparlanma, bu kadar nüfusun İstanbul’a yığılması, belli büyük kentlerde oluşturulması da güvenlik politikalarının, siyasetin de bir sonucudur. Şimdi, köyler boşaltıldı, yaylalar yasaklandı, insanlar hayvancılık yapamaz hâle geldi ve buradan kaynaklı olarak da büyükşehirlere göç etmek durumunda kaldılar. Zannetmeyin ki sadece bu, Kürtlerin yaşadığı illerde oldu, benim memleketim olan Tokat’ta da aynı şeyle karşı karşıya kaldık. 80’li yıllarda benim köyüme yayla yasağı getirilmesiyle birlikte şu anda köyde oturan kimseyi bulamazsınız çünkü insanlar hayvancılıkla geçiniyorlardı ve hepsi göç etmek durumunda kaldı. Nereye? İstanbul’a. Şu anda İstanbul’da hepsi toplandılar. Ve büyükşehirlerde toplanmanın sonucunda da bu tür riskler oluşmuş durumda. 60’larda gecekondular vardı, “çarçık yapılaşma” diye ifade ediliyordu. Tabii ki ruhsatsız, kaçak yapılar, tek katlı, bahçeli evlerdi. Şimdi geldiğimiz noktada, sanki farklı bir şey varmış gibi, artık tek katlı gecekondular değil, onlardan çok daha güvensiz bir şekilde çok katlı gökdelenler var. Artık bu çok katlı gökdelenler de kaçaktır yani.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi lütfen.

ALİ KENANOĞLU (Devamla) – Bu çok katlı gökdelenlerin de kimisi ruhsatsız, kimi imar planına uygun olmayan ya da kimi açısından da imar planı değiştirilerek yapılmış çok katlı binalardır. Ve özellikle 80’li, daha sonra 90’lı yıllarda inşaat sektörünün bir rant sektörü hâline dönüştürülmesi, yandaş besleme sektörü hâline dönüştürülmesiyle birlikte bu gökdelenler de yükselmeye başladı ve buradan kaynaklı olarak da yaşanan riskler artmaya başladı. Bütün bu sorunların araştırılması gerekmektedir.

Bunu da ifade ediyor, saygılar sunuyorum. (HDP ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın İlyas Şeker.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Cumhuriyet Halk Partisinin Meclis araştırması önergesi üzerine AK PARTİ Grubum adına söz almış bulunmaktayım. Gazi Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Gerek jeopolitik gerekse jeolojik olarak hareketli bir bölgede yaşıyoruz. Ülkemizde geçmişte yaşanan birçok yıkıcı depremlerin sonucunda büyük can ve mal kayıpları oldu, bundan sonra yaşanacak olan depremlerde de olma ihtimali yüksek. Bu depremler bize depremin geçişini hatırlattı demiyorum, depremin ne olduğunu öğretti.

Değerli milletvekilleri, 2019 yılında İstanbul’da 2 noktada meydana gelen bina çökmesi ve yer kaymasından birincisinde, Kartal ilçesinde Yeşilyurt Apartmanı’nın ve etrafındaki 10 binanın da bununla birlikte yıkılmasıyla 129 konut ve 29 iş yerinin tamamı yıkılmıştır ve bunların yerine Bakanlık tarafından 105 konut, 25 de dükkân yapılarak hak sahiplerine teslim aşamasına gelmiştir. Yine ikinci bölge, Kağıthane ilçesi, Yahya Kemal Mahallesi’nde meydana gelen toprak kayması neticesinde 706 birim tahliye edilmiş, 123 binanın yıkımı gerçekleştirilmiştir. Buradaki hak sahiplerine de verilmek üzere -yatay mimari dikkate alınarak- şu anda çalışmalar hızlı bir şekilde devam etmektedir. Her iki alanda da vatandaşlarımıza kira yardımları ve taşınma giderleri devlet tarafından karşılanmıştır.

İstanbul ilimizde 23 ilçede toplam 1.678 hektarlık alanda 65 adet riskli alan ilan edilmiştir. Yine, 15 ilçemizde 34.520 hektar büyüklüğünde 32 noktada revize yapı alanları belirlenmiştir. Bu alanlarda 76 bin yapı yani 231.586 konut ve ticaret bağımsız birimi dönüşüm kapsamına alınmıştır. Kira ve yapım işleri için bugüne kadar 4 milyarın üzerinde bir harcama gerçekleştirilmiştir. Bununla birlikte, vatandaşlar tarafından da İstanbul’da 67.896 bina riskli olarak tespit edilmiş ve bunların yenilenmesi konusunda da çalışmalar devam etmektedir.

Diğer taraftan, Çevre ve Şehircilik Bakanlığımız 19/2/2019 tarihinde 81 ilimizin valiliğine ve belediyelerine yazı göndererek öncelikle yenilenmesi gereken alanların tespitini istemiş ve gelen çalışmalar doğrultusunda da Bakanlık çalışmaları hızlı bir şekilde yapmaktadır. Yine, İstanbul’da afet riski yüksek alanların tespitine yönelik olarak Bakanlık, Dünya Bankası, AFAD ve Boğaziçi Üniversitesiyle birlikte ortak projelerin yapımı devam etmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın lütfen.

İLYAS ŞEKER (Devamla) – Gerek hükümetlerimiz gerekse belediyeler, olası depremlerde ve diğer afetlerde artık 1 vatandaşımızın dahi burnunun kanamaması için deprem öncesi, deprem anı ve deprem sonrası her türlü tedbirleri alma konusunda ciddi çalışmalar yapmakta. Olası depremlerde ve diğer afetlerde artık 1 vatandaşımızın dahi burnunun kanamamasını

istemiyoruz. Bunun için, can güvenliği sağlanmış, hayat kalitesi artırılmış, tarihe, doğaya ve çevreye duyarlı şehirlerin oluşturulması için kentsel dönüşümü desteklemek hepimizin görevidir. Kentsel dönüşüm, kentteki hastalıklı alanların teşhis ve tedavisidir yani aynı zamanda bir koruyucu hekimlik görevi görmektedir.

Dolayısıyla, Bakanlık ve belediyeler gerekli çalışmaları önemle ve hassasiyetle yaptığı için ayrıca bir araştırma yapmaya gerek olmadığını düşünüyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Hiçbir şeyi araştırmayalım, işi oluruna bırakalım!

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Benim uzmanlık alanım.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Zaten uzmanlık alanınızda yapıldı. Uzmanlar katletti zaten.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, bir kısa söz...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Özel.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

45.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, İstanbul'da son günlerde yaşanan çökme ve heyelan vakalarının sebeplerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla verdikleri (10/1233) esas numaralı Meclis Araştırması Önergesi oylanırken yarın öbür gün bir yerde bir bina çöktüğünde burada kullanılan oyun, yapılan konuşmaların hatırlanacağı düşünüerek oy verilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, birazdan milletvekillerimiz oy kullanacak. Ben bu Mecliste çok kötü olarak hatırladığım, bir araştırma komisyonuna "hayır" oyu verildiği bir günü hatırlatmakla yetineceğim sadece. Soma faciasından altı ay önce biz dedik ki: "Madenler ısınıyor, işçiler şikâyet ediyor. Bir patlama... Bir endişe var, bir tehlike var. Bunun araştırılması lazım." O gün AK PARTİ adına çıkan bir arkadaş "Korkulacak bir şey yok. Ben sordum, en güvenli madenler bizim madenlerimiz." dedi. O arkadaş o ifadesinden çok mahcup. Ben Sayın Güllüce'nin bu hâle düşmesini istemem ama o gün o önergeye "evet" oyu vermeyen, "hayır" oyu veren kimse, o oyunu savunmadı daha sonra. Ama biz o Komisyonu faciadan on beş gün sonra kurduk bütün partilerin oy birliğiyle.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bir de bu kadar hassas bir konuyu araştırsak ne olur? Heyelan riski, deprem riski, dere yataklarındaki kentleşme...

Yarın öbür gün yine bir yerde bir bina çöktüğünde bu sefer burada kullanılan oy hatırlanır, burada yapılan konuşmalar hatırlanır. Bence herkes burada bunu düşünerek oyunu kullansın diyorum.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

VII.- ÖNERİLER (Devam)

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri (Devam)

3.- CHP Grubunun, Türkiye Büyük Millet Meclisi Gündemi'nin "Genel Görüşme ve Meclis Araştırması Yapılmasına Dair Öngörüşmeler" kısmında yer alan, İstanbul'da son günlerde yaşanan çökme ve heyelan vakalarının sebeplerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla verilmiş olan (10/1233) esas numaralı Meclis Araştırması Önergesi'nin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 16 Ocak 2020 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi grup önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Birleşime on beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 17.07

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 17.34

BAŞKAN: Başkan Vekili Süreyya Sadi BİLGİÇ

KÂTİP ÜYELER: Nurhayat ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa), Emine Sare AYDIN YILMAZ (İstanbul)

-----0-----

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 44'üncü Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

Danışma Kurulunun bir önerisi vardır, okutup oylarınıza sunacağım.

B) Danışma Kurulu Önerileri

1.- Danışma Kurulunun, Genel Kurulun 16 Ocak 2020 Perşembe günü birleşiminde bastırılarak dağıtılan 160 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin (2/2503) ve Dışişleri Komisyonu Raporu'nun kırk sekiz saat geçmeden gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmına alınarak bu kısmın 1'inci sırasına alınmasına; bu birleşimde 160 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar çalışmalara devam olunmasına ilişkin önerisi

16/1/2020

Danışma Kurulu Önerisi

Danışma Kurulunun 16/1/2020 Perşembe günü yaptığı toplantıda aşağıdaki önerilerin Genel Kurulun onayına sunulması önerilmiştir.

Bülent Turan
Adalet ve Kalkınma Partisi
Grubu Başkan Vekili

Muhammed Levent Bülbül
Milliyetçi Hareket Partisi
Grubu Başkan Vekili

Özgür Özel
Cumhuriyet Halk Partisi
Grubu Başkan Vekili

Mustafa Şentop
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanı
Hakkı Saruhan Oluç
Halkların Demokratik Partisi
Grubu Başkan Vekili

Dursun Müsavat Dervişoğlu
İYİ PARTİ
Grubu Başkan Vekili

Öneriler:

1) Genel Kurulun 16/1/2020 Perşembe günü (bugünkü) birleşiminde, bastırılarak dağıtılan 160 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin (2/2503) ve Dışişleri Komisyonu Raporu'nun kırk sekiz saat geçmeden gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmına alınması ve bu kısmın birinci sırasına alınması,

2) Bu birleşimde 160 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar çalışmalara devam olunması önerilmiştir.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.
Gündemin “Özel Gündemde Yer Alacak İşler” kısmına geçiyoruz.

Bu kısmın birinci sırasında yer alan, Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve 19 milletvekilinin; Manisa Milletvekili Semra Kaplan Kıvrırcık ve 31 milletvekilinin; İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku ve 25 milletvekilinin; İzmir Milletvekili Binali Yıldırım ve 36 milletvekilinin; İYİ PARTİ Grubu adına Grup Başkan Vekili Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan’ın; Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekili Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül’ün; Hayvanların Haklarının Korunması ile Hayvanlara Eziyet ve Kötü Muamelelerin Önlenmesi İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Bir Meclis Araştırması Açılmasına İlişkin Önergeleri ve Anayasa’nın 98’inci, İç Tüzük’ün 104 ve 105’inci maddeleri uyarınca kurulmuş bulunan (10/102, 461, 682, 977, 981, 982) esas numaralı Meclis Araştırması Komisyonunun 132 sıra sayılı Raporu üzerindeki genel görüşmeye başlıyoruz.

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) Komisyonlardan Gelen Diğer İşler

1.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve 19 Milletvekilinin; Manisa Milletvekili Semra Kaplan Kıvrırcık ve 31 Milletvekilinin; İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku ve 25 Milletvekilinin; İzmir Milletvekili Binali Yıldırım ve 36 Milletvekilinin; İYİ Parti Grubu adına Grup Başkanvekili Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan’ın; MHP Grubu adına Grup Başkanvekili Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül’ün; Hayvanların Haklarının Korunması ile Hayvanlara Eziyet ve Kötü Muamelelerin Önlenmesi için Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Bir Meclis Araştırması Açılmasına İlişkin Önergeleri ve Meclis Araştırması Komisyonu Raporu (10/102, 461, 682, 977, 981, 982) (S. Sayısı: 132) (*) (xx)

BAŞKAN – Komisyon? Yerinde.

İç Tüzük’ümüze göre Meclis araştırması komisyonunun raporu üzerindeki genel görüşmede ilk söz hakkı önerge sahiplerine aittir. Daha sonra, İç Tüzük’ümüzün 72’nci maddesine göre siyasi parti gruplarına ve şahısları adına 2 üyeye söz verilecektir.

Alınan karar gereğince, siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmalar 1’den fazla kişi tarafından kullanılabilecektir. Ayrıca, istemi hâlinde Komisyona da söz verilecek, bu suretle Meclis araştırması komisyonu raporu üzerindeki genel görüşme tamamlanmış olacaktır İç Tüzük madde 103, 104’e göre.

Konuşma süreleri, komisyon ve siyasi parti grupları için yirmişer dakika, önerge sahipleri ve şahıslar için onar dakikadır. Komisyon Raporu 132 sıra sayısı ile bastırılıp dağıtılmıştır.

Rapor üzerinde söz alan sayın milletvekillerinin isimlerini okuyorum:

Gruplar adına: İYİ PARTİ Grubu adına Sayın Zeki Hakan Sıdalı, Mersin Milletvekili; Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Sayın Hasan Kalyoncu, İzmir Milletvekili; Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Sayın Rıdvan Turan, Mersin Milletvekili; Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Gülizar Biçer Karaca, Denizli Milletvekili, Sayın Deniz Yavuzılmaz, Zonguldak Milletvekili; Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Mustafa Yel, Tekirdağ Milletvekili.

Şahıslar adına: Sayın Saliha Sera Kadıgil Sütlü, İstanbul Milletvekili; Sayın Yunus Kılıç, Kars Milletvekili.

Şimdi görüşmelere başlıyoruz.

İlk söz İYİ PARTİ Grubu adına Sayın Zeki Hakan Sıdalı Bey’in.

Buyurun. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA ZEKİ HAKAN SIDALI (Mersin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Dün gece Hakkâri’de şehit düşen Mehmetçiklerimiz Mersinli Tolga Kaplan ve Zonguldaklı Sait Miyanyedi’ye Allah’tan rahmet, yaralı askerlerimize acil şifalar diliyorum. Türk milletinin başı sağ olsun.

Değerli milletvekilleri, yoğun ve verimli geçen bir Araştırma Komisyonu sürecinin ardından hazırlanan raporun bugün Genel Kurulda görüşülmesi hem hayvanlar hem de biz hayvanseverler adına umut verici bir gelişme olarak karşımızda duruyor. Bu konuda ne kadar az bildiğimizi fark ettik. Hayvan hakları konusunda daha yeni başlıyoruz diyebiliriz. İYİ PARTİ olarak bizim bakışımız hayata saygı prensibi üzerinden şekilleniyor. Sessiz dostlarımızı yalnızca korunması gereken varlıklar değil, hakları olan canlılar olarak görüyoruz. Hayvanların yaşam haklarının anayasal güvence altına alınmasını istiyoruz. Anayasa’da yapılacak düzenleme hayvanlara karşı uygulanan sistematik zulüm ve hak ihlallerinin engellenmesine önyak olmalıdır.

Komisyon çalışmaları sırasında çok verimli bir ortam oluştu. Tüm partilerin milletvekilleri bir arada çalışarak bu raporu hazırladık. Bugüne kadar birlikte başaramadığımız ortak, konsensüs içinde yasa yapmayı bu sefer gerçekleştirmek boynumuzun borcu. Bu yüzden yasaya dönüşmeden önce Komisyondaki mutabakat ortamının yeniden sağlanacağını umuyorum. Bu kanunu bir partinin himayesinde değil, tüm partilerin görüş birliğinde olduğu ve beraber çalıştığı bir kanun teklifine çevirirsek çok daha iyi sonuçlar alacağız; diğer kanunlarda olduğu gibi bir parti tarafından hazırlanıp muhalefet partilerinin itirazlarını içeren bir teklif olmasını istemiyoruz. Tekrar etmek istiyorum: Komisyonda parti gözetmeksizin aynı fikirde birleştiğimize göre kanun teklifini de hep birlikte hazırlamamız faydalı olacaktır.

Komisyon sürecinde alanında uzman yüzlerce kişiyi dinledik. Bu görüşmelerin sonucunda, hayvanlarla ilgili çok geniş kapsamlı ve kronik sorunların olduğunu hep beraber gördük. Aslında, bu konuda hepimizin ne kadar bilgisiz olduğunu, birçok noktayı göremediğimizi de tespit ettik.

Buradaki önemli meselelerden birisi hayvanları tanımlarken yaşadığımız kavram sorunu, öncelikle bunun çözülmesi gerekiyor. Komisyon olarak burada önemli bir adım attık. Biz, öncelikle hayvanları “eşya” “mal” olarak tanımlamaktan çıkarıp onların yaşayan, duyguları, hisleri olan canlılar olduğu konusunda mutabakat sağladık. Yapılması düşünülen kanunun “hayvan hakları kanunu” olarak teklif edilmesi dahi bu konudaki değişimi göstermekte.

Bir diğer önemli meseleyse hayvanların korunması hususunda mevcut yapının yaşadığı yetersizlik ve performans eksikliği. Ne yazık ki mevcut sisteme çok başlılık ve yetki karmaşası hâkim. Farklı kurumların yetki ve yetkisizlikleri birçok noktada çakışıyor. Bu çakışmayı gidermek için yeni bir organizasyon şemasının hazırlanması gerekiyor. Bu şemada işlevsellik, denetim, yaptırım ve sonuç odaklılık ilkeleri göz önünde bulundurulmalıdır. Bu organizasyona bağlı çözümler kamu adına yetkili tüm makamlar baz alınarak düşünülmeli. Konu, bütüncül bir bakış açısıyla ele alınarak uzmanlaşmış kadro eksikliklerinin her kademede giderilmesi, bu kadroların doğru noktalara kanalize edilmesi, yerel yönetimler üzerindeki psikolojik ve toplumsal baskıyı

(*) 132 S.Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

(xx) (10/102, 461, 682, 977,981, 982) esas numaralı Meclis Araştırması Önergisi’nin ön görüşmeleri 20/2/2019 tarihli 55’inci Birleşimde yapılmıştır.

da azaltacaktır. Her safhanın doğru işlendiği bir sistem hem hayvan hem de insan sağlığı için faydalı olacaktır.

Uzmanlaşmış kadrolar konusunu ciddi bir şekilde önemsiyoruz. Örneğin, devlet kurumlarında istihdam edilen veterinerlerin ihtisas alanlarının olması daha sağlıklı hizmet verilmesini sağlayacaktır. Hayvan bakımevinde çalışan veteriner ile mezbahada çalışan veterinerin uzmanlık alanlarının farklı olması gerekmektedir.

Bunun yanı sıra, eleştirilen bir diğer konuya belediyelerin hayvanlarla ilgili birimlerinin "sürgün merkezi" olarak adlandırılmasıdır. Doğru yerde doğru kadroların konumlanması durumunda işini severek yapan personel hiçbir sorun yaşamayacak, oradaki hayvanlara daha fazla refah içerisinde olacaktır. Şu an için hiçbir fonksiyonu, aktif denetim görevi bulunmayan il hayvanları koruma kurulları aktif hâle getirilmeli, kurulun toplanma sıklığı ve mevcut kurul üyeleri yeniden düzenlenmelidir. Çünkü bu kurulun varlığı özellikle yerel yönetimlerin ulaşamadığı taşra bölgeleri için ciddi bir önem taşımaktadır.

Sayın milletvekilleri, Komisyonumuz tarafından hazırlanan raporda yer alan, hayvanların korunmasında görevli ve yetkili kurumların netleştirilmesi, Bakanlığın denetim yetkisinin güçlendirilmesi, hayvan kolları ve hayvan hakları fonu kurulması, hayvanların kimliklendirilmesi, hayvan sahiplenme ve bakım kriterlerinin belirlenmesi, mobil kısırlaştırma sorunu ve yasaklanması, hayvanlara ilişkin süreçlerin yerine getirilmesindeki personel yetersizliği, yurt dışından kaçak hayvan girişi, yaban hayatını tehdit eden unsurlar, deney hayvanları ve etik kurallar, hayvanat bahçeleri, kara ve su sirklerinin yasaklanması gibi onlarca maddenin ele alındığı bu rapor, hayvan dostlarımız ve medeni bir toplum yaşamı için büyük bir önem arz etmektedir. Bu rapordaki kıymetli ve önemli görüşlerin eksiksiz bir şekilde kanunda da yer almasının takipçisi olacağımızı belirtmek istiyorum.

Bugün görüşmekte olduğumuz Hayvan Hakları Araştırma Raporu'nu aslında hayvanlarla ilgili çalışmalarda birinci etap olarak görüyoruz. Sorunları dinledik, kavramları belirledik ve bu hususu kamuoyunda tartışmaya açtık. Ancak ikinci etaba geçerken de aynen bu süreçte olduğu gibi bir ortak akla ihtiyacımız var, hiçbir yeri atlamadan ilerlememiz gerekiyor. Çünkü atılanlar, boş bırakılan her yerde bundan zarar görecektir hayvanlar ve insanlar olacaktır. Hayvanların sorunlarını giderebilmek adına ciddi bir maddi kaynağa ihtiyacımız olduğunu hepimiz biliyoruz. Bu sebeple, Komisyon da dile getirdiğimiz, hayvan refah fonunun gerekliliğini bir kez daha dile getirmek istiyorum. Bu konudaki ek görüşümü de tekrar etmek istiyorum: Fon kaynaklarının dağıtımı esnasında belediyelere pay aktarılması netleştirilmeli ve hayvanlarla ilgili kesilen cezalar icracı belediyelerin bütçesine aktarılmalıdır. Sokaklardaki, bakımevlerindeki hayvanlara baktığımızda, ne yazık ki birçoğunun sahiplenilip sonra terk edilmiş hayvanlar olduğunu görüyoruz. Yıllarını ev koşullarında, insan kontrolü altında geçirmiş, onlarla duygusal bağlar kurmuş hayvanların sokaklara, bakımevlerine, kırsal alanlara terk edilmesi, onları doğrudan ölüme mahkûm etmek demektir. Bu olumsuz durumun önüne geçebilmek, hayvan sahiplendirme kriterlerinin belirlenmesiyle olur. Hayvan sahiplenecek kişinin daha önce bir hayvanı terk edip etmediği, hayvan bakım giderlerini karşılayıp karşılayamayacağı, hayvana bakacağı yerin fizikî şartlarının etolojik ve tür özelliklerine uygun optimum şartları taşıması muhakkak göz önünde bulundurulmak zorunda.

Hayvanları, artık, hevesimizi aldıktan sonra bir köşeye bırakabileceğimiz eşyalar gibi görmekten vazgeçmeliyiz. Bunun için ciddi ve caydırıcı cezai yaptırımlara ihtiyaç var. Örneğin bu eylemi gerçekleştiren kişilere yüksek miktarda para cezası verilmesi yanı sıra, bir daha hayvan sahiplenmekten men edilmesi yerinde bir yaptırım olacaktır. Mevcut yasalarda hayvanlara karşı işlenen suçlardaki cezalar caydırıcı değildir ve çoğu suç kabahat kabul edilerek idari para cezasıyla geçiştirilmektedir. Örneğin bir hayvan öldürüldüğünde, eğer sahipliye mala zarar verme fiili üzerinden işlem yapılabilir; sahipli değilse bu işlem de yapılamıyor. Bir hayvanın ateşli silahla öldürülmesi durumunda yalnızca, genel güvenliğin tehlikeye sokulması maddesiyle işlem yapılabilir; o da ateş edilen yer meskûn mahal olursa. Hayvanların zehirlenmesi konusu da yalnızca, çevrenin kasten kirlenmesi bağlamında ele alınabiliyor. Hayvan dövüştürmekse yalnızca kumar suçuna dâhilindedir. Böylece, mevcut yasalar, caydırıcı olmayı bırakın –söylemekten utanıyordum- teşvik edici bir hâl alıyor. Hiçbir canlının hayatına son vermenin parasal bir karşılığı olamaz, bunu kabul etmiyoruz. Bu tarz canice işlemleri gerçekleştirenler muhakkak ki hapis cezasıyla yargılanmalıdır. İşlediği suçun mahiyetine göre ise rehabilite edilmek adına, hayvanların yararına kamu hizmetinde bulundurulması hükmü getirilmelidir. Yaptırılacak bu hizmetle birlikte suç işleyen kişilerin hayvanların da kendisi gibi doğanın bir parçası ve üyesi olduğu düşüncesi muhakkak ki kuvvetlenecektir. Bu sebeple caydırıcı çözümler getirmek zorundayız ve bu çözümlerde sahipli, sahipsiz hayvan ayrımı yapmadan hareket etmeliyiz. Sokaktaki dostlarımız sürekli katliam haberleriyle gündeme geliyor. Türk toplumu olarak artık bir katliam haberi daha duyacak sabrımız kalmadı. Meclisimiz bu sorunu kökünden çözecek kudrete sahip, bir an önce harekete geçmeli, artık daha fazla vicdanlarımızı sınamamalı. Komisyon da dile getirdiğim bir öneriyi burada da tekrar etmek istiyorum: Hayvanlara karşı işlenen suçların gösterge suçu olarak nitelenmesi gerekiyor.

Sayın milletvekilleri, mevcut yasalarımızda bulunmayan bu kelimeye dikkat ediniz: "Gösterge suçu." Yapılan araştırmalara göre, ilerleyen yaşlarda suç işleyen kişilerin geçmiş yıllarda hayvanlara şiddet uyguladıkları büyük bir oranda tespit edilmiştir. Bu "gösterge suçu" kavramının acı örneklerinden birine büyük bir üzüntüyle yakın zamanda hepimiz şahitlik ettik. Ordu'da Ceren Özdemir kızımızı katleden cani katilin de önceki dönemlerde hayvanlara şiddet uyguladığı kendi ifadelerinde yer aldı. Bu sebeple gösterge suçu olarak tanımlanacak bu fiili işleyenlerin profillerinin çıkarılması ve cezalandırmanın yanısıra rehabilitasyona tabi tutulmaları sonraki dönemlerde işleyecekleri suçları engelleyebilecektir.

Şehirlerimizin sokaklarında yaşayan hayvanlarımızın sayısını henüz bilmiyoruz. Bu hayvan popülasyonunu kontrol altına alma ciddi bir eksikliğimiz, bilgi eksikliği de aynı zamanda rasyonel çözümü imkânsız hâle getiriyor. Yapılacak olan çipleme ve kimliklendirmeler için tek bir veri tabanı oluşturulmalı ve görevli kurumlar yaptıkları işlemleri bu ulusal veri tabanına girmelidir. Kimliklendirme konusunda ulusal düzeyde tek bir merkez oluşturursak tüm verilerin burada toplanmasını sağlayabiliriz. Örneğin Tarım ve Orman Bakanlığı bünyesinde bir hayvan nüfusu genel müdürlüğü kurularak sahipli, sahipsiz hayvanlar, besi hayvanları, kümes hayvanları, tek tırnaklıların kimlik bilgileri bu müdürlük havuzunda toplanmalıdır. Kurulmasını önerdiğimiz bu genel müdürlüğün taşradaki işlerini yerel yönetimlere bağlı veterinerlik müdürlükleri yapabilir. Bunun yanı sıra tüm yurt genelinde bir kısırlaştırma seferberliği başlatılmalı. Bu seferberlik sivil toplum kuruluşları, ilgili bakanlıklar, veterinerlik fakülteleri, yerel yönetimler ve medya desteğiyle bir bütün olarak yönetilmelidir.

2014-2018 verilerine göre, zoonotik hastalıklarda da sürekli bir artış yaşandığı tespitinde bulunmamız mümkün. Avrupa ülkelerinde neredeyse sıfır rakamına kadar indirilmiş olan kuduz hastalığının ülkemizde hâlen varlığını sürdürdüğü ve hatta son dört yılda 100 bin vaka artışı olduğu belirtiliyor. Bu artışlar ülkemizde kuduzla mücadele noktasında yetersizlik ve başarısızlığı gösteriyor. Zoonotik hastalıkların önlenmesi için sorunların net belirlenmesi, çözüm için gerekli desteklerin sağlanması ve bir zoonotik hastalıklarla mücadele eylem planının hazırlanarak uygulamaya konulması da acilen gerekli.

Değerli milletvekilleri, aslında bizim kanun değişikliğinden öte bir zihniyet değişikliğine gitmemiz gerekiyor. Eğer bu zihniyet değişikliğini sadece kanunlara bırakırsak yeni kanunlar çıkaracağız, kurumları düzenleyeceğiz, cezaları koyacağız ama nihayetinde, toplumun genelini yönlendirip bilgilendirmediklerimiz takdirde sadece bir ceza mekanizması çalışacak. Bizim yalnızca sopaya değil, havuca da ihtiyacımız var. İnsan yaşamının en erken evresinden başlamak üzere verilecek eğitim ve değerler bütünü özellikle her tür canlının yaşama hakkını koruyabilme bilinci adına atılacak en kıymetli adım olacaktır. Eğitim, suç oluşumunu engelleyecektir. Cezai kanunlar suç oluştuktan sonraki sürecin düzenlenmesini yapmaktadır. Ceza fiziksel olarak oluşmadan toplum şuuruyla doğru kazanımlar yapmak suçu azaltacaktır. Bu kazanımları elde etmek ise ancak eğitimle

mümkündür. Bu iş yalnızca müfredata ekleyerek de olmaz. Çocuklarımızın büyüüp işe el atmasını bekleyecek kadar hayvanların vakti yok. Bunu kamu spotlarında, belirli popüler televizyon programlarında, sinemalarda, ibadet yerlerinde daha fazla işlememiz lazım. Sadece hayvanları koruma gününde o dostlarımızı anmak yetmiyor. Her canlının yaşam hakkına saygı duyabilme ve koruyabilme bilincini yediden yetmişe herkese aşıladığımız takdirde bu konuda başarılı olmuş olacağız ve Komisyon çalışmaları işte o zaman amacına ulaşmış olacak.

Hayvan sevgisi ve hayvanlarla birlikte yaşamak, mevcut sistem içerisindeki hayvanat bahçeleri, yunus parkları, sirkler ve benzeri gösteri merkezlerinde hayvanları doğal ortamlarından koparıp esaret altında tutmak demek değildir. Ülkemizin imzalamış olduğu uluslararası anlaşmaların birçok maddesini de çiğneyen ve teknik olarak yasalara aykırılık teşkil eden bu tür merkezlere ruhsat verilmemelidir. Eğer çocuklarımızı hayvan sevgisi, bilimsel merak ve doğa koruma anlayışı aşılamak istiyorsak 7 boyutlu görüntülü lazer teknolojileri ve hologram temelli sistemler de artık mevcut. Hiçbir hayvanın esaret altında tutulmadığı ve insanlar için herhangi bir risk barındırmayan bu uygulamalar ülkemizde teşvik edilebilir. İçinde bulunduğumuz yüzyılda Türkiye'nin ihtiyacı olan, bu tür gelişmiş eğitim ve eğlence araçlarıdır.

Ülke gündeminde büyük yer tutan bir diğer konu ise fayton kullanımıdır. Bu konu ciddi bir şekilde ele alınarak hayvan refahına yönelik kalıcı çözümleri rapora uygun olarak kanunlaştırmalıyız. Hayvanlarla nasıl birlikte yaşayacağımıza dair bir kültür, zihniyet oluşturmamız lazım ki hayvanlarımız bundan gerekli faydayı sağlayabilsin. Türk toplumunun tarihî süreç içinde her zaman hayvanlarla çok iyi bir ilişki içerisinde olduğu hepimizin malumu. Kuş köşkları yapan, sokak hayvanları için tedavi ve beslenme merkezleri kuran, vakıflar açarak göçmen kuşların bile tedavisine kaynak yaratan bir milletiz. Maalesef ki son zamanlarda bu ruhu kaybettiğimizi görüyorum. Bu ruhu tekrar yakalamamız gerekiyor. Ben eminim bu Meclisin tüm üyeleri bunu yakalayabileceğimize inanıyordur; gereğini yapmalıyız.

Araştırma Komisyonunda görev alan ve bu raporun hazırlanmasında emeği geçen tüm Komisyon üyelerine, Meclis personeline, Komisyon toplantılarına gelerek değerli görüşlerini paylaşan hayvanseverlere, sivil toplum temsilcilerine, bürokrat ve akademisyenlere teşekkür ediyor, kanun hazırlama sürecinde kıymetli görüş ve desteklerine başvurulacağını umut ediyorum.

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Sayın Hasan Kalyoncu.

Buyurun. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA HASAN KALYONCU (İzmir) - Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; Hayvanların Haklarının Korunması ile Hayvanlara Eziyet ve Kötü Muamelelerin Önlenmesi İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonunun Raporu hakkında Milliyetçi Hareket Partisi adına söz almış bulunuyorum. Yüce Meclisimizi saygıyla selamlarım.

Değerli milletvekilleri, benim de üyesi olduğum bu Araştırma Komisyonu Mecliste bulunan bütün partilerin ayrı ayrı verdikleri önergeler üzerine kurulmuştur. Bundan anlamamız gereken şey belki sonunda ulaşacağımız noktayı göstermesi bakımından ibretliktir. Bütün parti grupları, siyasi düşüncelerimizdeki farka rağmen, hayvanlara eziyet ve kötü muamelelerin toplumsal bir sorun hâline geldiğini ve hayvanların korunması gereken hakları olduğunu tespit etmişlerdir. Bu uzlaşma takdire değer görünse de aynı zamanda toplumumuzun üzücü derecede bir yozlaşmayla karşı karşıya kaldığı gerçeğinin farkına varmamız açısından da önemlidir.

Hayvanlara eziyet eden insanların daha yoğun ve acımasız şekilde insanlara da eziyet ettiğini kamuoyuna yansıyan haberlerden hepimiz biliyoruz. Çocuk ve kadınlara karşı uygulanan şiddet, istismar ve tecavüz vakaları, sağlık çalışanlarının maruz kaldığı şiddet, trafikte çıkan tartışmanın kavga ve ölümlerle sonuçlanması gibi olaylar toplumsal olarak bir sükûnete ihtiyacımız olduğunu göstermektedir; dolayısıyla, bu cinnetten zarar gören sadece hayvanlar değildir.

Hayvan hakları konusuna gelecek olursak, öncelikle, böyle bir sorunumuzun varlığına millet olarak şaşırmamız gerektiğini ifade etmeliyim. Neden? Çünkü biz toplum olarak ahırdaki ineğe, ata, karakaçana, kapıdaki karabaşa ve hemen dibimizdeki kediye adlar veren ve hatta gurbetten yazılan mektuplarda ailenin fertleri gibi hâl ve hatırlarını soran insanlardık. Türk kültürüne baktığımızda, evcil hayvanların sadece ekonomik ve fonksiyonel değerleriyle değil, can taşıyan birer varlık olarak görüldüğüne şahit oluruz; hatta şehirlerde kuşların bakımına hizmet eden vakıflar kurmuş bir medeniyetin çocuklarıyız. Ağır kış şartlarında yaban hayvanlarına bile yem vermek için zahmetlere giren insanların varlığını da göz ardı edemeyiz. Bu ruhu toplumun geniş kesimlerinin hâlâ koruduğunun farkındayız ve biz, o kültürün ve değerlerin sürdürücüsü Türk milletiye. Millî kültürümüzün temel motifi hâlini almış olan İslam inancı da tabiatla uyumlu yaşamayı ve ister evcil olsun ister yabani olsun bütün hayvanlara şefkat ve ihtimamla davranmayı gerektirmektedir.

Sayın milletvekilleri, Kur'an-ı Kerim'e şöyle bir baktığımızda, ekosistemin önemli üyeleri olan hayvanlara verilen önem hemen fark edilir. Kur'an'ın bazı sureleri çeşitli hayvan adlarını taşır. Ayrıca, Kur'an'ın çeşitli yerlerinde çeşitli hayvanlardan da bahsedilir. Bu, Kur'an-ı Kerim'in hayvanlara verdiği değeri göstermektedir. Kur'an'ın hayvanlarla ilgili dikkat çekici bir yönü de, hayvanların da bizler gibi "ümme" olduklarının ifade edilmesidir. İslami gelenek ve kaynaklarda özel ve önemli bir kavram olan "ümme"nin, Enam suresi 38'inci ayetinde hayvanlar için de kullanılması gerçekten dikkat çekicidir: "Yeryüzünde yürüyen hiçbir hayvan ve iki kanadıyla uçan hiç bir kuş yoktur ki onlar da sizin gibi birer ümmet olmasınlar. Biz kitapta hiç bir şeyi eksik bırakmamışızdır. Sonra onlar Rablerinin huzurlarına toplanacaktır." Elmalılı Hamdi Yazır'a göre, sürünen, uçan, koşan bütün hayvanlar, hepsi aslı yaratılışları ve varlık nizamlarıyla ilahi kudretin birer delili ve hikmet kitabının ayetleridirler. Bütün hayvanların böyle birer ayet olduğunu anlamak ve benzerliklerden sonuç çıkarmaya çalışmak da insanın vazifesidir.

Peygamber Efendimiz'in bildirdiğine göre, hesap gününde boynuzsuz koyunun boynuzlu koyundan hakkını alacağı bir hakikattir. Peygamber'imiz fiilen çevrecilik yapmış, çeşitli vesilelerle Müslümanlara bu konuda tavsiye ve öğütler vermiştir. Hazreti Peygamber kendi devrinde çevreciliği bir siyaset hâline getirmiştir.

Değerli milletvekilleri, bizim hayvan hakları meselesine bakışımızı Türk kültürü ve İslam ahlakının yaklaşımı çerçevelemektedir. Bütün doğa gibi hayvanlar da yeryüzünde insanın yararlanması içindir ve ona emanettir. Can sahibi her varlık ayrıca azizdir. Kaldı ki kadim anlayışımızda suyun, dağın, ağacın bile bir canı, ruhu olduğu kabul edilmiştir. İnsan, hayvan, çevre arasında sıkı bir ilişki söz konusudur.

Canlılar kendileri için en uygun çevrede hayatlarını sürdürürler ve ekolojik dengeyi bozmadan birbirleriyle etkileşimde bulunurlar. Bu dengede meydana gelecek bir aksaklık o ortamdaki tüm canlıları etkilemektedir. Bu durum sadece karasal ortamda değil, sucul ortamda da aynı şekilde cereyan eder.

Doğada besin zinciri ve enerji piramitleri birbirlerine bağımlı olan canlı gruplarından oluşturulur. Bu sebeple insan hayatının varlığı ve sürdürülebilirliği diğer canlı gruplarına bağımlıdır.

Burada raporunu değerlendirdiğimiz araştırma komisyonunun kuruluş gerekçesi olan hayvan hakları denilince konunun magazin boyutunun öne çıkartıldığı ve fayton atları ile sokak hayvanlarına indirildiği görülmüştür fakat meselenin bundan ibaret olmadığı ortaya çıkan raporla ayrıntılı biçimde açıklanmaktadır. Her şeyin başında, hayvanlara karşı eziyet ve kötü muamele yapılmasının önüne geçilmelidir. Biraz önce ifade ettiğim gibi, bu canlar bizim can yoldaşımızdır.

Hayvanlara her türlü fiziksel zarar verenlere karşı yaptırımların caydırıcı düzeye getirilmesi ve tavizsiz uygulanması gerekmektedir. Hayvanlara karşı işlenen suçların ceza kapsamına alınması gereklidir. Ancak şehirlerimizin sokaklarının önce sahiplenilip bakamayınca terk edilmiş hayvanların doğal yaşam alanı hâline getirilmesinin de hem güvenlik hem de sağlık açısından getirdiği riskler vardır. Bu anlamıyla dünya uygulamaları da incelenerek hem insan hem de hayvanlar için sürdürülebilir bir modelin oluşturulması gerekmektedir.

Şehir parklarının serbest dolaşan tasmaşız, tanımsız ve sahihsiz hayvanların barınağı hâline gelmesi, başta çocuklar olmak üzere o parklarda hoş zaman geçirmek isteyen halkımız için de sorunlar oluşturmaktadır. Buna çözüm bulmakta yerel yönetimlerin hem maliyet hem de nitelikli personel yokluğu dolayısıyla yetersiz kaldığı ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla merkezî hükûmetin burada sorumluluk alması gereklidir. Sokaklarda hayvan popülasyonunun hızla artmasının önüne geçilmelidir. Bunun gerçekleştirilebilmesi için kısırlaştırma çalışmalarının bir an önce tamamlanması gerekmektedir. Kısırlaştırmanın tamamlanması uzun vadede sorunun kesin çözümüdür. Kısırlaştırma işlemlerinin bitirilmesinin ardından hayvan sahiplendirme işlemlerinin düzenlenmesi ve hayvanlara mikroçip, etiket ve kimlik uygulamaları, sorunun tamamen çözülmesi anlamına gelmektedir. Bu işlemler tam anlamıyla gerçekleştirildikten sonra hem belediyeler üzerindeki hem de merkezî hükûmet üzerindeki maddi yük de ortadan kalkacaktır.

Hayvanların ömür uzunlukları göz önüne alındığında problem oluşturan durumlar yaklaşık on yıl gibi bir zaman süreci içerisinde ortadan kalkacaktır. Tabii ki bunun ortadan kalkabilmesi için az önce söylediğimiz durumların gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

Aynı şekilde, sahipleri tarafından orman gibi yaban ortamlara terkedilen evcil hayvanlar da hem kendileri tehlike altına girerken hem de bırakıldıkları ortam için tehdit oluşturmaktadırlar. Belediyeler tarafından işletilen veya denetlenen barınakların yeterli düzeye getirilmesi için finansal ve insan kaynağı desteği sağlanmalıdır. Bu kapsamda, gönüllü kuruluşların da etkin bir şekilde çözüme katkı sağlamaları için gerekli önlemler alınmalıdır.

Sayın milletvekilleri, bugün dünyanın her yerinde nesli tükenme tehlikesi altında olan birçok hayvan ve eziyete uğrayan birçok canlı mevcuttur. Bunun en son örneği açık ve net olarak Avustralya'da kendini göstermiştir. Söylenen hayvansever olan dünya Avustralya'daki deve katliamına sessiz kalmaktadır. Sebep her ne olursa olsun, bu katliamı şiddetle kınıyorum. Orada öldürülen develer rahatlıkla bölgeden tahliye edilebilirdi.

Hayvanların korunması için kanunlar oluşturanın yanında emniyet birimleri içerisinde bir birim oluşturulması da gerekmektedir. Ve bu birim sadece koruma amacıyla oluşturulmamalı, aynı zamanda kurtarma ve acil tıbbi müdahaleyi de yapabilecek bir birim olmalıdır. Ayrıca hayvan saldırılarına da müdahale edebilecek yeterlilikte olmalıdır. Bu birim oluşturulurken veteriner hekimlerden ve biyologlardan istifade edilmeli ve bu meslek gruplarına da istihdam alanı oluşturulmalıdır. Ayrıca, bu birimin sadece evcil hayvanları değil, vahşi hayatı da denetim altına alması sağlanmalıdır.

Tüm bunların yanında, hayvan ve doğa sevgisinin çocuklarımıza aşılanması gerekmektedir. Bu durumu gerçekleştirecek olan birim ise Millî Eğitim Bakanlığıdır fakat ders müfredatlarına baktığımızda biyoloji ders saatlerinin azaltıldığı net olarak görülmektedir. Biyoloji ders saatlerinin artırılması ve müfredatın yeniden düzenlenmesi gerekmektedir.

Sadece üniversiteye hazırlık değil, aynı zamanda yeşil bir geleceğe, hayvan ve bitkileri korumaya hazırlık da düşünülmeli ve eğitim bu yönde yapılmalıdır. Ülke genelinde yayılış gösteren hayvanlar gençlerimize tanıtılmalı, insan yaşamı ve ekosistem üzerindeki etkileri ve değerleri anlatılmalıdır. Bu eğitimler anaokulundan başlatılmalı, değerler eğitimine önem verilmeli, çevre ve hayvan sevgisi yanında, Türk milletinin değerleri de çocuklarımıza öğretilmelidir. Aynı zamanda, çocuklarımıza bu cennet vatanımızda var olan her şeyin korunması ve geleceğe aktarılması gerektiği benimsenmelidir. Vatan sevgisinin sadece bir kara parçasıyla sınırlı olmadığı, tüm değerlerinin korunması ve yaşatılması gerektiği öğretilmelidir.

Biyolojik bir varlık olarak dünyaya gelen insan, yaşadığı toplumda ilerleyerek sosyal bir varlık hâline gelmektedir. Bu süreçte en önemli etkenlerin başında aile ve okul gibi kurumlar gelmektedir. Aile, çocuk için doğal eğitmendir, okul ise profesyonel rol oynayan eğitmendir. Bu yüzden, okul, çocuğu hayata hazırlayan, onun sosyalleşmesinde rol oynayan en önemli kurumdur. Dolayısıyla okullar salt bilgi vermeyi hedefleyen kurumlar değil, bireyi hayata hazırlayan beceriler de kazandırmayı amaçlar. Eğitici kol çalışmaları bireyi hayata hazırlayan çalışmalardan birisidir. Eğitici kol çalışmalarında verilen eğitim, insanın doğasındaki fiziksel, zihinsel ve ahlaki yeteneklerin geliştirilmesi süreci olarak tanımlanabilir.

Hayvanları koruma kolu eğitici kol çalışmaları kapsamında aktif hâle getirilerek, özel gün ve haftalarda okullar, belediyeler ve diğer kuruluşlar arasında etkinlikler, barınak ziyaretleri düzenlenmeli, okullarda çıkarılan dergi ve gazetelerde etkinliklere ve hayvan hakları konusuna yer verilerek, okullarda film, belgesel ve benzeri gösterimler izletilmelidir. Tüm bunların yanında mükemmel bir kanun yapmak da sorunların çözümünde yeterli değildir. Çıkarılan kanunların işleyişini incelemek için denetim mekanizması sağlanmalıdır. Denetim doğru düzgün yapılmadıktan sonra hedeflenen amaca ulaşmak mümkün olmaz. Ayrıca, oluşturulacak olan yasal düzenleme, suçu önleyici mahiyette ve caydırıcı nitelikte olmalıdır.

Katkıda bulunduğumuz Komisyon raporu, hayvan haklarıyla ilgili eksiklikler ve yapılması gerekenleri kapsamlı şekilde ortaya koymuştur. Fakat önemli bulduğum birkaç hususu da sizlerle paylaşmak istiyorum.

Hayvanları Koruma Kanunu'nun adı "Hayvan Hakları Kanunu" olarak değiştirilmelidir. Popülasyon kontrolü amacıyla öncelikle şehirlerdeki sahipli ve sahihsiz hayvan sayısının coğrafi olarak dağılımı tespit edilmeli ve buna göre de eylem planı oluşturulmalıdır.

Hayvanlara yönelik yapılan, bir hayvan neslini yok etme, öldürme, acımasızca eylemlerde bulunma, cinsel istismar ve dövüşürme eylemleri suç kapsamına alınmalı, ev hayvanlarını terk edenlere idari para cezaları artırılmalı ve hayvan sahibi olmaları engellenmelidir. Cezalandırılmada "sahipli-sahihsiz hayvan" ayrımına son verilmelidir. Hayvanlarla ilgili eğitici yayınlar, zorunlu yayın kapsamında tekrar yayınlanmalıdır. Kaçak avcılıkla etkin mücadele edilmeli, kaçak avcılık kabahat değil, suç kapsamına alınmalıdır. Yaban hayatının korunması ve sürdürülebilirliğinin sağlanması gerekmektedir. Ülkemizde kürk hayvanı üretiminin ve ithalatının yasaklanması gerektiği değerlendirilmelidir. Faytonların ulaşım amacıyla kullanılmaması, ulaşım gereksinimi olan bölgelerde ivedilikle elektrikli ulaşım araçlarının kullanımına geçilmelidir. Faytonlarda kullanılan atların da rehabilitasyon merkezlerine alınması gereklidir. Eğitimde, deney hayvan kullanımının azaltılması için üniversitelerde deneylerde alternatif bilimsel yöntemlerin kullanılması teşvik edilmelidir. Öğrencilerin, profesyonel düzeyde bile olsa bir canlıya zarar vermeye veya öldürmeye zorlandıklarında insan dışı canlıların yaşamına duyarlılıklarını kaybetmesi önlenmelidir.

Milliyetçi Hareket Partisi olarak bizim, hayvanlara karşı işlenen suçların Ceza Kanunu kapsamına alınması yönünde tavrımız net olup bu durum liderimiz Devlet Bahçeli Beyefendi tarafından kamuoyuyla paylaşılmıştır. Sayın Genel Başkanımızın ifadeleriyle, Hayvanları Koruma Kanunu'nda ihtiyaç duyulan iyileştirmeleri de kesinlikle sağlayacağız, bu konuda desteğimiz tamdır. Yine Sayın Genel Başkanımızın ifadeleriyle, hem insan hem de hayvan katilleriyle mutlaka hesaplaşacağız.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (MHP ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Sayın Rıdvan Turan.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA RIDVAN TURAN (Mersin) - Sayın Başkan, değerli vekiller ve televizyonları başında bizi izleyen değerli halkımız; hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Evet, yasalar önemli ama yasalardan daha önemlisi galiba zihniyetler. Bizim hayvanları koruma noktasında sağlam ve köklü bir zihniyet değişikliğine ihtiyacımız var. Aslında temel mesele şu: Biz insan olarak kendimizi bu ekosistemde, bu dünyada nerede konumlandırıyoruz? Eğer diğer canlıların de en az bizim kadar eşit yaşama hakkına sahip oldukları kanısında değilsek, eğer insan merkezli bir dünya tasavvuruna sahipsek, eğer her şeyin bizim için olduğunu ve her şey üzerinde sonsuz tasarruf hakkına sahip olduğumuzu düşünürsek değerli vekiller, hayvan hakları ilanihaye karşılanamaz, hayvan haklarına ilişkin yasal düzenlemeler yapılsa da zihniyet değişikliği söz konusu olmaz ama eğer insan dışındaki bütün canlıları da bizimle eşit yaşama hakkına sahip canlılar gibi görürsek yani aslında demokratik bir ilişki tesis edersek işte o zaman hayvan haklarını tanımak ve hayvan hakları noktasında ivedi adımlar atmak mümkün olur.

Bakın "egolojik" bir toplum içerisindeyiz. İnsanı her şeyin tepesinde gören; istediğini asan, istediğini kesen; hayvan üzerinde ve doğa üzerinde her türlü tasarrufa sahip olan bir toplumsal form içerisinde yaşıyoruz ne yazık ki. Şu gördüğünüz grafik doğrultusunda düşünüldüğünde buradan hayvan haklarına ilişkin doğru dürüst bir düzenlemenin çıkması ya da bunun uygulanabilmesi mümkün değil. İnsanın, erkek formunda aynı zamanda, en tepede olduğu ve hiyerarşik bir biçimde yukarıdan aşağıya bütün canlıların dizildiği bir "egolojik" toplum. "Egolojik" toplumdaki ekolojik topluma geçmenin zamanı gelmiştir değerli vekiller.

Ekolojik toplum, insanı diğer canlılar gibi dünyada yaşam hakkına sahip olan, herkesin hakkını gözetken ve bu anlamda dünya merkezli, insan merkezli bir dünya tasavvuruna sahip olmayan toplum demektir.

Ekolojik toplum, aynı zamanda hayvan haklarının iadesi noktasında hayvanlara gereken değerin gösterilmesi, bir bütün olarak doğanın korunması noktasında dönüşmemiz gereken zihniyettir. İşte, yasalar değil, esasen zihniyet değişikliğidir önemli olan derken buradan buraya geçişi kastediyorum. Buraya geçtiğimiz koşullarda ancak ve ancak hayvan haklarına riayet eden bir toplumsal yaşamı hep beraber kurabiliriz.

Değerli arkadaşlar, egolojik toplum, kibirdir, her şeyin üstünde kendini görmektir, diğerlerinin hak ve hukukunu nazariitbarı almamak demektir. Oysa insan niye bu kadar kibirli, niye egolarına bu kadar bağlı? Size bir şey söyleyeyim: Yüzde 16 oranında lahanaya benzediğinizi genetik olarak biliyor musunuz? Yüzde 98 oranında da şempanzeye benziyorsunuz arkadaşlar. Hâl böyleyken insanın kendisini bütün canlıların üzerinde görerek -deyim yerindeyse- onlara işkence çekirtmesi bir defa felsefi olarak kabul etmememiz gereken bir şeydir, reddetmemiz gereken bir şeydir.

1500'li yıllardan bu yana 780'den fazla hayvan türü dünyadan yok oldu değerli arkadaşlar ve insanın dünyada arziendam ettiği zamandan bu zamana kadar da bütün hayvanların yüzde 83'ü insan sebepli bir biçimde ortadan kalkmış durumda. İnsanı buradan çekip çıkarsak dünyanın kendisini onarması için biliyor musunuz 5 ila 7 milyon yıl arasında bir zamana ihtiyaç var, en azından bilim insanları böyle söylüyorlar.

Peki, niye böyle? Çünkü aslında sermaye düzeni, doğadan sürekli alan, doğaya bir şey katmayan, sürekli doğayı kirleten bir niteliğe sahip. Bakın, eğer Çinliler, Çin halkı ABD'li halk gibi tüketmeye kalksa tam 6 tane daha dünyaya ihtiyacımız var. Fakat buna rağmen bir büyüme merakı burada da çok fazla kullanılıyor; buna rağmen mülkiyetin sınırsızlığı, daha fazla mülk edinme fikri insanı esir almış durumda. Değerli arkadaşlar, nereye kadar büyüyebilirsiniz; dünyanın sınırları belirli, rezervler belirli, doğanın kaldırabileceği yük belirli? İşte, sermaye düzeninin yani kapitalizmin, bu kadar dizginsiz bir biçimde doğayı insan için bir hâle getirirken çok ettiği şeylerin başında hayvanlar geliyor ve ne yazık ki hayvanların hukuku geliyor.

Develerden bahsedildi. E kardeşim, muhtemelen ormanı yakan develer değildirdi değil mi? Ekolojik krizin sebebi de develer değil ama her zaman olduğu gibi, insanın, özellikle kâr hırsına sahip olan insanın doğayı getirdiği yerin ceremesini ne yazık ki hayvanlar çekiyor. "Kapitalizm, gölgesini satamadığı ağacı keser." derler. Gerçekten, sistemin doğa üzerindeki bu tasallutu hayvanların büyük kitleler hâlinde yok olmasına sebep oluyor. Kendi ülkemiz üzerine bile konuşsak 60'larda, 70'lerde var olan pek çok endemik türün neslinin artık ne yazık ki tükendiğini söyleyebiliriz.

Bu Komisyon raporu başarılı bir rapordur, emeği geçen bütün arkadaşlara teşekkür etmek istiyorum ancak "Zaten uygulanmayacak buradan neşet edecek yasa, bu sebeple çok da önemli değil." fikrine bağlı kalınarak bu kadar ciddi bir uzlaşmanın olduğunu da düşünmek istemiyorum doğrusunu isterseniz. Evet, anlaşılan konular önemlidir ve anlamlıdır, evet, bizi bir adım daha ileriye taşımaktadır ancak -ki birazdan şerhlerimiz de var, onlardan da bahsedeceğim- bunların mutlaka ve mutlaka uygulanması gerekir. Önce zihniyet değişikliği, ardından gelen yasal değişikliklerle birlikte yapılması gereken şey, esas olarak, ortak bir yasa olmalıdır.

Değerli arkadaşlar, bizim iki açıdan şerhimiz var. Bunlardan bir tanesi, ülkemizde yaşanan faytonlar meselesi. Özellikle Ada'yla müsemma olan bu konu kanayan yara niteliğinde. Raporda turistlik amaçla, daha doğrusu tarihî değer taşıdığı için belirli alanlarda, kısa mesafelerde faytonculuğun devam edebileceğine ilişkin bir ibare var. Biz Halkların Demokratik Partisi olarak, faytonculuğun Ada'da ya da başka yerlerde tamamen kaldırılmasından yanayız. Hayvanlara işkence çekirilerek kültür yaşıtılmaz değerli arkadaşlar. Ayrıca, atlar çok önemli bir ruam hastalığı rezervuarı hâlinde. Ada'nın tümü deyim yerindeyse rezervuar hâline dönmüş durumdadır. Ruam hastalığı -içimizde hekimler var, bilirler- son derece tehlikeli bir hastalıktır. Bu nedenle, biz, HDP olarak fayton taşımacılığının tamamen kaldırılmasını talep ediyoruz.

İkinci mesele ise hayvan deneylerine ilişkin sorunlar. Burada, "Bilimsel sebeple olursa yapılabilir de başka sebeple olursa yapılamaz." gibi ibarelerin anlamlı olmadığı kanısındayız. Şundan dolayı: Vallahi, kimse "Ben, keyif için kobayları doğruyorum, köpeklerin koroner damarlarını bağlayıp nasıl öldüklerine bakıyorum." falan demiyor, herkes bilimsel bir sebeple bunu yapıyor ama dünyanın başka yerlerinde uygun modeller var yani hayvan deneylerini atarmayacak uygun modeller var. Bu sebeple, biz, HDP olarak aynı zamanda hayvan deneylerinin de azaltılmasını değil tam anlamıyla ortadan kaldırılmasını savunuyoruz.

Değerli arkadaşlar, burada öneri olarak özellikle şunun altını çizmek isterim: Hayvanların yaşam hakları mutlaka ve mutlaka Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın teminatı altına alınmak zorundadır. Anayasa'da hayvan tanımı yapılmalıdır, Anayasa'ya "Devlet doğal hayatı ve hayvanların yaşam haklarını korumakla mükelleftir." diye bir madde eklenmelidir. Bu çerçevede zaten hayvan hakları kanunu çıkartılacak, buradaki tartışmalar yasaya dercolacak. Bunun olumlu bir gidişat olduğunu düşünüyorum.

Mevzuatta sahipli/sahipsiz hayvan ayrımı kaldırılmalıdır. Sahipli hayvanlar kadar sahipsiz hayvanların da hakkı hukuku vardır. Ayrıyeten, çiftlik hayvanı, şehir hayvanı, yaban hayvanı gibi oluşturulmuş olan kategorik farklılıklara şehirde bizimle birlikte yaşayan yaban hayvanları kategorisinin de eklenmesi gerekir. Ama şurası çok önemli: TCK'de mutlaka "hayvanlara karşı işlenen suçlar" bölümü yer almalıdır. Hayvana yönelik gerçekleştirilen öldürme, zalimce davranış, cinsel şiddet, işkence, hayvan dövüşürme, bir hayvanın neslinin yok edilmesi gibi fiillere mutlaka hapis cezası getirilmelidir ve getirilen hapis cezası da asla ve asla, yok, hükmün açıklanmasının geri bırakılması, yok, mahkemede uygun tavrı görüldüğü için bilmem ne olması, seçenek yaptırımlara yönelinmesi ya da hapis cezasının ertelenmesi gibi bir niteliğe sahip olmamalıdır. Hâkim tarafından takdirî indirim yapılmamalıdır.

Bu mesele çok önemli ve çok temel bir meseledir değerli arkadaşlar.

Yine, hayvana şiddet eğer Tarım ve Orman Bakanlığının görevlileri ya da belediyelerin görevlileri tarafından yapılmış ise -ki bunların vazifesidir hayvanların korunması- burada işlenen cürüm nitelikli olarak kabul edilerek bu doğrultuda cezalandırılmaları sağlanmalıdır. Yine, özel koruma alanlarında hayvanlara eğer şiddet uygulanıyorsa bu da nitelikli bir suç kapsamında değerlendirilmelidir.

Ayrıca, değerli arkadaşlar, evcil egzotik hayvanların üretimi, ticareti yasaklanmalıdır. Köpek, kedi, kuş, hamster, ve sair hayvanların bu hayvan satış merkezlerinden mutlaka ve mutlaka kurtarılması, "pet shop"lardan kurtarılması bir zorunluluktur.

Hayvanları Koruma Kanunu'ndan doğan görevlerini yerine getirmeyen veya eksik yerine getiren belediye tüzel kişiliklerine idari yaptırımlar uygulanmalı ve ihlali gerçekleştiren kişiye de bu yaptırımlar rücu edilmelidir.

Mevcut yasada bir 6'ncı madde var; bu çok önemlidir, hem hayvan hakları savunucularının hem de bizim kırmızı çizgimizdir, o da şudur: Bakımevlerinde rehabilitasyon sürecini tamamlayan ve yuvalandırılmayan hayvanlar alındıkları yere tekrar geri bırakılmalıdır. Onların toplama kamplarına tıkıştırılmasına ya da daha önceki yıllarda konuşulduğu gibi, okul, hastane, park, ibadethane gibi insanların yoğun olduğu yerlere bırakılmayacağına ilişkin ibareyi kabul etmek mümkün değildir. Hayvanlar nerede yaşıyorlarsa orada yaşamaya devam etmelidirler.

Yine apartmanlarda evcil hayvan besleme engelleri ortadan kaldırılmalıdır. Hayvanlarını terk eden insanlara en az 10 bin lira idari para cezası kesilmelidir.

Mobil kısırlaştırma merkezleri yasaklanmalıdır.

Yine "yasaklı ve tehlikeli ırklar" söylemi koruma kapsamına aykırıdır ve tümden kaldırılmalıdır. Yasaklı ve tehlikeli ırk yoktur, yasaklı ve tehlikeli insanlar vardır. İnsanlar, hayvanları kötü koşullarda yaşatmak suretiyle onlara "yasaklı ve tehlikeli ırk" yaftasını yapıştırmaktadır. Ruh hastası olan aslında onların sahibidir, bu sebeple rehabilite edilmesi gereken de onlardır.

Hobi olarak yaban hayvanı bulundurmamak yasaklanmalıdır.

Av ve avcılık turizmi yasaklanmalıdır. Değerli arkadaşlar, buradan kazanacağımız para, para değil gerçekten. Bakın, endemik türler yok oluyor. Her sene yayımlanan sirkülerde "Şu hayvanın, bu hayvanın avı serbesttir." deniyor. Şimdi de trekking yapıyoruz, o hayvanlar dahi artık görülmemeye başladı. Çok kısa süre sonra çocuklar ancak bunların resmini görecekler.

Yine hayvanat bahçeleri yasaklanmalı, mevcut hayvanat bahçeleri yaban hayatı kurtarma ve rehabilitasyon merkezleri hâline dönüştürülmelidir. En son ne zaman hayvanat bahçesine gittiniz bilmiyorum ama hayvanat bahçeleri birer Nazi toplama kampına dönmüş durumda ne yazık ki.

Yine çok önemli bir mesele -bakın, Parlamentoda da ciddi kulis yapıldığını biliyorum bu konuda- hayvanlı kara ve su sirkleri yani yunus parkları yasaklanmalıdır, mevcut tesisler en fazla bir yıl içerisinde kapatılmalı, bu tesislerdeki hayvanlar koruma altına alınmalıdır. Bunların bilimsel, tıbbi hiçbir faydası yoktur. Kendi doğal ortamlarından zorla taşınarak kafes havuzlara hapsedilen bu hayvanlar, gerektiğinde şiddet uygulanmak suretiyle, gerektiğinde aç bırakılmak suretiyle terbiye edilmeye çalışılmaktadır. Bu konuda yapılan kulis konusunda da lobi konusunda da herkesi uyarmak istiyorum. Çok önemli bir mesele.

Yine, hayvan dövüşlerinin yasaklanması, hayvan güreşlerinin yasaklanması gerekli. Canlı hayvan ticaretinin yasaklanması gerekli değerli arkadaşlar, canlı hayvan ticaretinin.

Hayvan deneylerinden bahsettim.

Gümrüklerde el konulan hayvanlar için özel koruma tedbirleri oluşturulmalı.

Yine, kürk satışı ve kürk üretimi yasaklanmalı. Kürk giymesin kimse. Hiç kimse bir diğerinin derisini kendisine elbise olarak giymek zorunda değil; böyle bir zorunluluğu, böyle bir yükümlülüğü yok. Giymeyin kardeşim! (HPD ve CHP sıralarından alkışlar)

Çocuklara doğa ve hayvan sevgisini aşılayacak eğitimler yapılmalıdır. Bir yasa teklifi verdik; ilk ve ortaöğretime tarım dersinin konulması noktasında zorunlu dersler eklenmelidir. İl Hayvanları Koruma Kurulları görev ve sorumluluklarını yerine getirmelidir. Şu havai fişek faciasına artık son verilmeli. Düşünlerde, kutlamalarda atılan havai fişeklerle binlerce kuş ölüyor arkadaşlar. Bunun yasaklanması lazım.

Tarımsal alanlarda yaşayan hayvanların yaşamını desteklemek için başta zehirli tohum ve gübre olmak üzere bunların kısıtlanması son derece önemli.

Ve gelelim ekolojik yıkım getiren projelere; bu, Hükûmeti çok ilgilendiriyor. Yaban hayvanlarının yaşam ortamlarının işgal edilmesi, zorunlu göçe tabi tutulması demektir. Burada çok önemli şeyler var. Bakın, mesela, taslak raporda Kumburgaz'daki hayvanlar için 500 dekarlık bir gölet oluşturulmasından bahsediliyor. Arkadaşlar, yaptığınız üçüncü havalimanıyla orada binlerce dekarlık gölü yok ettiniz, şimdi yeniden "Göl yapalım." diyorsunuz. On iki bin yıllık bir gölü ki hayvanların da faydalandığı bir gölü yok ettiniz. Kaz Dağları'ndaki orman katliamı ortada. Ağaç dikmekle orman yapılmaz; orman ekolojik bir bütündür, börtüsü böceği, kurbağası tavşanı, kurdu tosağıyla beraber ekolojik bir bütündür. Orman, ağaçların toplamından çok daha fazla bir şeydir.

Yine, kuruyan göller, endüstriyel tarımın hayvanlara verdiği zarar, zehirler, baraj ve HES yapımları, madencilik, termik santraller... Bu ne perhiz bu ne lahana turşusu? Rapor güzel ama olağan koşullarda, bu rapora imza atan zihniyetin -iktidar açısından konuşuyorum- aynı zamanda hayvanların toptan kırımına sebep olacak bu politikalara yönelmemesi beklenir ama gördüğümüz şey bu değil.

Yine, değerli arkadaşlar, 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu uygulanmadığı ve kanunda eksik maddeler olduğu için, bunun tekrar bir düzenlenmesi lazım; yönetmelikler uygulanmıyor, bunun düzenlenmesi lazım. Bir de tabii, çıkarılan yönetmeliklerde bir tuhafılık var, bir ciddiyet sorunu var. Dün biz kısmen bunu tartıştık Tarım Komisyonunda. Şimdi, hayvanların kimliklendirilmesine ilişkin bir yönetmelik var, yönetmeliğin başlığı şu: "Köpek, Kedi ve Gelinciklerin Kimliklendirilmesine İlişkin Yönetmelik" Ben hayatımda kimlikli bir gelincik tanımadım, gelinciğin ne olduğunu biliyorum. Sonradan Bakanlığa sorduk, "Vallahi, biz de bilmiyoruz. Avrupa'dan bize ne geldiyse, biz onu çevirdik." dediler. Arkadaşlar, gelincik vahşi bir hayvan, biliniyor. Acaba, bir çeviri hatası mı var dedim, İngilizce metne baktım, "ferrets" İngilizcesi. "Ferrets" "dağ gelinciği" diye çevrilmiş; gelinciğe çok benzeyen bir hayvan olmakla birlikte kokarca ve porsukla akrabalığı olan bir başka hayvan. Bu hayvanın Türkiye'de alınması, satılması yasak. Türkiye'de üretilmeyen ve alınması, satılması yasak olan bir hayvan için, gelinciklerin kimliklendirilmesine ilişkin biz bir yönetmelik çıkarmışız. Biraz daha ciddiyete ihtiyaç olduğu kanısındayım değerli arkadaşlar. Bu mesele, gelinciklerin kimliklendirilmesi konusu koskoca Bakanlıkta, o kadar bürokratin olduğu, mevzuyla bilen o kadar insanın olduğu yerde hiç kimsenin dikkatini çekmedi mi Allah aşkına ya? Bir kişi çıkıp da "Ya, bu gelincikleri biz niye kimlik sahibi yapıyoruz? Gelinciklere çip mi takacağız?" diye hiç kimse sormadı mı? Komik bir durum gerçekten ya! Anlaşılması gerçekten son derece zor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

RİDVAN TURAN (Devamla) – Meseleye şuradan bakalım: Hayvan haklarını korumak, aynı zamanda, bir bütün olarak ekolojiji korumakla mümkündür. O nedenle, örneğin, karbon salınımını düşürmek için ne türden bir projeniz var değerli iktidar? Her yere açtığınız termik santrallerle sera gazı emisyonunun giderek artmasını sağlarken, memlekette en fazla karbon geri

alınımını sağlayan ormanları tahrip ederken ne türden bir doğal hayatın daha fazla sürebileceğini düşünüyorsunuz bilmiyorum. Yani atılan adım ile yaptıklarınız arasındaki çelişkiyi ben gözler önüne sermek istiyorum.

Sözlerimi bitirirken şunu özellikle vurgulamak isterim: Ana hatlarıyla destek olduğumuz, desteklediğimiz bu çalışmadan, umut ediyorum ki "Hayvanları Koruma Kanunu" olarak iyi bir metin çıkar ve umut ediyorum ki yürütmeye bu işin arkasında olur, ciddi bir denetim mekanizması oluşturulur ve hep beraber iyi bir Hayvanları Koruma Kanunu çıkarmış oluruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sözlerinizi tamamlayın.

RIDVAN TURAN (Devamla) – İnsanları, halkımızı selamladım; sözlerimi, ülkemizdeki bütün hayvanlara, hayvan dostlarımıza da saygılarımı sunarak bitirmek istiyorum.

Teşekkür ederim. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Gülizar Bıçer Karaca. (CHP sıralarından alkışlar)

Sayın Karaca, süreniz on dakika.

CHP GRUBU ADINA GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Evet, 132 sıra sayılı Meclis Araştırması Komisyonu Raporu'nu görüşmek üzere bugün buradayız. Gerçekten, ortak akılla ve bir konu üzerinde ayrıntılı bir şekilde hep birlikte, bir araya gelip konuşabildiğimizde doğruları nasıl ortaya dökemediğimizi ve bunu da bu Genel Kurulda bu şekilde konuşabilme olanağına kavuştuğumuzu bu raporda hep birlikte yaşadık ve tecrübe ettik.

Hayvanları korumak, hayvan hakları ihlallerinin ve hayvanlara karşı eziyetin araştırılması amacıyla kurulan bu Komisyon ilk toplantısını 8 Mayıs'ta gerçekleştirdi ve 8 Mayıs'tan itibaren toplam 12 toplantı ve 4 yerinde inceleme gerçekleştirdik. 12 toplantıda üniversitelerin temsilcileri olan bilim insanlarını çağırdık, ardından belediyeleri, ardından baroları ve hayvan hakları mücadelesi veren sivil toplum örgütlerini, federasyonları ve hayvan barınma evlerine sahip belediyeleri çağırdık, hepsini teker teker dinledik ve gerçekten sabırla, hep birlikte birbirimizden çok şeyler öğrendik ve elde ettiğimiz sonuçlarda da gerçekten çok fazla muhalefet şerhinin yer almadığı, aslında çok geniş anlamda bir hayvan hakları kanununun çıkarılmasını da 50 madde hâlinde madde madde sıraladık. Çok fazla bir şey yapmamıza gerek yok. Bir kanunu çıkarmak için yapılabilecek en geniş, sağlanabilecek en geniş konsensüsü Hayvan Hakları Araştırma Komisyonunda sağladık. Bütün toplumun her bileşenini dinledik ve birlikte hem siyaseten hem STK'ler olarak hem yurttaşlar hem bilim insanları olarak bir araya geldik ve artık, 5199 sayılı Kanun'da değişiklik yapılmasına ilişkin ya da yeni bir kanun ihdası için gereken tüm şartlar oluşmuştur.

24 Haziran seçimleri öncesinde, AK PARTİ Genel Başkanı "27'nci Dönemin ilk kanunu olacak." demişti, söz vermişti. Seçime giren tüm siyasi parti liderleri ve illerimizdeki milletvekili adaylarımızın neredeyse tamamı bu taahhünameye imza atmıştı. 27'nci Dönemde bir buçuk yılı aşkın zaman geçti, hâlâ bu konuda bir kanun teklifi yok elimizde.

Peki, 5199 sayılı Kanun'da neler değişsin istemiştik? Hayvan hakları mücadelesinde bu kanunun nasıl düzenlenmesi, bir bakış açısının, zihniyetin nasıl gelişmesi gerektiğine baktığımız zaman, korumacı bir anlayıştan çıkıp hak temelli bir yaklaşımı benimsemek zorunda olduğumuzu hep birlikte gördük. İşte bu nedenle, 5199 sayılı "Hayvanları Koruma Kanunu" adının değiştirilmesini, hayvanların da bir eşya değil, bir canlı olduğunun kabulüyle "hayvan hakları kanunu" olarak düzenlenmesini hep birlikte talep ettik ve görüş birliğine vardık. Peki, kanunun ismi bu kadar mı önemli? Elbette kanunun ismi çok çok önemli. Eğer hayvanların bir canlı olduğunu kabul edersek -onlara karşı işlenen her türlü suçta- onlar için hayatı kolaylaştırmanın ve birlikte yaşamının en doğru yolunu bu şekilde hayata geçirebileceğimizi hep birlikte biliyoruz. Hayvanlar bir eşya değildir. Bu coğrafyayı ve mekânları birlikte paylaştığımız bizim canlı dostlarımızdır hayvanlar. Avustralya yangınına hatırlıyorsunuz değil mi? Oradaki resimlere bakın, bir hayvan ile bir insanın o iklim krizinin sonucu oluşan yangında nasıl birbirine sarıldığını ve bir kaygıyı, bir paniği, bir kurtarma ve birlikte olma mücadelesini nasıl birbirine sarılarak ortaya döktüler? İşte biz diyoruz ki: Hayvanlar, bizim bu yaşamı birlikte paylaştığımız diğer canlılar gibi bu ekolojik sistemde, bu yaşam alanlarında birlikte, yan yana olabileceğimiz ve yaşayabileceğimiz canlı varlıklardır. İşte bu nedenle, bu kanunun adının "hayvan hakları kanunu" olarak değişmesi oldukça önemli ve bize göre de aslında, bir zihniyetin tamamen ortadan kaldırılması, bir eşya bağlamından çıkartılıp bir canlı bağlamına girmesiydi.

Evet, hayvan dostlarımız başka neler istiyordu? Hayvanseverlerimiz bizlerden başka neler talep ediyordu? Özellikle, belediye ve il özel idaresine bağlı olarak çalışan hayvan bakımevleri ve bakım merkezleri yetkililerinin hayvan hakkı ihlallerinde bir sorumluluk, cezai bir yaptırım uygulanmasını bizden talep ediyorlardı. Ve biz de bütün Komisyon olarak dedik ki: 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 14'üncü maddesinde belediyenin görevlerini sayarken işte, hayvan bakımevlerinin kurulmasını ve hayvan hakları mücadelesinde etkin mücadele anlayışının benimsenmesini bir görev olarak tanımlayalım. Görev olarak tanımlarsak görevini yerine getirmeyen yetkililer hakkında da Türk Ceza Kanunu'na göre görevi ihmal suçunun unsurları oluşacaktır dedik. Peki, başka ne dedik? Sadece büyükşehir belediyelerimiz bütün il sınırlarından sorumlu ama büyükşehir olmayan belediyelerimiz kendi ilçelerinden. O zaman, il özel idarelerini de tıpkı büyükşehirlerdeki gibi bu yaptırım kapsamına, bu düzenleme kapsamına hep birlikte alalım dedik.

Peki, hayvanlarla ilgili bu mücadelede özellikle hayvan popülasyonunun önüne geçilmesi ve hayvan dostlarımızın yaşam alanlarında bir rahatlama sağlanabilmesinin yolu neydi? Kısırlaştırma. Tek yöntemin kısırlaştırma olduğu bilim insanları tarafından bizlere anlatıldı ve biz de Komisyon üyeleri olarak ve Cumhuriyet Halk Partisi olarak da tek yöntemin bu olduğunu kabul ederek kısırlaştırma merkezleri açılması noktasında da raporumuzda görüşlerimizi ifade ettik. Belediyelere genel bütçeden bu iş için -il özel idareleri ve belediyelere- sadece kısırlaştırma için bir bütçe ayrılmasını özellikle öngördük. Aslında, en önemli hususlardan birisi de hayvanların bir canlı olduğunu kabul ederek hayvanlara karşı bir nesli yok etme, hayvan öldürme, hayvana acımasızca, zalimce eylemlerde bulunma, hayvanların cinsel istismarı ve hayvan dövüştürme suçlarını Türk Ceza Kanunu'nda düzenleyelim ve özellikle de paraya çevrelemeyen, ertelenemeyen bir cezai süre koyalım ve bu kapsamda da caydırıcılık ve hayvan dostlarımızın yaşamlarına ve istismarlarına, şiddetine artık bir dur diyelim istedik.

Sadece hayvan dostlarımıza yönelik bu suçları cezalandırmak bir tek onlar için değil, aynı zamanda bizler için de önemli bir husustu ve kamuoyunda küçük yaştaki çocuklara cinsel istismarda bulunanların geçmişine bakıldığında genellikle bir hayvana cinsel istismarda bulunduğu ya da şiddet uygulayanların geçmişine bakıldığında da yine bir hayvana şiddet uyguladığını gördük.

Evet değerli milletvekillerimiz, bizler eğer bu kanunu bir an önce yürürlüğe alır, bir an önce kanun teklifi bu Parlamento çatısı altına gelir ve bu, suç kapsamında Türk Ceza Kanunu'nda tanımlanırsa aslında, çocuklarımıza cinsel istismar suçlarının ve bir bireye, bir insana şiddet suçlarının temeline inmiş olacağız ve bunun önlenmesi için de aslında önemli bir adımı da hayata geçirmiş olacağız.

Bugüne kadar, burada bulunan siyasi partilerimizin tamamının milletvekilleri bu anlamda değişik yasa teklifleri verdiler. Bu Komisyon Raporu'nda tüm bu yasa tekliflerinde önerilen her husus aslında yer alıyor. Bu kadar geniş katılımı, bu kadar konsensüsle, bu kadar ortak kararla çalışmış, emek vermiş bu Komisyonumuzun -50 madde hâlinde- siz değerli milletvekillerimizin karşısına, Türkiye Büyük Millet Meclisine sunduğumuz bu raporunun bir an önce kanun teklifine dönüşmesini

ve her birimizin konuşmalarından da anlaşılacağı üzere, kanunlaşabileceğini görüyoruz ve bunu talep ediyoruz.

Evet, faytonlara geldik. Ben, buradan faytonlarla ilgili, özellikle Adalar'daki faytonlarla ilgili bir müjdeyi de sizlerle paylaşmak isterim. İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanımız Sayın Ekrem İmamoğlu'yla yaptığımız görüşmede, İstanbul Valiliği ve Büyükşehir Belediye Başkanımız ortaklaşa, Adalar'daki faytonların tamamen kaldırılması, faytonlara koşulan atların büyükşehir belediyesi tarafından satın alınması konusunda bir görüş birliğine varılmış ve bu atların da Tarım ve Orman Bakanlığına ait bir alanda rehabilite edilmesi ve orada bakılması, gözetilmesi, yaşamlarının kalanına orada devam ettirilmesi konusunda da çalışmaların mart sonunda tamamlanacağı bize ifade edildi. (CHP sıralarından alkışlar) Hatta, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Plan ve Bütçe Komisyonunda bu atların Büyükşehir Belediyemizce satın alınmasına ilişkin de görüşmeler bugün itibarıyla yapılıyor. Oradan çıkacak bir "evet" kararıyla Adalar'da ve diğer yerlerde faytonlara koşulan atlarımızın da aslında, bu anlamda sorunları büyük ölçüde veya tamamen çözülmüş olacak. Mart ayı sonu itibarıyla artık faytonlarla insan taşınmayacak, elektrikli araçların temini yoluna gidilecek. Faytoncuların da sorunları giderilecek ve onlara da Plan ve Bütçe Komisyonundan çıkacak bir kabul kararıyla gereken maddi destekler, maddi ödemeler de hayata geçirilecek. Bugüne kadar insanları taşımak, yük taşımak için kullanılan ve gerçekten, Komisyon olarak gittiğimizde çok olumsuz şartlarda gördüğümüz atlarımızın da artık bu eziyetten kurtulmaları sağlanmış olacak.

Evet, son olarak şunu ifade etmek isterim: Un var, şeker var, yağ var...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Devamla) - Gelin, Parlamentoda grubu bulunan tüm siyasi partiler olarak hayvanlarımızın haklarının teslimi, can dostlarımızın haklarının teslimi için hayvan haklarını koruma kanununu Meclisimize hemen getirelim -hazır teklif aslında, Komisyon Raporu bir tekliftir, 50 maddelik bir tekliftir- ve bunun yasalaşması için her türlü ortak çalışmayı sağlayalım ve bu kanun bu Parlamantonun yüz akı olarak buradan çıksın diyorum.

Genel Kurul saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) - Bravo!

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına ikinci söz talebi Sayın Deniz Yavuzılmaz'ın.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakikadır.

CHP GRUBU ADINA DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Hakkâri Çukurca'da şehit olan, Zonguldak Çaycuma ilçesi doğumlu Piyade Sözleşmeli Er Sait Miyanyedi'ye ve Adıyaman doğumlu Tolga Kaplan'a Allah'tan rahmet, ailesine ve milletimize başsağlığı, yaralanan askerlerimize acil şifalar diliyorum.

Değerli milletvekilleri, bildiğiniz gibi dünyamız sadece insanlar için değil, tüm canlılar için bir yaşam alanı. Hayvanların da insanlar gibi doğma, büyüme ve yaşama hakkı var. Büyük bilge Mahatma Gandhi diyor ki: "Doğa, sadece ihtirasları ve bencillikleri karşılayamaz." İşte, biz, insanların doğaya karşı olan bu ihtiras ve bencilliklerini mümkün olduğunca ortadan kaldırmak için Türkiye Büyük Millet Meclisinde Hayvan Hakları Araştırma Komisyonu olarak görev yaptık. Mecliste grubu bulunan partilerin 12 üyesiyle toplam 12 toplantı gerçekleştirdik; Komisyon görevlileri, STK'ler ve konunun tüm paydaşlarıyla gerek Komisyon toplantılarında gerekse sahada bizzat inceleme yaparak bir araya geldik.

Hayvan hakları ve hayvanlara eziyet nedir? Konuya biraz daha verilerle ve biraz daha derinine inerek yaklaşmak istiyorum. Hayvana eziyet; hayvana işkence etmek, aç susuz bırakmaktır. Hayvan dövüştürmek, hayvanı zehirlemek veya zehirlemeye teşebbüs etmek, hayvanı terk etmek, hayvanı zalimane bir şekilde taşımak, vicdansızca, zalimce aşırı bir şekilde çalıştırmak, hayvana cinsel saldırı ve bunun gibi daha nice eziyetler...

Dünyada hayvan hakları ve hayvanlara eziyete karşı alınan bazı tedbirler var. Mukayeseli bir değerlendirme yapmak oldukça önemli. Bu bakımdan, hayvanlara yönelik fiillerin hapis cezasıyla cezalandırıldığı ülkelerden bazı örnekler vermek istiyorum. İtalya, İngiltere, İsviçre, Belçika, Amerika Birleşik Devletleri, Avusturya, Fransa ve Hollanda gibi ülkelerde hayvana eziyete hapis cezası da verilebilmektedir. Ancak yaman bir çelişkidir ki maalesef, bu ülkeler, buldukları başıboş sahipsiz hayvanları çok kısa süre, bir hafta, iki hafta gibi sürelerle bakımevlerinde tuttuktan sonra, eğer sahiplerini bulamazlarsa onlara ötanazi uygulamakta ve onları itlaf etmektedir. Buradan da anlaşılmalıdır ki bir örnek teşkil edecek bu ülkelerin çok daha ilerisine geçerek Hayvan Hakları Araştırma Komisyonunun Raporu'nun maddelerini değiştirmeden, altını boşaltmadan bir hayvan hakları kanununa dönüştürdüğümüz takdirde bu alanda dünyada bir numara olabiliriz. Kültürümüzle, coğrafyamızla, her şeyimizle de 1 numara olmayı hak edecek vicdana sahip Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarıyız.

2 tane çok kötü örnek vereceğim 2 ülkeden. Devlet uygulamasıyla hayvanlara karşı eziyeti bir politika hâline getirmiş 2 ülke; biri Tayvan, biri Hindistan. Tayvan'da köpeklerle uygulanan işkence sıradan bir hâle gelmiş, sokak köpekleri vahşi bir şekilde bir kafeste, su dolu bir tankta, kafesin içinde boğularak itlaf edilmektedir. Yine, Hindistan'da, yakalanan başıboş köpekler içi su dolu bir tankın içinde veya römorkta tutularak elektrik verme yoluyla öldürülmektedir.

Peki, dünyadaki bu örneklerden sonra, şu anda Türkiye'deki durum nedir, neyle karşı karşıyayız? Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü'nün verilerine göre, bugün itibarıyla Türkiye'de 2 milyon sahipsiz hayvan var, 1 milyonu kısırlaştırılmamış ve sürekli üreyen hayvanlar; aynı zamanda, sürekli tehdit altında kaldıkları için hayatta kalma refleksiyle de üreme hızları gittikçe artıyor. Biz devlet kurumları olarak yılda 200 bin kısırlaştırma yapıyoruz ve 30 milyon TL de para harcıyoruz. Eğer bu hızla gidersek on yılda 300 milyon TL kısırlaştırmaya para harcamış olacağız ve elimizde de sokaklarda da sahipsiz 3 milyon hayvan olacak.

Bu verilerden hareketle, bizim Hayvan Hakları Araştırma Komisyonu olarak önerilerimiz nelerdir? Önerimiz, öncelikle ülkemizdeki sahipli-sahipsiz hayvanların sayımının, coğrafi dağılımını da tespit ederek 1 Temmuz 2020 tarihine kadar yapılmasıdır. Ardından, yılda 500 bin sahipsiz hayvanın kısırlaştırılması ve başlatılacak beş yıllık bir kısırlaştırma seferberliğiyle birlikte de bu sorunu tümüyle çözmeyi öneriyoruz. Sahipli ve sahipsiz hayvanların kimliklendirilmesi ve takibinin yapılması çok önemli. Kısırlaştırma yapacak olan veterinerlerin, görevlilerin eğitim alması, sayılarının artırılması ve bütçe olarak güçlendirilmeleri ve tıbbi cihazlarla da desteklenmeleri bu kısırlaştırma seferberliğinin gerçekten hayata geçip sonuç vermesi için çok önemli çünkü bu beş yıllık programın içinde herhangi bir sıkıntı ve akamet olduğu anda, bir kısır döngü şeklinde harcanan para da boşa gidecek, kaybedilen zaman da boşa gitmiş olacak.

Hayvan refahı fonu kurulmasını, hayvan kolluğu kurulmasını öneriyoruz.

En önemli maddelerden bir tanesi, hayvana eziyeti Kabahatler Kanunu'na göre değil, TCK'ye göre hapis cezasıyla cezalandırmak istiyoruz. Bu hapis cezasının ertelenemez, para cezasına çevrilemez ve adli sicile işlenecek şekilde kanunun düzenlenmesini istiyoruz.

Belediyelerimizin durumu nasıl? Belediyelerimizin durumunu size tek bir veriyle anlatacağım. Ülkemizde toplam 1.397 belediye var, bu belediyelerin sadece 254'ünde hayvan bakımevi var yani yüzde 18'inde.

Evet, bir diğer konu AK PARTİ politikaları. AK PARTİ politikaları maalesef, doğayı korumaktan ziyade doğayı tahrip

etmek üzerine kurulu. Bir örnek, Kaz Dağları'nda bildiğiniz gibi bir ağaç kıyımı yapıldı, binlerce ağaç kesildi. Bunun üzerine AK PARTİ yöneticilerinin de milletvekillerinin de "Evet, ağaçlar kesildi ama onların yerine fidan diktik." şeklinde açıklamaları oldu. Unutmayın ki değerli milletvekilleri, doğa bir bütündür. Fidan dikeceğiz, tabii ki dikmeliyiz ve bu kısmını destekliyoruz, daha da fazla dikmeliyiz ama unutmayın ki siz tilki, ayı, tavşan dikemezsiniz. O nedenle, sadece yapay bir yaklaşımla doğacı görüntüsüne kavuşmak maalesef, inandırıcı olmamaktadır.

Kaçak avcılık konusunda maalesef, çok sıkıntılıyız; ruhsatlı avcı sayımız 150 bin, ruhsatsız avcı sayısı 250 bin. Dünyadaki 5 önemli kuş göç yolunun 2'si İstanbul Havaalanı'nın üzerinden geçiyor, hem de on binlerce yıldır geçiyor. Hayvanlı kara sirklerinin yasaklanmasını istiyoruz.

Bu kibirli havai fişek kullanımı alışkanlığına sınırlandırma getirilmesini istiyoruz.

Kürk hayvanı üretimi ve ithalatının Komisyonca yasaklanmasını istiyoruz.

Deniz memelileri ve hayvanları gösteri ve terapi merkezlerinin biz, Komisyon olarak iki yıllık bir sürecin içinde kapatılmasını talep etmiştik, ben ek görüş bildirmiştim; bunun en geç 2020 yılının 11'nci ayında kapatılmasını talep ediyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi lütfen.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Devamla) – Teşekkür ediyorum.

Bu yunus ve deniz memelilerinin bulunduğu gösteri amaçlı parklarda 75 yunus, 51 fok var, 9 tane böyle park var. Bu 9 park da belirli bir siyasi görüşe sahip olan tek bir kişiye ait olan şirketler grubuna aittir.

Birkaç tane çok pozitif ilave yapmak istiyorum. Doğa Koruma ve Millî Parklar Genel Müdürlüğü'nün daire başkanlığına dönüştürülmesi konusunda bir girişim vardı sarayda. Bundan haberdar olduk ve Hayvan Hakları Araştırma Komisyonu olarak oy birliğiyle, daire başkanlığına dönüştürülmemesi, Genel Müdürlük olarak kalması gerektiği konusunda görüş bildirdik. Bu görüş hayata geçmiş, Genel Müdürlük olarak faaliyetine devam etmektedir.

BOTAŞ kurumu da Tuz Gölü'ndeki flamingo popülasyonunun artırılması konusunda dünyada ödül almış. Bir KİT Komisyonu üyesi olarak oraya yaptığımız gezide de kendi Komisyonumuzla bağ kurdurarak bu doğrultuda da onlara bir teşekkür yazısı gönderdik Komisyon olarak.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Son cümlelerinizi alayım, buyurun.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Devamla) – Onlar da bu teşekkür yazısını çerçevelterek astılar.

Evet, 9 Kasım 2019'da kısacık ömrünü, tüm canlıların iyiliğine adanmış Sevgili Burak Özgüner'i kaybettik. Hayvan Hakları Yasası'nın çıkarılması konusunda uzun yıllar mücadele veren, Komisyonumuzun çalışmalarına ve bu raporun hazırlanmasına destek olan hayvan hakları savunucusu, iyi kalpli, sevgi dolu, örnek insan Burak Özgüner'i sevgiyle ve dostlukla anıyorum.

Milletvekillerimize de sesleniyorum, diyorum ki: Değerli milletvekilleri, gelin, hayvan hakları kanununu Hayvan Haklarını Araştırma Komisyonunun raporu doğrultusunda çıkaralım; içini, altını boşaltmayalım, bir hayvan dostumuz daha eziyet çekmeden hep birlikte dünyanın bir numaralı devleti olalım diyorum, saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Mustafa Yel.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA MUSTAFA YEL (Tekirdağ) – Sayın Başkan, çok saygıdeğer milletvekillerimiz ve ekranları başında bizleri izleyen aziz milletim; hepinizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

Konuşmama başlamadan önce, Hakkâri Çukurca'da bir eğitim çalışması sırasında şehadete yürüyen 2 kahraman askerimiz Tolga Kaplan kardeşim ve Sait Miyanyedi kardeşime Allah'tan rahmet ve diğer 2 gazimize de sağlıklı, şifalı günler diliyorum. Allah, inşallah, bundan sonra bizlere, bu aziz millete şehit haberleri aldırmasın diyorum.

Özellikle de Hayvanların Haklarının Korunması ile Hayvanlara Eziyet ve Kötü Muamelelerin Önlenmesi İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonumuzun genel görüşmesinin de hayırlı ve uğurlu olmasını dileyerek sözlerime başlamak istiyorum.

Değerli arkadaşlar, geçtiğimiz 8 Mayıs tarihinde, Mecliste grubu bulunan tüm partilerin, tüm grupların ayrı ayrı vermiş oldukları önergelerin birleştirilerek geçtiğimiz şubat ayı içerisinde kurulmasına karar verilen bu Komisyon, 8 Mayıs tarihinde ilk toplantısını yapmasıyla çalışmalarına başladı. Ben de bu Komisyonun Başkanı olarak, özellikle tüm partilerden bu Komisyona çok değerli katkılar veren, birbirinden çok değerli 11 milletvekilimize ayrı ayrı huzurlarınızda teşekkür etmek istiyorum.

Yine, bu Komisyon çalışmalarına destek veren Meclis çalışanlarımıza, uzman arkadaşlarımıza ve yine Meclise gelip de sunumlarını hazırlayan 5 Bakanlığımızın değerli bürokratlarına, 13 belediye başkanlığı yetkililerimize ve yine STK'lerimize; 21 tane doğasever ve hayvansever STK'lerimizi dinledik, onların gerçekten hepimizi ayrı ayrı bilgilendirdikleri çok önemli görüşleri vardı; hepimize ilham veren bu görüşlerinden dolayı hepsine ayrı ayrı teşekkür ediyorum. Yine, baro başkanlarımız ve konuyla ilgili, muhatap olabileceğini düşündüğümüz farklı farklı gruplardan toplamda 81 kişi ve onlarla birlikte gelen yüzlerce kişinin de yine görüşlerini aldık. 4 tane ayrı gezi düzenledik. Bu gezilerde de sahadaki durumu yakından görme şansımız oldu.

Benden önceki konuşmacılar birçok konuda tabii ki kapsamlı bilgiler verdiler. Tabii, en önemlisi de bir merhamet kültürünün temsilcisi olarak bizlerin, dedelerimizin, atalarımızın aslında dünyaya örneklik teşkil etmiş olan pek çok çalışması, pek çok ahlaki duruşundan sonra acaba ne oldu da günümüzde geldiğimiz dönemde hayvanlara eziyet eder olduk, birbirimizi kırar olduk, gönüllerimizi kırar olduk? Esas mesele buydu, işin ruhuna böyle başlamamız gerekiyordu. Sadece kanunlarla bizim yapabileceklerimizin dışında da aslında bütün toplumumuzu uzlaştırmak, toplumumuzu birleştirmek ve birbirimizin gönüllerini kazanabilmek, aynı zamanda, birlikte nefes alıp verdiğimiz canlarımızı, yakın dostlarımız olan hayvanları da düşünerek "bu dünyada hep beraber yaşamalıyız, mutlu yaşamalıyız, biz beraber de mutlu olabiliriz"i, bu mantığı oturtmamız gereken bir çalışma içerisinde olduk. İleride çocuklarıma, torunlarıma bırakabileceğim en iyi miraslardan bir tanesinin bu Komisyon çalışmasında bulunmak olduğunu düşünüyorum. Bu Komisyonda bulunmak gerçekten benim için ayrı bir onur ve kıvanç meselesi. Çünkü, kimsesizlerin kimsesi olmak, o canların, bize emanet olunan o canların kimsesi olabilmek için yapmış olduğumuz mücadele, bu konuda kararınca da olsa düşüncemizin olması ve bundan sonra yapılacak olan -inşallah- mevzuat çalışmalarına da iyi bir altlık oluşturduğumu düşündüğümüz bu raporun da ben vatanımıza, milletimize ve bu can dostlarımıza hayırlı olmasını diliyorum. Türkiye Cumhuriyeti, bugüne kadar yapmış olduğu çok önemli atılımlarla, temel hak ve özgürlükler alanındaki gelişmelerle birlikte hayvan hakları konusunda da yapmış olduğu çalışmaları bir kat daha artırarak, vites büyüterek dünyaya atalarımızın örnek olduğu gibi yine örnek olacaktır diye düşünüyorum. Bizim, aslında bu anlamda Batı'dan alacağımız bir şey yok. Tarihimize baktığımız zaman, atalarımıza döndüğümüz zaman, hem dinî düşüncelerimizi hem gelenek ve göreneklerimizi incelediğimiz zaman pek çok iyi örneği görüyoruz. İşte, Peygamber Efendimiz Hazreti Muhammed'in, kedisi Müezza'yı, ayakları dibinde, fistanının üzerinde uyuduğu zaman uyandırmamak için eteğini kestiğini biliyoruz. Yine, ordusuyla bir yerden hareket ettiği zaman, yavrularını emziren bir köpeği rahatsız etmemek için ordusunun yönünü değiştirdiğini biliyoruz. Yine, bizim Osmanlı ve Selçuklu ecdadımızın kuş

evleri yaptığını; göçmen kuşların, yolda düşkün kalan hayvanların bakımını yapabilecekleri, Bursa'da "Gurabahane-i Lakkalan" ismiyle oluşturdıkları o yapıları, hastaneleri, şifahaneleri, pek çok vakfı biliyoruz. İşte, bizler böyle bir medeniyetin bekçileriyiz. Atalarımızdan aldığımız bu asil ruhla evelallah başaramayacağımız hiçbir şey yoktur. Bu anlamda, bütün milletimiz de bizimle aynı hususta hemfikirler. Bu çalışmalar sırasında da gördük ki tüm siyasi parti gruplarından temsilcilerimiz de aynı şeyi düşünmektedirler ve bizler üç aylık araştırma komisyonu süresi içerisinde bu çalışmamızı hiç de zorlanmadan arkadaşlarımızın büyük bir desteği, emek ve gayretiyle bitirdik, tamamladık; 21 Ekim tarihinde bitirdiğimiz raporumuzu 22 Ekim tarihinde Sayın Meclis Başkanlığına sunduk. İşte, şimdi, bundan sonra, bugüne kadar yapılmış olan veya olmayan, çeşitli nedenlerle eksik kalan hususların tamamlanması süreci başlıyor diye düşünüyorum.

Aslında, baktığımız zaman, 2004 yılında çıkarılmış olan 5199 sayılı Yasa'nın çağdaş bir yasa olduğunu, amma velakin uygulamadan kaynaklanan sıkıntılardan dolayı da zaman zaman problemler yaşandığını görüyoruz.

Tabii, özellikle doğasever ve hayvansever STK'lerimizin üzerinde özellikle durdukları birkaç bazı konudan ben bahsetmek istiyorum.

Öncelikle, 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu'nun isminin "hayvan hakları kanunu" olarak değiştirilmesini talep ediyorlar ve biz de bunu Komisyon olarak gayet uygun gördüğümüzü ve raporumuza da bunu aldığımızı, bundan sonra yapılacak olan yasanın isminin de mutlaka "hayvan hakları kanunu" olarak değiştirilmesini ve hayvanların refahını gerçekten insanlar gibi canlı, duygusal varlıklar olduğunu düşünerek, 5199 sayılı Kanun'da bir "mal" ve "eşya" olarak tanımlanmasından uzaklaşarak bunun günümüze uygun hâlde, onların da duygusal birer varlık olduğunu gözeterek ve artık hukukun bir öznesi hâline gelmesinin mutlaka zorunlu olduğunu düşünerek yolumuza devam etmek gerektiğini düşünüyorum.

Yine, özellikle bu "mal" ve "eşya" olarak sayılmasından dolayı, Kabahatler Kanunu'na göre, bir canlıya, bir hayvana zarar verildiği zaman hiç de caydırıcı olmayan idari yaptırımların, idari cezaların bugüne kadar sonuç alıcı olmadığını gördük ve o nedenle, hem sosyal medyada, görsel ve yazılı medyada hem de günlük hayatımızda rastladığımız, vicdanlarımızı sızlatan, zaman zaman gerçekten ağladığımız veya gözyaşımızı içimize akıttığımız görüntülerin artık bundan sonra olmaması için elimizden gelen gayreti göstermek zorundayız. İşte, bu nedenle bunun kurumsal olması lazım. Sadece üzülmek yetmiyor, aynı zamanda bunun karşılığının da mutlaka cezai yaptırımlarla sağlanmasının zorunlu olduğunu düşünüyorum. Bu nedenle de Türk Ceza Kanunu'na göre bu fiillere karşı ertelenmesi mümkün olmayan, paraya çevrilmesi mümkün olmayan şekilde en az iki yıl bir ay olmak üzere cezalandırılmasının, bu hayvanlara yapılan işkence ve kötü muamelenin bertaraf edilebilmesi, bundan sonra bu görüntülerle karşılaşılması için de çok anlamlı ve elzem olduğunu düşünüyorum.

Bunları yaparken bu işte görevli olan kurum ve kuruluşlara da tabii ki göz attık. Bu konuda, merkezî olarak Tarım ve Orman Bakanlığımız Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü'nün yapmış olduğu işlere baktık. Bu konudaki eksiklik, aksaklıklar nedir, ne değildir, yapılması gerekenler nedir; personel araç gereç ve ödenek konusunda daha çok takviye edilmesi gerektiğini raporumuzda belirttik. Bununla ilgili, yine, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü uhdesinde bir "hayvan refahı" veya "hayvan hakları fonu"nun oluşturulmasının elzem olduğunu altını çizdik. Bu yapıldıktan sonra da özellikle belediyelere verilen görevlere göz attığımızda, Türkiye'deki 1.800'ün üzerindeki belediyeden ne yazık ki sadece ve sadece 234'ünde ancak barınaklar olduğunu, amma velakin bunların da çok önemli bir kısmının yeterli olmadığını, bir kısmında hatta hayvanlara işkence edilir hâlde uygulamaların olduğunu gördük.

Peki, buna sebep olan nedir? Buna kurumsal olarak, kanuni olarak baktığımız zaman, bu kanunlardan mülhem, herhangi bir şekilde ihmalî olarak kimsenin cezalandırılmadığı hususuna göz attık ve özellikle 5393 sayılı Kanun'un 14'üncü maddesinin, bu konuda asıl olarak önümüze bir şekilde çözüm önerisi getirebilecek madde olduğunu gördük. Çünkü belediyeler, asli görevleri olarak 5393 sayılı Kanun'da sayılan görevleri yapmakla kendilerini mükellef görmekteler. Çoğu zaman ya belediye başkanı ve ekibinin duyarsız kalmasıyla veya bu konularda ödenek yetersizliği bahane edilerek diğer tali konuların üzerine gidilmediğini gördük. O hâlde biz, bunu, hayvan sevgisi olsun olmasın, mutlaka bir belediye başkanının bu sorunu çözmek zorunda olduğu "Burada bir sorun alanı var, bu sorun alanını biz çözmek zorundayız." diyebileceği bir hâle getirmek zorundayız. O hâlde 5393 sayılı Kanun'un 14'üncü maddesinde asli görevlerine bunu saydıktan sonra, bu konuda ihmalî olanlarla ilgili de 4483 sayılı Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'a göre haklarında görevi ihmal veya görevi kötüye kullanmaktan dolayı soruşturma ve kovuşturma yapılmasının da zorunlu olduğunu, bunun da mutlaka yeni yasada gerçekleştirilmesi gerektiğini önemseyeceğimizi hatırlatmak istiyorum.

Tabii, özellikle, barınaklarda bir de personelle ilgili sıkıntılar var. Barınaklardaki personelin nasıl istihdam edileceği, hangi yeti ve yetkiyle donatılacağı konusu eksik. Bu konuda, barınakların, belediye başkanının kafasına göre kızıdığı personelin sürgün yeri olarak gözetilen bir yer olmaması lazım. Barınaklarda, mutlaka, başta gönüllü personel olmak üzere, bu konuda eğitim almış, eğitim sertifikalı personelin çalıştırılabileceği ve bunun dışında hiçbir personelin çalıştılamayacağını zorunlu hâle getirilmesi lazım. Barınakların mutlaka yirmi dört saat kameralarla gözetim altına alınmasının ve belediyelerin "web" sitelerinden de vatandaşlarımızın, bizlerin 7/24 izleyebileceği hâle getirilmesinin zorunlu olması gerektiğini düşünüyorum.

Yine, mevcut 5199 sayılı Kanun'un 6'ncı maddesinde bahsedilen kısırlaştırma ve rehabilitasyonla ilgili bazı problemler olduğunu görüyoruz ve özellikle bizim önerimiz, yasa çıktıktan sonraki ilk altı ay içerisinde sokak köpeği ve sokak kedilerinin sayılarının mutlaka resmî olarak tespit edilebilmesi.

Şu anda tam ne olduğunu bilmediğimiz ve sorunu çözmek konusunda yüzde 100 bir strateji geliştiremediğimiz bir hususla karşı karşıyayız. Bu anlamda, stratejimizi doğru belirleyebilmek adına da altı ay içerisinde belediyelerimiz başta olmak üzere, valiliklere, özel idarelere, muhtarlıklarımıza vereceğimiz görevlerle de sokak hayvanlarının gerçek sayısını tespit edip hemen akabinde, dört yıllık bir süre zarfında da kısırlaştırma seferberliği yapma zorunluluğumuz var. Bunu yapmadığımız takdirde... Mevcut kanunun 6'ncı maddesinde "Sokak hayvanları rehabilitasyon merkezinden sonra bulundukları alana bırakılırlar." ifadesi var. Özellikle hayvansever toplum kuruluşları, STK'lerin de bu hususu önemseyeceğini biliyoruz; "Bizim kırmızı çizgimizdir, biz mutlaka bu hayvanların buraya bırakılmasını istiyoruz." diyorlar. Toplumda da huzursuzluk noktası burada başlıyor. Bu sefer, hayvandan korkan, hayvanların bir şekilde kendilerine saldırdıklarıyla ilgili çeşitli hikâyeleri olan ve bu konuda gerçekten saldırıya uğrayan vatandaşlarımız var. Bizim de bu konuda bu hayvanların sayısal olarak denetlenmesi, orta vadede bu işin çözümlenebilmesi ve popülasyonun kontrol altına alınabilmesi için önemseydiğimiz bir konu kısırlaştırma seferberliği. İnaniyorum ki, Batı dünyasının yaptığı gibi uyutmak yani öldürmek bir çözüm değil; bizler vicdanlı bir milletiz, bu konuda da Batı'ya örnek olmamız lazım. Bizler birbirimize tahammül ederek, hayvanseverler hayvanlardan korkanları anlayarak, hayvanlardan korkanlar hayvanseverleri anlayarak, toplumsal konsensüsümüzü, huzurumuzu bir arada gözeterek bu sorunun da üstesinden geleceğimizi düşünüyorum.

Bu hayvanların takip edilmesi için de hem sahipli hayvanlara hem sahipsiz hayvanlara mutlaka çip takılması... Birbirlerine transfer yapılan yani bir köyden kente, bir kentten diğer kente transfer yapılarak bu işin takip edilemez hâlde olduğu günümüzden, bütün hayvanlara çip takılarak bu hayvanların denetlenmesi, takibi, sağlık kontrollerinin yapılması, zoonotik hastalıklara müdahale edilebilmesi ve her türlü tedbiri alabilmek için de, kontrol altına alınabilmesi için de çip uygulamasıyla

birlikte, özellikle bir hayvanı sahiplendikten sonra sokağa bırakan vatandaşlarımıza da en az 10 bin lira olmak üzere bir idari yaptırım cezası getirilmesinin de zorunlu olmasını öneriyoruz, ki bu şekilde bir hevesle alınan hayvanlar kolay kolay sokağa bırakılmasın, herkes sorumlu bir şekilde davransın. Onların da bir can olduğunu unutmadan, onları da mutlaka gerekli çalışmaların yapılabileceği konusunda, bu anlamda, tüm toplum olarak bilinçlenmemiz için zorunlu olduğunu düşündüğümüz bir husus olarak değerlendiriyoruz.

Bunun yanı sıra, tabii, değerli arkadaşlarımız hep dile getirdiler, bizler aslında sadece sokak hayvanlarıyla ilgili hususlarda görüşlerimizi bildirmedik; bu konuda, canlı olan, bizimle birlikte nefes alıp verebilen, bu toprakları beraber paylaştığımız, suyunu beraber içtiğimiz güzel ülkemizin diğer güzel canlılarıyla beraber yaşama zorunluluğumuzdan dolayı, yaban hayatımızda karşılaştığımız sorunların giderilebilmesi için de önerilerimiz oldu.

Göçmen kuşlar konusunda da Türkiye gerçekten çok önemli bir yerde. Dünyada 5 tane çok önemli kuş göç yolunun 2 tanesi Türkiye'de. Bu anlamda, göçmen kuşların kollanması ve gelecek nesillere bunların da bir emanet olarak bırakılması için bizim üzerimize düşen pek çok görev var, bunların da raporda kapsamlı bir şekilde ele alınmasını sağladık.

Bunun yanı sıra, kamuoyunu çok yakından ilgilendiren faytonlarla ilgili, özellikle adalardaki fayton sorunlarıyla ilgili olarak da gidip yerinde incelemelerde bulunduk; gerçekten vicdanlarımızı sızlatan görüntülerdi. Dünyada metrekafe başına en fazla atın düştüğü yerin adalar olduğunu öğrendik. Yaklaşık 1.800 tane at orada, adalarda sıkıştırılmış vaziyette, 277 tane fayton engembeli ada arazisinde büyük sıkıntılar içerisinde çalıştırılmakta. Ne yazık ki hem hayvan hakları ihlalleriyle ilgili hem de insan haklarıyla ilgili çok çarpıcı görüntülere sahne olan yerleri gördük. İşte, bunun giderilebilmesi için de gerekli tedbirlerin alınmasını raporumuzda ifade etmiştik. Bunlarla ilgili olarak, tabii, özellikle sadece adalara matuf olarak bu sorunun da ele alınmaması lazım. Türkiye'de at ve çeşitli benzer hayvanların da çektiği kızıklar, Doğu Anadolu'da kış şartlarında zorunlu olarak kullanılan, bu konuda bazı zorunluluklardan kullandığımız durumlar var. Bunu da gözeterek yeni yapacağımız yasada da il hayvan hakları kurullarının güçlü bir yapıya kavuşturulmasını ve her il için o ilde tedbirler alınmasını, hayvanlarla ilgili bu tarz hak ihlallerinin olmaması için de hem faytonlar hem de diğer konularda il hayvan hakları kurullarının güçlendirilmesini istiyoruz. Bu kurullar hâlihazırda var ama bunun daha da güçlü bir yapıya sahip olması için doğasever ve hayvansever STK'lerin daha çok bu kurullarda yer almasının, barolardan buralarda temsilciler bulundurulmasının, bu konunun üzerinde hassasiyetle durulmasının da bir zorunluluk olduğunu görüyoruz.

Bu konularla ilgili bizler adım atmaya hazırız. Biraz önce de bahsettiğimiz gibi, tarihten aldığımız bir gücümüz var, bunu da gelecek nesillere taşımak konusunda kararlıyız. Özellikle eğitim alanında yapılması gereken bazı çalışmalar var. Ana sınıfı öğrencilerimizden, okul öncesi öğrencilerimizden başlamak üzere de bu konuda atılması gereken adımları Millî Eğitim Bakanlığımızla paylaşıyoruz ve özellikle ilköğretim 4'üncü sınıflarda hayvan hakları dersinin okutulması tüm gençlerimizin de bu konuda hem geçmişteki iyi örneklerimizi öğrenmesi hem de yapılması gerekenleri bir şekilde profesyonelce daha iyi öğrenebilmesi için bunun müfredatımıza girmesinin bir zorunluluk olduğunu görüyoruz.

Tabii, yine, bunun yanı sıra -İçişleri Bakanımız Sayın Süleyman Soylu'yla da görüştüm- hayvan kolluğunu önemsiyoruz. Biraz önce bahsetmiş olduğumuz, Türk Ceza Kanunu'na göre fiillere uygulanacak işlemlerin bir şekilde hem önleyici kolluk gücü hem de bir olay, bir fiil işlendikten sonra bunların soruşturma ve kovuşturmasının da yapılabilmesi için polis, jandarma ve belediye zabıtasında bir kolluk gücünün de olmasının zorunlu olduğunu, bunun da bir farkındalık yaratacağını, artık her önüne gelenin hayvanlara eziyet etmek konusunda rahat davranamayacağını ve izlenebileceğini, bu konuda ceza alabileceğinin caydırıcılığının fazla olacağı bir kolluk gücünün de elzem olduğunu bir kez daha hatırlatmak istiyorum.

Tabii, değerli arkadaşlar, konuşmamızda Hayvan Hakları Komisyonumuzla ilgili, gerçekten, arkadaşlarımızın bize değerli katkılarından bahsettim. Bizim de iktidarımız döneminde, 2002 yılından bu yana baktığımız zaman başta Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın göstermiş olduğu yolda, her alanda olduğu gibi çevreye duyarlılık alanında da önemli gelişmeler görüyoruz. Biz 2002'de geldiğimiz zaman Türkiye Cumhuriyeti'nde orman alanı 20 milyon 900 bin hektarı kaplarken şu anda, Allah'a şükürler olsun ki 23 milyon hektara yakın orman alanımız var. Son dönemde ülkelere baktığımız zaman, orman varlığını fiilî olarak, gerçek anlamda artıran ülkelere bir tanesiyiz. Gelişebilmek için koruma, kullanma dengesini gözetken, bu anlamda, mutlaka, kullanırken korumayı da aklımızdan eksik etmeyen bir hükümetiz Allah'a şükürler olsun ve yapmış olduğumuz çeşitli uygulamalarla da bunu hep gösterdik, milletimizin gönlünde bu anlamda taht kurduk.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Yel, sözlerinizi tamamlayın lütfen.

MUSTAFA YEL (Devamla) – Bundan sonra da inşallah, milletimizin hizmetkârı olarak her alanda olduğu gibi çevre alanında da, hayvan hakları konusunda da, mazlum coğrafyalarda da olmak kaydıyla bizlerden hizmet bekleyen kim varsa herkese hizmetkâr olmak konusunda, inşallah, Sayın Cumhurbaşkanımızın önderliğinde yolumuza devam edeceğimizi bir kez daha buradan aziz milletimize duyurmak ve bu Komisyonun çalışmalarının inşallah, gelecek dönemde, önümüzdeki günlerde Meclisimize geleceğini düşündüğümüz hayvan hakları yasasının bir altlığı olacağını belirterek konuşmama son vermek istiyorum.

Hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Şahıslar adına ilk söz Sayın Sera Kadıgil'in.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Sayın Başkan, sayın üyeler, raporun görüşülmesi için bugün burada bizimle olan değerli uzmanlarımız, görüş aldığımız kıymetli Bakanlık mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ne yaptığımızı anlatmak istiyorum önce size, bence bayağı önemli bir şey yaptık. Bu, elimde gördüğünüz rapor; belki de bu Mecliste, biz buraya geldiğimizden beri ilk defa AKP, CHP, HDP, MHP, İYİ PARTİ, biz bir konuda mutabık kaldık, biz bunu başardık. Hayvan Hakları Araştırma Komisyonu olarak ben bundan gerçekten gurur duyuyorum. (CHP, HDP ve İYİ PARTİ sıralarından alkışlar) Biz, burada grubu olan 5 siyasi parti insan konusunda mutabık kalamıyoruz, ülke konusunda mutabık kalamıyoruz ama bir konuda, hayvan canı konusunda mutabık kalmayı başardık.

Ben -her şeyden önce doğruya "doğru" demek lazım- buraya genelde her çıktığımda sesim de yükseliyor, heyecanlanıyorum, haklı olarak bağırıp çağırıyorum size; bu sefer öyle yapmayacağım, ben bu sefer teşekkür edeceğim. Başta Komisyon Başkanımıza teşekkür edeceğim, Komisyon üyelerimize teşekkür edeceğim. Çünkü şunu gördük: İşin içinde insan çıkarı olmadığı zaman, sanıyorum, insanlar da biraz daha vicdanlı yaklaşabiliyorlar her konuya ve gerçekten, güzel yaptık biz bunu.

Nasıl yaptığımıza gelelim: İyi niyetle yaptık sevgili arkadaşlar, birbirimizi dinleyerek yaptık, birbirimizi duyarak yaptık; partizanlık yapmadık mesela. Biz bu raporu hazırlarken çok çeşitli yerlerden bize şikâyetler geldi. Ne CHP'li belediyeleri şikâyet ettiklerinde biz zıpladık "Bizde öyle şey olmaz." diye ne AKP'li bir belediyeden şikâyet geldiğinde AKP'li arkadaşlarımız ne MHP'li arkadaşlarımız ne HDP'li ne İYİ PARTİ'li arkadaşlarımız. Bu şekilde, grubu olan partileri sayıyorum çünkü bu Komisyonunda grubu olan partilerimiz vardı bizim ama bu Meclis çatısı altında 5 siyasi parti daha temsil ediyor, onlar da o Komisyonunda bizimle birlikte

olsaydı, eminim ki onlar da bu Komisyon raporuna büyük bir gönül rahatlığıyla "evet" diyeceklerdi çünkü burada bizim tek bir amacımız vardı; bizlere emanet hayvanların canını insandan koruyabilmek.

Biz bunu neden yaptık? Biraz da bunu konuşalım. Çıkan arkadaşlarım içeriğini anlattı ama neden yaptığımızı da anlatmak lazım belki. Çünkü hayvan hakları konusunda ben on yıldan fazla süredir çalışıyorum ve bu konuda çalışan tüm hayvan hakları savunucuları gibi sık sık şunu duyuyorum: "Yahu, ülkenin bu kadar derdi var, siz uğraşa uğraşa hayvanlarla mı uğraşıyorsunuz?" Emin olun, bu görüşmeleri şimdi bütün partilerden bütün arkadaşlarımız yayınlayacaklar akşam kendi sosyal medyalarında, altına gelen 10 yorumdan belki 6'sında, belki 7'sinde "Ülkede bu kadar dert var, siz oturup bunlarla mı uğraştınız 12 milletvekili?" diye, yine, herkese akıl vermeye çok meraklı ama nedense kendisi evinde oturup topluma hiçbir katkı sunmayan insanlar tarafından çeşitli eleştirilere uğrayacağız. O yüzden, bunu neden yaptığımızı anlatacağım, göstereceğim hatta ben bunu neden yaptığımızı. Böyle şeyler yaşıyoruz biz bu ülkede: Bu bir köpek yavrusu, 4 bacağını kesmişler, sokağa atmışlar; böyle delillerle -sapıklarla diyeceğim arkadaşlar- böyle sapıklarla yaşıyoruz bu toplumda biz. Başka bir sapığı göstereceğim size: Bir gariban canı arabanın arkasına bağlamış, sürükleyerek öldürüyor ve bunlar hani, böyle, çok ajite, sizin dikkatinizi çekmek için kullandığım örnekler değil. Emin olun, biz burada şu anda konuşurken bu hayvancıkların yaşadığını binlerce hayvan Türkiye'nin dört köşesinde yaşamaya devam ediyor. Biz bunu, bunun için yaptık. Öncelikle "İnsan türünün diğer türler üzerindeki tahakkümünü bu seviyeye artık getirmeyelim, buna bir 'Dur!' diyelim." diye yaptık. Buna eleştiri getirecek tüm insanlara söylemek istiyorum, ben 3 gruba ayırmak istiyorum insanları: İnançlı olan insanlar için çok basit zaten bunu neden yaptığımızın cevabı. Çeşitli konuşmacılar da değişti, hangi inanç sistemine, hangi kutsal kitaba bakarsanız bakın, hayvanların canının insana emanet olduğunu, korunması kollanması gerektiğini, vicdanlı yaklaşılması gerektiğini görürsünüz. İslam "Onlar benim sessiz kullarımdır." diye refere eder ve korunması gerektiğinin altını ısrarla çizer. O yüzden "Hayvanlarla neden uğraşıyorsunuz?" diye inançlı bir insanın sorma lüksü yoktur, olamaz. İkinci gruba geliyorum: Hiçbir insan inançlı olmak zorunda değildir ama her insan, "Ben insanım." diyen herkes vicdanlı olmak zorundadır ve vicdanlı olan bir birey de bilmelidir ki insan egosunun, türün türe eziyetinin kabulü mümkün değildir. Yani biz vicdanlı olmakla, düşünebilmekle, analitik bir yapı kurmakla övünüp duruyoruz ya, eğer bir parça insanlık vicdanımız varsa işte bu vahşeti, insan eliyle hayvanlara yaşılan bu zülmü önlemek bizim boynumuzun borcudur. Üçüncü gruba geliyorum: Ne inançlısınız ne vicdanlısınız diyelim. Allah hepimizi sizden korusun öyle iseniz ama en azından akılcı ve faydacı olmanız gerekir, değil mi? Akılcı ve faydacı bir bakış açısıyla baktığınızda da -az önce Gülizar Başkanım da değindi- mesela, hayvana şiddet olayları sadece hayvanlardan ibaret değil, yapılmış çok sayıda araştırma var, Amerikan hapishanelerinde özellikle seri katiller üzerinde yapılan araştırmalar var, bizim hapishanelerimizde de bilim insanları tarafından yapılan araştırmalar var. Bu araştırmalar şunu gösteriyor bize sevgili arkadaşlar: İnsanlara bu şekilde eziyet edebilen, vahşice tecavüz eden, vahşi yollarla öldüren katillerin geçmişine dönüp baktığınızda yüzde 90'a yakınının geçmişinde hayvana şiddet olduğunu görüyorsunuz. Hayvanlar, hayvan canı, türün türe tahakkümü umurunuzda olmayabilir ama kendi türünüzü düşünüyorsanız bile biliniz ki bu köpeğe bunu yapabilen bir canlı yarın öbür gün sizin çocuğunuzda da bunu yapabilir ve biliniz ki bir çocuğa, bir insana zarar veren, onu katleden insanın geçmişinde muhakkak ama muhakkak hayvana yönelik de bir eziyet ve şiddet vardır. O yüzden, binlerce yıl önce biz evcilleştirmişiz bu hayvanları ve yanımıza almışız bizi korusunlar, bizimle ilgilensinler diye. Şimdi, biz şehirlere taşındık... Var ya öyle: "Köpekler var, şunu yapamıyoruz, yahu bu kedilerden bize gına geldi." Böyle bir nankörlük insanlığa yakışmaz diye düşünüyorum ben. Hele hele bizim ülkemiz -yani bu konuda ne mutlu ki Avrupa'yı falan örnek almamıza gerek yok- geçmişten beri bu konuda bizim kültürümüz bize yeter. Bizim hayvanlarla birlikte yaşama pratiğimiz diğer tüm kültürlerden çok daha önemli bir noktadadır ve bunu biz hayata geçirmekle mükellefiz Türk Parlamentosu olarak diye düşünüyorum.

Peki, biz bu raporda -kısaca şuna değineyim, zamanı da azalıyor ama- hangi konularda mutabık kaldık? Yani bu 5 parti, hiçbir ulusal mevzuda dahi mutabık kalamayan bu 5 siyasi parti, bu raporda hangi konularda mutabık kaldı? Bir: "Hayvanlar duygulu varlıktır." dedik arkadaşlar. Hayvanlar eşya değildir, hayvanlar bu şekilde alınıp satılamaz, bu şekilde yok edilemez; hayvanlar duygulu varlıklardır, hayvanların da canı vardır. Bu sebeple, Hayvanları Koruma Kanunu değil -yani biz, bu kadar da değil, hani bu kadar bencilce yaklaşmayalım- hayvan hakları kanunu olması lazım çünkü nasıl insanın insan olmaktan kaynaklı hakları varsa hayvanın da canlı olmaktan kaynaklı hakları vardır. Bunu buradaki tüm partiler kabul etmiştir. İki: Hayvana eziyet suç olmalıdır. Bu konuda 5 parti bu Mecliste mutabıktır. Sayın Grup Başkan Vekili, önümüzdeki hafta getirirseniz bunu, oy birliğiyle kanunu geçirebilecek durumdayız şu anda, hepimiz mutabıkız bu konuda. Hayvanı öldüren, hayvana eziyet eden, hayvana tecavüz eden ahlaksızların, biz, Türk Ceza Kanunu kapsamında cezalandırılmasını istiyoruz. Cezalandırılmakla kalınmamasını, en az iki yıl bir ay olarak bunun Türk Ceza Kanunu'muza getirilmesini istiyoruz. (CHP sıralarından alkışlar) "Biz"den kastım -dediğim gibi- Cumhuriyet Halk Partisinden ibaret değil; bunu AKP de istiyor, bunu HDP de istiyor, bunu ne mutlu MHP de istiyor, ne mutlu İYİ PARTİ de istiyor. Biz hepimiz bunu istiyoruz ve ilk defa hep birlikte bir şey yapabilme lüksümüz var, gerçekten bundan da mutluluk duyuyorum. Bir kırmızı çizgimiz var, altını çizmem gerekiyor: 5199 sayılı Kanun'un 6'ncı maddesi; hayvanlar, özellikle Türkiye'deki sokak hayvanları sokaklara aittir. Sokaklarda bizim kültürümüzün bir parçasıdır bu hayvanlar. 5199'un 6'ncı maddesine dokunmayacağız, dokundurtmayacağız diyoruz biz Hayvan Hakları Komisyonu olarak.

Belediyeler bütçe ayırmak zorunda diyoruz. Ya belediyelere yüklemişiz bütün yükü, bakacaksın, edeceksin diyoruz; bütçe ayıran yok, bununla ilgilenen yok, topu o ona atıyor, o ona atıyor, o ona atıyor, ortada yine sahipsiz bir hayvan popülasyonu biz karşı karşıya olduğumuzu görüyoruz. Belediyelere buna bütçe koyacaksın kardeşim diyoruz. Kendi belediyelerimiz dâhil, bütün belediyelere de bunu diyelim diyoruz. Tarım Bakanlığı desteklerini artırsın, bu işin sahibinin adı artık bir belli olsun diyoruz, hep birlikte diyoruz bunu.

Bir hayvan fonu kuralım diyoruz bu güzel işleri yapabilmek için. Ayrıca bir hayvan kolları kuralım diyoruz. Bunun örnekleri Avrupa'da var. Evet, hiçbir insan hayvanlarla bire bir yakın ilişkiye girmek zorunda olmayabilir ama çok hayvan hakları savunucusu, çok hayvansever polisimiz var, jandarmamız var. Hayvanlarla ilgili bir sorun olduğunda bu insanlar seyerek, isteyerek, gönülden yapsınlar bu işleri diyoruz. Az önce Sayın Başkan da ifade etti, ya sürgün yeri, o bakımevlerinin hâlini Allah aşkına bir gidin görün. Her partide bu böyle yani beğenmediği personeli alıyor, hayvanların başına sürgün ediyor, ondan sonra o hayvanların başına gelmeyen kalmıyor; insan bu, kendi kariyerindeki sıkıntıyı ne yazık ki götürüyor, oradaki gariban hayvanlardan çıkartıyor, bunun değişmesi lazım. Sadece bunun mu değişmesi lazım? Hayır. İnsafsızca insanlar tarafından yapılan hayvan sömürsünün tamamının ortadan kalkması lazım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sözlerinizi tamamlayın.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (Devamla) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Bunun başında kürk geliyor. Az önce Rıdvan Bey söyledi, kürk moda değildir, kürk bir giysi değildir, kürk cinayettir. Türkiye Büyük Millet Meclisi kürkün ve kürk hayvanı üretiminin yasaklanması gerektiğini düşünmektedir, bunu bu raporda da ifade etmektedir.

Hayvanat bahçeleri denen o eziyet yuvalarının, derhâl ve derhâl yenilerinin açılmasının önlenmesi gerekmektedir, mevcutlarının hâlinin düzeltilmesi gerekmektedir. "Yunus parkı" dediğimiz o yunus işkence haneleri var ya, geliyorlar burada lobî

yapıyorlar, onları biz kaldıracamız; biz bu karara vardık, 5 parti olarak bu karara vardık, en geç iki sene içerisinde bunu kaldıracamız. Buradan da tüm vatandaşlardan rica ediyorum, çocuklarınızı hayvanlara eziyet edilen, işkence edilen bu yerlere götürmeyin, bunların değirmenlerine su taşımayın diyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

On dakika konuşmak uzunmuş biraz.

BAŞKAN – On bir dakika...

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (Devamla) – On bir dakika... Toparlıyorum Sayın Başkan. Lütfen kusura bakmayın. Yapıcı konuşuyorum.

BAŞKAN – Ben size söz veririm.

Buyurun.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (Devamla) – Kısaca, toparlamam gerekirse “Sirkleri ortadan kaldıralım.” dedik, “Yunus parklarını kapatalım.” dedik, “Petshop’larda canlı hayvan satışını yasaklayalım.” dedik.

Hayvan dövüşlerine karşıyız arkadaşlar, böyle bir Orta Çağ anlayışının 2020 Türkiye’inde yeri yok; bunu kaldıralım. Kaçakçılığı önleyelim, kaçak avcılığın önüne geçelim. Şu havai fişek görgüsüzlüğünü Allah aşkına artık bir sona erdirelim. Kısırlaştırma seferberliği ilan edelim. Bunların hepsini bir an önce yapalım. Bu raporu burada kabul edip ondan sonra lütfen lafta bırakmayalım. Eğer öyle bir şey yapmaya kalkarsanız peşinen söylüyorum, bu Komisyonun tüm üyeleri adına söylüyorum, iki cihanda iki elimiz yanınızda olur.

BAŞKAN – Söz verdin “Eylem yapmayacağım, aktivistlik yok.” diye ama gene de...

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (Devamla) – Söz verdim eylem yapmayacağım. Gerçekten, biz bu yasa tasarısını bekliyoruz, çok hazırız, çok güzel çalıştık. Gelin, bu yasa tasarısını geçirelim. Deniz de bahsetti, bize çok yardım eden bir arkadaşımız var, Burak. Burak’ı 32 yaşında kaybettik, bu raporun her köşesinde emeği vardır Oytun Hoca’yla Emrah’la birlikte. Ben bu raporu da izniniz olursa 32 yaşındaki kardeşimiz, arkadaşımız Burak’a adamak istiyorum.

Beni dinlediğiniz için teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Şahsi adına ikinci söz, Sayın Yunus Kılıç’ın.

Buyurun Sayın Kılıç.

YUNUS KILIÇ (Kars) – Sayın Başkan, çok saygıdeğer milletvekilleri; öncelikle, Hakkâri’de şehit olan kardeşlerimize Allah’tan rahmet diliyorum, yaralılara acil şifalar diliyorum. Ailesi ve milletimizin başı sağ olsun.

Sayın Başkan, bütün konuşmacılar konuşmalarını yaptıktan sonra gözlediğimiz çok güzel bir şey var. Öncelikle, hayvan haklarını hayvanlara teslim etmek noktasında bir fikir birliğimiz var. Zaten öyle olması lazım. Kars’ta çok güzel bir atasözü vardır, badaksız işimizi badağa salma diye yani işi zorlaştırmak sonra onun çözümünü aramak. Hayvanlarla olan münasebetlerimizde biz, onların yaşamlarını zorlaştıran tarafız. Yani, hayvanların, kendi ekosisteminde, Mevla’nın onlara bahsetmiş olduğu alanlarda yaşamalarına müsaade etmiş olsaydık zaten bugün ne onların bizden bir sıkıntısı ne de bizim onlarla alakalı bir sıkıntımız olacaktı. Dolayısıyla, bunun müsebbibi olarak bu noktada, birçok sözleşmede, kutsal kitaplarda, öğretilerde, inançlarda zaten üzerimize vazife olan sorumluluklarımızı da yerine getirme noktasında, evet, hayvanlara karşı, birlikte yaşadığımız diğer canlılara karşı yapmamız gereken daha fazla şeyin olduğu açık.

Ayrıca, Türkiye’nin imza koymuş olduğu uluslararası sözleşmeler var. Hayvan Hakları Evrensel Bildirgesi bize bu noktada birtakım sorumluluklar yüklüyor. Ve burada, insanların insanlara saygı göstermesinin, onların haklarını teslim etmesinin ve onların haklarına saygı göstermesinin hayvanlara saygı göstermesinden bir farkının olmadığı; hayvanların insanlar üzerinde haklarının olduğu ve hayvanların bir birey olmadığı için bu haklarını talep edemediklerinden kaynaklı, insanların bunların haklarını teslim etmek ve korumak gibi birtakım zorunluluklarının, sorumluluklarının olduğunu da ifade ediyor ki bizim de ülke olarak bunun altında imzamız var. Aynı zamanda, yine, Bern Sözleşmesi’nde, yaban hayatın ve buraların korunmasıyla alakalı sözleşmeler altında da ülke olarak imzamız var.

Biz, bu Komisyon çalışmaları sırasında bu, hayvan haklarıyla alakalı işlenen suçlar, fiiller ve bunların karşısında verilen cezaların caydırıcı olmadığını, Kabahatler Kanunu’nda değerlendirildiğini, dolayısıyla beklenen sonuçları elde edemediğimizi gördük. İstenilen en önemli ve toplumumuzun da beklentiler içerisinde olan kısmı burası: Kabahatler Kanunu’ndan çıkarılması, ceza yasasında karşılığının olması. Bizim de Komisyon üyeleri olarak çok iyi bir çalışma ortamı yürüttüğümüzü arkadaşlarımız ifade etti; e doğrusu da bu. İnsanlar olarak kendi aramızda o hukuku, anlaşmayı yapamazsak hayvanların haklarına nasıl saygı göstereceğiz? O yüzden Komisyon üyelerinin çok güzel bir çalışma ortamıyla toplumun her kesimini dinleyerek... Burada bilim insanlarımız var, benim de arkadaşlarım akademisyenler var, Tarım Bakanlığının teşkilatından üyelerimiz var. Hepsini katıldı, vatandaş boyutunun, hayvan hakları koruyucularının, doğa koruyucularının hepsinin dinlendiği ve dört başı mamur bir kanun yapılmasına zemin hazırlayacak bir metnin ortaya çıkmasıyla alakalı ciddi ve iyi niyetli bir çalışma yapıldı ve 50 maddeden ibaret çok güzel de sonuçlar deklare edildi.

Şimdi bu süreçte, arkadaşlar hatırlayacaklar, Komisyonumuza katkı yapmaya gelen ve uzun yıllardır bunun içerisinde bulunan, fikir bildiren insanların en önemli tereddütlerinden bir tanesi neydi arkadaşlar? “Gene bizi dinleyeceksiniz ama gereğini yapmayacaksınız.” Ama biz inanıyoruz ki AK PARTİ’nin de içerisinde olduğu bütün partilerin topluma deklare etmiş oldukları süreçler bunlar ve hep birlikte takipçisi olacağız. Ben aynı zamanda biliyorsunuz Tarım, Orman ve Köy İşleri Komisyonu Başkanı da olduğum için bu yasanın bir an önce bizim de içerisinde katkımız olacak şekilde çıkmasını en fazla arzu edenlerden birisiyim. Gün geldiği zaman böyle hayırlı bir iş içerisinde bulunmuş olmayı gönülden isteriz.

Arkadaşlar, tabii, içerisinde bulunduğumuz sıkıntıların en önemli başlığını sokaklarda başıboş dolaşan, sahihsiz, korumaya muhtaç ve çeşitli eziyetlere, işkencelere maruz kalan, kayıtlarda yaklaşık 2 milyon ama bana göre daha fazla... Çünkü dünya gerçekleriyle uyumlu baktığımız zaman, dünyada şöyle bir kural var: İnsan sayısının onda 1’i kadar köpek varlığı vardır. Dolayısıyla Türkiye’de sahipleri de içerisine koyacak olursanız yaklaşık 8 milyon civarında köpek, bunun üçte 1’i kadar, bazen yarısı kadar kedinin olduğunu kabul etmemiz lazım.

Kısırlaştırma faaliyetleri var. Yani bu popülasyonun öncelikle kontrol altına alınması lazım ki toplumun bunlardan şikâyetleri azalsın ve hayvanların bu işkence ve eziyete maruz kalmalarının önüne geçilebilsin. Biz bununla alakalı en pratik yöntemin, en uygulanabilir şeyin kısırlaştırma olduğuna karar verdik, bütün dünya gerçekleri de böyle ama arkadaşlar, şu anda Türkiye’de biliyorsunuz, yılda yaklaşık 100 bin civarında kısırlaştırma yapılabiliyor. Oysa popülasyonun büyüme hızını hesapladığınız takdirde bunun en az 300-400 bin civarında, hiç olmazsa ilk beş yılda bu kadar olması lazım. Bunun bütün yerel yönetimlerin üzerine düşen vazifeleri eksiksiz yerine getirmesiyle mümkün olabileceğine inanıyoruz. Oysa -arkadaşlar ifade ettiler- Türkiye’deki 1.389 belediye içerisinde bu tür faaliyetleri yürüten sadece 230-240 civarında belediye var ve bunların da birçoğu kendi mücavir alanlarındaki hizmetleri bile yerine getiremeyecek kadar küçük ve geniş bir alana sahip değiller. Dolayısıyla bizim bu manada iyi bir aktivasyon almamız lazım, tabii bunu fonlamamız lazım, bunu bütçelendirmemiz lazım, denetlememiz lazım her yılın sonunda, bu fonların nerelere kullanıldığını takip etmemiz lazım. Elbette -arkadaşların ifade ettikleri gibi- bunun bir kolluğu

ihtiyacı var, denetlenmesine ihtiyaç var, korunmasına ihtiyacı var ve hatta adliyelerde ihtisas mahkemelerinin oluşturulması süreçleriyle tamamlanması lazım.

Şimdi, bir şeyi de buradan paylaşayım: Yakın zamanda inşallah Tarım Bakanlığının katkısıyla köpeklerin, kedilerin, gelinciklerin kimliklendirme süreci başlıyor; çip takılacak, kimliklendirilecek, takip edilecek. Yalnız burada bir şeyi daha ilave etmek lazım buna: Buna sahipsiz hayvanların da dâhil edilmesi ve hızlı bir şekilde yapılması lazım. Biz buradaki popülasyonu tam olarak bilebilmeliyiz ki ona göre projeksiyonlar yapmalıyız.

Ben Komisyonun çalışmalarından kanun yapma sürecinde son derece, büyük ölçüde yararlanacağımıza inanıyorum ve kanun yapma sürecinde ciddi bir çalışma olduğuna, bir emek olduğuna ve tamamlanmasına da yakın olduğuna, bu raporun da büyük oranda buraya yansıtılacağına inanıyorum. Üzerimize düşeni bir an önce hep beraber yapmamız gerektiğini ifade ediyor, görüş bildiren, başta bilim insanlarımız olmak üzere veteriner hekimlerimiz, kardeşlerimiz olmak üzere katkı sunan herkese teşekkür ediyor, yüce heyetinizi saygılarımla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Hayvanların Haklarının Korunması ile Hayvanlara Eziyet ve Kötü Muamelelerin Önlenmesi İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Anayasa'nın 98'inci, İç Tüzük'ün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca kurulmuş bulunan Meclis Araştırması Komisyonu Raporu üzerindeki genel görüşme tamamlanmıştır.

Gündemin "Seçim" kısmına geçiyoruz.

IX.- SEÇİMLER

A) Komisyonlarda Açık Bulunan Üyeliklere Seçim

1.- Millî Savunma Komisyonunda boş bulunan üyelğe seçim

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Millî Savunma Komisyonunda boş bulunan ve Adalet ve Kalkınma Partisi Grubuna düşen 1 üyelik için Niğde Milletvekili Yavuz Ergun aday gösterilmiştir.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2.- İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunda boş bulunan üyelğe seçim

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunda boş bulunan ve Adalet ve Kalkınma Partisi Grubuna düşen 1 üyelik için Şanlıurfa Milletvekili Zemzem Gülender Açıkanlı aday gösterilmiştir.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Alınan karar gereğince gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmına geçiyoruz.

Bu kısmın 1'inci sırasına alınan Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve İslam Ticaret, Sanayi ve Tarım Odası Arasında İslam İşbirliği Teşkilatı Tahkim Merkezi'nin Türkiye'de Kurulması Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna İlişkin Kanun Teklifi ve Dışişleri Komisyonu Raporu'nun görüşmelerine başlayacağız.

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

B) Kanun Teklifleri

1- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve İslam Ticaret, Sanayi ve Tarım Odası Arasında İslam İşbirliği Teşkilatı Tahkim Merkezi'nin Türkiye'de Kurulması Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna İlişkin Kanun Teklifi (2/2503) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S.Sayı 160) (x)

BAŞKAN - Komisyon? Yerde.

Komisyon Raporu 160 sıra sayısı ile bastırılıp dağıtılmıştır.

Teklifin tümü üzerinde söz ve soru talebi yoktur.

Maddelere geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1'inci maddeyi okutuyorum:

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ VE İSLAM TİCARET, SANAYİ VE TARIM ODASI ARASINDA İSLAM İŞBİRLİĞİ TEŞKİLATI TAHKİM MERKEZİ'NİN TÜRKİYE'DE KURULMASI HAKKINDA ANLAŞMANIN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA İLİŞKİN KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- (1) 27 Kasım 2019 tarihinde İstanbul'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve İslam Ticaret, Sanayi ve Tarım Odası Arasında İslam İşbirliği Teşkilatı Tahkim Merkezi'nin Türkiye'de Kurulması Hakkında Anlaşma"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz ve soru talebi? Yok.

Görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz ve soru talebi yok.

Görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN – 3'üncü madde üzerinde de söz ve soru talebi yok.

Madde üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Değerli milletvekilleri, teklifin tümü açık oylamaya tabidir.

Açık oylamanın elektronik oylama cihazıyla yapılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Oylama için üç dakika süre vereceğim. Bu süre içinde sisteme giremeyen üyelerin teknik personelden yardım istemelerini, bu yardıma rağmen de sisteme giremeyen üyelerin oy pusulalarını oylama için öngörülen üç dakikalık süre içinde Başkanlığına ulaştırmalarını rica ediyorum.

Oylama işlemi başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN - Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve İslam Ticaret, Sanayi ve Tarım Odası Arasında İslam İşbirliği Teşkilatı Tahkim Merkezi'nin Türkiye'de Kurulması Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun

(x) 160 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

Bulunduğuna İlişkin Kanun Teklifi açık oylama sonucu:

“Kullanılan oy sayısı : 243
Kabul : 242
Ret : 1 ^(x)

Kâtip Üye
Nurhayat Altaca Kayışoğlu
Bursa

Kâtip Üye
Emine Sare Aydın Yılmaz
İstanbul”

Teklif kabul edilmiş ve kanunlaşmıştır.

Gündemimizde başka bir iř bulunmadığından, denetim konuları ve kanun teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek için 21 Ocak 2020 Salı günü saat 15.00’te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 19.51

^(x) Açık oylama kesin sonuçlarını gösteren tablo tutanağa eklidir.